

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

Afgangsexamen og Hovedexamen

i

Odense Cathedralsskole

i Maret 1863.

Indhold:

1. Hotel Rambouillet. Et Billede fra Selvfabslivet i Frankrig paa Ludvig den Trettendes Tid. Af Adjunct S. Broberg.
2. Skoleefterretninger.

Odense.

Byens Stiftsbogtrykkeri.

Hotel Rambouillet.

Et Billede fra

Selskabslivet i Frankrig paa Ludvig den Trettendes Tid.

Af Adjunkt S. Broberg.

Den anden Halvdeel af det sextende Aarhundrede er i Frankrigs Historie opfyldt af Krig og Mord. Protestanter og Katholiker, Aristokratiet og Demokratiet, det Nye og det Gamle kæmpe mod hinanden; med hvilket Kæseri, derom vidner Bartholomæusnatten og Liguens Prædikanter. Fremmede Nationer fiske i de rørte Bænde og søge at lægge Frankrig øde. Men det sextende Aarhundrede er tillige Opvækkelses Aarhundrede for Frankrig, og det ikke blot den religiøse men ogsaa den litterære Opvækkelses, og det viser ved sit Exempel, at Musjerne ikke altid behøve at tie under Baabnene, og at et storartet videnskabeligt Liv meget vel kan trives midt under de politiske Kampe. Særligt bære Aandens Frembringelser i dette Aarhundrede Præg af Tidens Forvirring. De indeholde store frugtbare Tanker, som foregribe Aarhundreders Udvikling, og afgive endnu en kostelig Aandsføde; men de kunne ikke ret finde Indgang og Udbredelse. Der er endnu ikke dannet et Sprog, hvori Tankerne let og naturligt kunne flyde fra Forfatterne og nemmes af Læserne; og dernæst mangler der en klar, fattelig Form for Fremstillingen i det Hele, i hvilken Læserne kunde finde sig hjemme. Tankerne fremtræde i de særeste og meest fantastiske Former, og

hos hver Forfatter i en forskjellig Indklædning.*) Der savnes en Methode, der mangler det fælles formelle Grundlag for Forstaaelse mellem Publikum og Forfatter. Et saadant fremgaaer ogsaa først af Tid og Erfaring, og det var først nylig at det franske Sprog havde prøvet at behandle almene Anliggender paa en sammenhængende eller filosofisk Maade. Hvad Sproget særlig angaaer, da see vi hver Forfatter i denne Tidsalder gaae sin egen Wei, ja saa at sige tale et Tungemaal af egen Opfindelse, saaledes som det egner sig for hans Stof og Tankeretning: Amyots Sprog er simpelt, reent, forstandigt, maadeholdent, Montaignes levende, flaaende, fremfusende, „strækker Fransken ikke til tager han Gascognerdialekten til Hjælp“; Rabelais improviserer et Sprog, som ingen Anden har brugt i dets Heelhed, men som er en uudsømmelig Kilde til det franske Sprogs Formyelse; Konjard og hans Skole vil paa staaende Fod ved Græsk og Latin lave Frankrig et ædelt Sprog til at udtrykke ophoiede Tanker, hvoraf saa atter Malherbe med sindig Haand bortskjærer det Overflødige og Usfande. „Det 16de Aarh., siger Demogeot, viser

*) Rabelais dækker sin vittige og bidende Dom over Munkene og Dommerne med det høiere Vanvids Slør. Montaigne vil ikke vide af nogen anden Methode for Fremstillingen end Tilfældet: „Seg har ingen anden Retningskorporal for mine Tanker end Hændelsen. Efterhaanden som mine Indfald indfinde sig, stiller jeg dem op: snart trænge de sig frem i Masse, snart komme de slæbende en for en. Seg vil, at man skal see min naturlige og almindelige Gang, saa leddelos som den er.“ Han vil, siger han et andet Sted, at man „strax skal falde an i Spørgsmaalets Midtpunkt. Cicero, i sine filosofiske Skrifter, lister sig som Katten om den varme Grød. Sligt kan være godt for Skolen, for Retsstranken, i Prædiken, hvor vi have Tid til at faae os en lille Luur og endda et Dvarteer efter kan komme tidnok til at faae fat i Traaden.“ Saadant bryder Montaigne sig ikke om, han er „strax parat, for hans Skyld skal man hverken sætte Smag eller Sauce paa Maden: han kan godt spise Kjødet raat.“

os store Talenter og ikke et eneste fuldkommen smukt Værk. Ideernes Kamp viser sig i Stilen: den moralske, religiøse, politiske Tanke synes evig skilt fra den litterære Form. Værkerne fra den Tid ere saa at sige deelte i to Klasser; paa den ene Side finde vi Taler, Memoirer, Smædeskrifter, Satirer, dogmatiske Afhandlinger, theologiske Stridsspørgsmaal, Forsøg i Fremstilling af Moralen, alt hvad der indeholder Tidens Sjæl — kastet ind, som det kan træffe, i den uregelmæssige Form, som Enhvers Lyft og Lune finder paa; paa den anden Side en ung og dristig Skole af Oldtidens Lærlinge, som bestræbe sig for at skabe i een Støbning et adelt Sprog, en paa een Gang alvorlig og elegant Poesi, og kun glemme at give den en Sjæl."

Og nu det 17de Aarhundredes Litteratur, hvor afrundet, hvor fuldendt i Formen, hvor almeengyldig!

Paa Grandsen mellem disse to Perioder finde vi en Kreds af Mænd og Qvinder, knyttede til hinanden ved det fællelige Livs Omgang, kun som ved et Tilfælde beskæftigede med den litterære, en Kreds, der kommer til at udøve en væsentlig Indflydelse paa den store Litteratur; og det er den vi her ville beskæftige os med.

Endelig er da Kampen udkæmpet, fordi begge Parter ere blevne trætte. Ingen er Seierherre, Ingen den Overvundne. Kongedømmet og den theokratiske Republikanisme slutte kun Fred, idet de gjensidig stiftede Sind og Farve: Kongen, Henrik den Fjerde, som hidtil har været Protestanternes og „Politikernes“ eller de moderate og kongelig-sindede Katholikers Anfører, bliver Katholik, Republikanerne blive Kongelig-sindede; den saa længe attraaede Ro og Orden vender tilbage og Tolerancen fejrer sin første Seir ved Udstedelsen af det nantiske Edikt (1598). Fra nu af begynder en ny Æra i Litteraturen. Efter Spliden og Krigens

Rædsler vender man med dobbelt Glæde tilbage til Fredens stille Synser, til det huuslige og navnlig til det selskabelige Livs Glæder. Denne den franske Charakters Gang til at søge Selskab, til mundtlig at udvegle sine Ideer med Andre fremfor at arbejde i det eensomme Studerekammer, til at skaffe sine Meninger Andres Bifald og Anerkjendelse og i det Hele sætte sig i Samklang med sine Omgivelser gjør sig paa denne Tid mere gjældende end nogensinde. Det var fra nu af ikke længere, som i forrige Periode, fra eenlige Tænkere at det litterære Liv udgik. Litteraturen gik i Forbund med Verdenslivet, Digtere med Stats- og Krigsmænd; og det er uden Tvivl dette Samliv og denne Samvirken at den paafølgende franske Litteraturs Universalitet, dens Fatteligheid og Tilgjængelighed for alle Nationer og alle Tider for en meget stor Deel maa tilskrives. Den nys opvaagne fælles Begeistring for Kunst og Kultur svækkede og rystede Standsforskjellene: Digtere og Videnskabsmænd søgtes og hndedes selv i de meest aristokratiske Kredse, Hertuger og Marquier omgiffes Mænd af borgerlig Herkomst som Ligemænd og Venner, og Digterne havde sig i deres egne og i Andres Zine til et høiere Trin i Samfundslivet end tidligere. Der dannede sig saaledes, hvad der er saa nødvendigt for en Litteraturs regelmæssige Blomstring — der dannede sig, just ikke et Publikum, men en Mængde Publikumer, indtil den Tid kunde komme, da disse smaae Publikumer sammensmeltedes til eet stort Publikum, til hvis Sjæl og ud af hvis Sjæl de store Mænd kunde tale, og det vil ikke vare længe: inden 30 Aar vil Frankrig kunne høre Descartes, Corneille, Pascal, Bossuet.

Hotel Rambouillet var den betydeligste, men langtfra den eneste af de Selskabskredse, hvor man dyrkede de skønne Videnskaber som en Udspredelse; her samlede det fornemste Selskab, her var Høiskolen for de ophøiede Følelser og det

ædle Sprog; det er i Konversationen at denne Kreds især har sin Styrke, saavel som i de lettere og mindre omfangsrige litterære Productioner, saasom Epistelen, Sonnetten og andre Former, der kræve et findrigt eller genialt Indfald men intet vedholdende Arbeide. „Litteraturen i den første Halvdeel af det 17de Aarh., siger Demogeot, var mere end nogenfinde et Udtryk af Selskabet. Den begyndte med Brevet, som er en skreven Konversation, og fuldendte sig i den franske Tragedie, som er en Heltikonversation.“ Det er Adelen som giver Tonen an i denne Kreds, Digterne og Videnskabsmændene staae i anden Række. Underledes forholdt det sig i Mlle de Scuderi's „Lørdagselskaber“. Her dannede Forfatterne Kernen; her befattede man sig mere udelukkende med det Litterære; Tonen var lidt afmaalt og pedantisk; herfra udgik endelig de bindstærke Romaner, navnlig af Mlle de Scuderi, som under romerske og persiske Mæster og Navne skildre det elegante Selskab i det 17de Aarh. Mlle de Scuderi var iøvrigt ogsaa en flittig og afholdt Gæst i Hotel Rambouillet, og her er det at vi maa søge Originalerne til Heltene og Heltinderne i hendes Romaner. De høie Herrer og Damer, saasom „den store Condé“ og hans Venner, skrive ogsaa selv Vers, men det er i Almindelighed i Enerum og imellem sig selv paa deres Landflotte, Chantilly, Riancourt og andre. Hvor de vise sig i en større Kreds lade de Digterne af Profession skrive, medens de selv høre og dømme. Vicomtesen af Auchy, som kjøber skrevne Prædikener for at udgive dem under sit eget Navn, falder paa at danne et Slags Akademi, hvor Enhver paa Omgang oplæser noget han har skrevet. En speciellere Retning fremtræder i Mlle de Montpensiers (Gaston af Orleans Datters) Kreds paa Slottet Luxembourg. Her har man fuldt op at bestille med at lave „Portraiter“ (ikke med Pensel og Farve,

men med Ord og Pen) af sine Bekjendte, en Retning, som har naaet sin Fuldendelse i la Bruyères „Caractères“. Mme de Sablé slaaer sig omsider fra Verden og flytter til et Kloster, men selv her aabner hun en halv verdslig, halv gudelig Salon, besøgt af la Rochefoucauld og Pascal, hvor man arbejder i Sententser*), hvoraf meget vil gaae over i den Førstes „Maximes“ og i den Sidstes „Pensées“.

Hotel Rambouillet var ligesom Støttestøttet for disse forskjellige Selskaber, der tildeels ogsaa ere Afslæggere af samme. En mere ubunden, men lige aandrig og vittig Tone vil man finde i det Selskab, der samlede sig hos Digteren Scarron og hans Hustru, der senere blev Ludvig den Fjortendes Hustru og hed Mme de Maintenon. Ninon l'Enclos havde ogsaa sin Kreds af Skjønaander.

Men vi vende tilbage til Hotel Rambouillet.

Allerede fra Aaret 1600 samlede, nogle faa Skridt fra Louvre, i Hotel Rambouillet en udsøgt Kreds, der ved Dyd, gode Sæder og et sømmeligt Sprog stræbte at danne en Modsatning til den letfærdige Tone, der herskede ved Henrik den Fjerdes Hof. Marquien af Pisani, Jean de Bivonne, havde bygget dette Palais og havde her med sin Hustru Julie de Savelli, en Italienerinde af Fødsel, rigt begavet med Aand og Ynde, begyndt at samle den selskabelige Kreds, som skulde udøve saa stor Indflydelse paa det 17de Aarhundredes Litteratur og Sæder. Det var naturligt, at Qvinderne

*) Ingen har mere end Franskmændene fundet Behag i at sængsle en Tanke i en fuldendt Form, der, idet den paa een Gang tiltaler Øret og Indbildningskraften, let bevares i Hukommelsen og under sit Leegang vedtagne Præg vedbliver at circulere i Brugen som en Aandens Skillemonst. For ikke at blive et Exempel styldig anføre vi et Par Sententser fra Mme de Sablés Salon: Le comment fait la meilleure partie des choses. — C'est le bonheur du bon goût de trouver la perfection en chaque chose.

maatte indtage den første Plads i en Forening, der gik ud paa at fremme den gode Smag og den ædle Anstand, og blandt dem staaer atter i første Række den tredobbelte Slægtfølge af Qvinder, der som Værtinder gave Tonen an i Hotel Rambouillet, nemlig foruden den nævnte Julie de Savelli dennes Datter Catherine af Vivonne, der besad hele den italienske Livlighed uden at være berørt af dennes Uetfærdighed, gift med Marquien af Rambouillet; og endelig deres Datter, Mlle de Rambouillet, „den smukke Julie“. Madame de Rambouillet var efter Samtidiges Erklæring udrustet med alle de Egenheder, som udfordres til at føre et glimrende og behageligt Huus. Hun var dannet uden at være pedantisk, hjælpsom og tjenstagtig, jevn og indtagende i Omgang og Samtale. Ligesom hun havde Sands for Kunsterne, saaledes viste hun ogsaa en mærkbar praktisk Dydighed i alt hvad hun gav sig ifærd med; dette viste sig især i de Planer og Tegninger, hvorefter hun ud af sit eget Hoved lod ombygge og opføre en Deel af sit Palais. Lad os herom og om Andet høre hvad Mademoiselle de Scudery siger i sin Roman Cyrus, hvor hun under Navnet Cleomire skildrer Mlle de Rambouillet:

„Cleomire er høi og vel skabt; alle hendes Ansigts Træk ere beundringsværdige; Fiinheten i hendes Hudfarve kan ikke beskrives; og der udgaaer fra hendes Zine en vis Glands, som indgyder Agtelse i alle deres Sjæl, som see paa hende. . . . Denne underfulde Persons Aand og Sjæl overgaae langt hendes Skjønhed. Hun kan forskjellige Sprog og veed næsten alt hvad der fortjener at vides; men hun veed det uden at give sig Udseende af at vide det; og naar man hører hende, skulde man troe, at hun i alt hvad hun taler kun taler ud af sin jevne sunde Forstand og af sin Erfaring. Hun har ladet sig gjøre et Palais, som er et af de bedst indrettede, og hun har udfundet den Kunst at gjøre en Plads af middelmaadig Størrelse til et udstrakt og omfangsrigt Palais. Orden, Regelmæssighed og Siirlighed herske i alle dets Værelser. Alt hos hende er prægtigt, ja endog eiendommeligt. Lamperne der ere ikke som de man ellers seer. Hendes Kabinetter

ere fulde af tusind Sjældenheder; Luften i hendes Palads er altid vellugtende. Forskjellige prægtige Kurve, fulde af Blomster, skabe et evigt Foraar i hendes Bøvelse. . . . Cleomire gaaer sjældnere ud end de andre Damer i Tyrus. Rigtignok behøver hun ikke at gaae ud for at søge Selskab; thi lige fra Kongen er der Ingen ved hele Hoffet med nogen Aand og Dyd, som ikke kommer hos hende. Man finder Intet smukt uden hun har bifaldet det, man troer ikke, at man hører til Verden, naar man ikke er kjendt af hende. Der kommer ikke engang en Fremmed uden han vil see Cleomire; og selv de udmærkede Kunstnere ønske deres Værker hendes Bifald som en stor Ære."

Bed Siden af dette „Portrait“ finde vi et andet Bidrag til hendes Charakteristik i et Brev til hende selv fra Balzac, der er bleven ubehagelig berørt af en Dames Væsen, som kom hos Rambouillet's:

„Hun burde see paa Dem og nytte det gode Exempel, som De giver de Forstandige og Dygtige. De veed en Mængde sjældne Ting; men derfor agerer De ikke den Lærde, som hun gjør, og De har ikke lært dem for at holde Skole. De taler til hende, Madam, naar hun prædiker for Dem; og idet De svarer fattelig paa hendes Gaader, og tydelig paa hendes forvirrede Tale, gjør De hende idetmindste een Tjeneste: at bringe hende til at forstaae sig selv. Hverken i Stemme eller Udtrykmaade mærker man hos Dem Andet end hvad der er naturligt og fransk, og skjøndt Deres Aand er af ophøiet Natur, lemper De den saaledes efter Enhvers Fatteevne, at simple Folk forstaae Dem, medens Skjønaanderne beundre Dem.“

Endelig figer Segrais:

„Mme de Rambouillet var beundringsværdig; hun var god, blid, velgjørende, imødekommende, og hun havde en god solid Forstand. Det er hende, som har rettet de flette Skikke, som der var før hende. Hun havde dannet sin Aand ved Læsning af gode italienske og spanske Bøger, og hun har lært alle dem af sine Samtidige, som omgiffes hende, Høflighed. Prindserne kom i hendes Huus, skjøndt hun ikke var Hertuginde. Hun var ogsaa en god Veninde og tjenstagtig mod Alle.“

Efter at have søgt at give en Forestilling om Husets Frue, skulle vi kortelig give en Liste af de vigtigste blandt de Gjæster som flokkedes om hende og om hendes kun 16 Aar yngre Datter Julie. Der kom Prindsessen af Condé, en af Hen-

rik den Fjerdes sidste Forlibelser, tilligemed hendes Børn: „den store Condé“ og den skønne og høihjertede Hertuginde af Longueville; Mlle de Vigeau, Condés første og stærke Kjarlighed; hun gif i Kloster, da Condé blev tvungen til at ægte Richelieus Niece; Hertuginde af Aiguillon, en anden af Richelieus Nicer; Marquisen af Sablé; den tilkommende Mme de Lafayette, som senere skulde have Romandigtningen til saa høit et Trin; Hertuginde af Chevreuse og endelig den unge og glimrende Marquise af Sevigné, hvis Breve ere en af den franske Litteraturs bedste Prydelser. Af Mænd nævne vi foruden Condé Conti, la Rochefoucauld, dertil den store Skare af Digtere, Lærde og Skjonaander. Endelig maa nævnes Marquien af Montausier, som langt om længe skulde have den Lykke at hjemføre den skønne Julie som sin Brud. Efter at have forestillet Varterne og Gjæsterne i Hotel Rambouillet skulde vi nu see at lære de i denne udvalgte Kreds herskende Anskuelser, Beskjæftigelser, Formaal og Udspreddelser lidt nærmere at kjende. Men da disse Mænd og Qvinder af den fornemme Verden kom i megen Berøring med Litteraturen, og da Poesien var deres kjarreste Udspreddelse og Tidsfordriv, er det nødvendigt til Forstaaelse, først at kaste et Blik paa den franske Lands og Litteraturs Standpunkt paa den Tid.

I Middeltalderen havde den geistlige Stand forbeholdt sig Eneret paa Behandlingen af alt hvad der er alvorligt i Menneskelivet; og selv den ophoiede Gjenstand for Betragtningen fordærvedes ved Skolastikens aandløse Behandlingsmaade, hvad der endnu mere end den Omstændighed, at Theologerne udelukkende benyttede det latinske Sprog, maatte gjøre deres Lærdom utilgængelig for Lægsfolk. For Lægsfolk skreves og i Folkesproget behandlede kun Riddereventyr, lystige og satiriske Fortællinger, naive Beretning om historiske

Begivenheder og en Digtning, der kun bestod i en kunstig og sundrig Leg med Ord og Tanker. Fra Begyndelsen af det sextende Aarhundrede blev Nationen greben af en uhyre Begeistring for den romerske og græske Litteratur og Sprog; Videnskaben blev ikke længere et Monopol for Geistligheden, og der fremstod en utrolig Mængde Lærde. Mand, som allerede havde erhvervet sig en Berømmelse i deres Tid, begyndte ved Enden af deres Liv deres Studier forfra, og Oldinge med hvide Haar besøgte de Skoler, hvor man lærte Homer og Cicero. Hos de latinske og græske Forfattere skulde de nu lære at tænke og tale om Ting af almindelig Interesse for Mennesket, som Stat, Frihed, Moral; og læste og skrev de end oftest i det fremmede Tungemaal, saa maatte Frugten af deres Studier dog trænge ind i Befolkningen; de havde jo dog ogsaa ulærde Venner og Bekjendte, hvem de maatte meddele deres Tanker i Modersmaalet. Men i Midten af det 16de Aarh. hæver en ung poetisk Skole (Konfard og hans Disciple) med krigerisk Begeistring det nationale Banner: Det franske Sprog og den franske Poesi skal have sig til Rang med Oldtidens, og det strax! Midlet er: at efterligne de Gamle.*) Med rastløs Iver giver man sig først ifærd med Sprogets Bearbejdelse. Man overfører en Mængde Ord fra Latinen i Fransken, og mange slaac prægtig Rod i den beslagtede Sord=

*) „Romerne efterlignede de græske Forfattere; de slugte (dévorant) dem og forvandlede dem til Rød og Blod i sig.“ Franskmændene skulle gjøre ligesaa ved Romerne. „Oj da, I Franskmænd! til Storm mod denne stolte romerske Stad; smykker Eders Templer og Altre med Byttet fra Rom. . . Plyndrer mig uden Samvittighed dette delphiske Tempel med dets hellige Gatte, og frygter ikke den stumme Apollo, hans Drafler og Pile! Husk Eders gamle Marseille, et andet Athen, og Eders galliske Herkules, som drager Folkene efter sig ved deres Ører med en Guldblauke sættet til sin Tunge!“ Dubellay, Défense et Illustration de la langue française. Paris 1549.

bund. Fra den Tid skrive sig Ord som patrie, pudeur. Mindre heldig er man i Indførelsen af latinske Komparationsendelser (hvad der gav Anledning til et Epigram, hvori Ophavsmanden hertil tituleres: docte, doctieur et doctime Baif), og i Ord sammensætninger efter Grafernes Maaeer.*) I Sproget har denne Skole i det Hele udøvet en gennemgribende (latiniserende) Indflydelse.***) Ogsaa Oldtidens Digtformer efterligner man. Ronsard forfatter et nationalt Epos, „Franciaden“, efter Virgils og Homers Forbillede, og digter Oder efter Pindar. Jodelle skriver Tragedier og Komedier efter Sophocles's og Terentses Maaester osv. Denne Skole gjorde uhyre Lykke i sin Tid, Ronsard hædredes som et overmenneskeligt Væsen; dog ere disse Haftvaerksarbejder gaaede i den fuldstaendigste Forglemmelse:

Le temps respecte peu ce que l'on fait sans lui.

Man begreb omfider, at det fuldendte, afrundede Kunstvaerk, hvor der er Ligelighed og det rette Forhold i de enkelte Dele, hvor Intet er fremspringende, netop ved sin Fuldendthed er mindre skikket til at efterlignes. Oldtiden var for

*) Apollon porte-jour; Herme guide-navire:
 Mercure échelle-ciel, invente-art, aime-lyre . . .
 La guerre vient après, casse-lois, casse-moeurs,
 Rase-forts, verse-sang, brûle-bois, aime-pleurs.

(Dubartas, la Semaine eller Stabelsesugen.)

**) Til Exempel. De latinske Ord: scandalum, fustigare, spiritus, stella, strangulare, creator, regula, monasterium, tremere, fremere, currere, extirpare, imprimere have i Middealderen frembragt, henholdsvis: esclandre, füter, esprit, étoile, étrangler, crierres, réole, moustier, cremir, frire, courre, estreper, empreindre; saadant var Folkets laugsomme og grundige, efter de eiendommelige Lydovergange afspasede Vaerk — fra Renaisancen stamme derimod de tilsvarende: scandale, fustiger, Abjektiverne spirituel og stellaire, Subst. strangulation, créateur, règle, monastère, craindre, frémir, courir, extirper, imprimer; saadant var de Vaerdes hurtige og overfladiske Arbeide. (Génin.)

fuldkommen for den Tid, Dyrkerne af de skjønne Videnskaber forlod den foreløbig, og for at forberede sig til engang i Tiden bedre at fatte og tilegne sig den*), tog man sig et Par Mannducteurer: først Italienerne og siden Spanierne. Her var Rardommen ikke for høi for Franskmændene, her var Kanter, Gensidigheder, Overdrivelses, som man kunde faae fat paa. Man havde længe nok „pindariseret“, man begyndte at „petrarfifere“, man byttede Oden mod Sonnetten.

I Italien var Renaissancen tidligere kommen til Gjen= nembrud end i noget andet Land; Sammensmeltningen mellem Oldtid og Middelalder var her foregaaet lettere, der havde ikke været saa mange Elementer at forene, ikke saa mange Hindringer at overvinde. Baverne stode selv i Spidsen for Bevægelsen, Classiciteten befandt sig her paa sin egen gamle Grund, Bekjendtskabet med Oldtiden, næret ved saa mange Minder, havde her aldrig ret været uddøet. Alt i det 14de Aarh. træffe vi her Dante, Petrarca, Boccacio, som have bearbejdet og fortsat, henholdsvis, Trouverernes religiøse Digtning, Troubadourernes Poesi og de franske Fabliaux, i en af Oldtidens Aand dannet Form og Fremstilling (Demogeot). Paa den Tid da Renaissancen begynder i Frankrig, havde den altsaa i Italien allerede levet og virket en længere Tid, og givet sig Vidnesbyrd, ikke alene i udmærkede Bærker, men ogsaa i flette Efterligninger af disse. Navnlig havde Petrarca alt i Italien fundet mange daarlige Efterlignere, i Frankrig skulde han efter deres Exempel finde flere. Lad os høre hvad Saint=

*) Den franske Aands Formaling med Oldtiden, fuldbyrdet i det 17de Aarh.s Litteratur, har givet Sproget en fuldstændt Klarhed og Præcision og gjort den franske Litteratur til en Verdenslitteratur. Men sørgeligt er det, at den gamle naive Føkkelitteratur derved blev afbrudt. Billehardouin, Joinville, Villon have ingen Fortsættelse fundet efter Renaissancen.

Marc-Girardin siger om disse. „Den nye Skole i Frankrig, saa lærd den var, forstod ikke den philosophiske Side af Petrarca's erotiske Poesi. . . . Petrarca's Kjærlighed ligner mere en Idee end en Videnskab. Saadan var ogsaa Kjærlighedens Charakter i Middelalderen. Af Ideerne i Platos Symposium, blandede med den religiøse Kjærlighed og med Agtelse for Qvinden, havde der dannet sig et Subbegreb af fælsomme og ophøjede Grundsætninger, som passede fortrinlig til den poetiske Begeistring. Det er denne Kjærlighedens ideale Philosophie, som beaander Dante i hans Vita nova og Petrarca i hans Digte. Beatriz og Laura ere ikke blotte Mandesnyer: de have levet og ere blevne elskede. Men i deres tilbedede Træk personificerer Digtekunsten Religionen, Philosophien, Dyden, alt hvad Heent og Himmelsk Sjælen kan fatte.*) Kjærligheden er paa denne Tid den Form, som Platonismen har antaget. . . . Den franske Skole havde ikke Die for den dobbelte Charakter i denne Kjærlighed, som var en Blanding af Videnskaber og Ideer, født af Platonismen og af en Qvindes Blik. Den saae i Petrarca kun en forelsket Digter, den saae ikke den platoniske Digter; derfor laante den kun det Spidsfindige og det Sogte af ham. Deraf kommer det Kolde og Eensformige i den Elskov, som Konfard, Dubellay og Desportes besyngte.“ Kunde man nu ikke forstaae og tilegne sig den skabende Kraft hos Petrarca, saa hængte man sig saameget mere i det Tilfældige, Udtrykket

*) Den samme Forfatter siger et andet Sted: „Lad os ikke stufte os: hvo vi end ere i denne Verden, vi have alle følt, i Ungdommens første Tid, i det Dieblis da vor Sjæl og vore Sandser udfoldede sig for et nyt Livs Pust, vi have alle følt denne Trang til at elske det Gode i det Skjønnes Skikkelse, og vi have ogsaa alle, ligesom Dante, et eller andet Sted fundet dets Skikkelse, vi vi have alle havt vor Beatriz; men vi have ikke alle vidst at nytte vort Fund — —.“

og Billederne, og Nonfards Skole fremdrog af den „petrarkiserende“ Genres Kustkammer det hele Apparat af Signelser og Talemaader. Det var bestandig den samme Ild, Pis, Lanker, Død. Damen, hvem hun saa er, er altid Himlen; hendes Dine ere jordiske Stjerner; hendes Haar gyldne Baand, som lænke Hjerterne. Elsteren stiller sin Tørst med Taarer; om Matten er hans Eensomhed kun opløst ved den Ild, som fortærer hans Hjerte. Lad os som Exempel paa denne blodløse Digtetekunst anføre ordret en Sonnet af Desportes, som rigtignok er tagen blandt de grelleste:

Min Dame ligner jeg ved græsfelige Orm,
 Som Hertules tilforn besejrede ved Ild;
 Syv Hov'der havde den, og min Tilbedte har
 Syv Tryllemidler, som betvinge Mænd og Guder:

Hudfarve, Pande, Haand, og Stemmen, Dinene,
 Og Barmen, Lokkerne, som flaae min Sjæl i Lanker.
 Med syvfold Indighed hun saarer Klippers Bryst,
 Og altid hendes Magt med Seier vender hjem.

Af hver af disse Syv fremspringe andre Syv:
 Død, Pilestød og Brand, den Attraa, som henrykker,
 Haab og Mistankfomhed og bitter Modløshed.

Kun i det ene Punkt de er af modsat Art:
 At Hydra blev ved Ild omsider bragt af Dage,
 Imens den Anden sig ernærer af min Ild.

De ydre Foranledninger til Bekjendtskabet med Italien ligge klart nok for Dagen. Fra Karl den 8des Tid begyndte de hyppig gjentagne franske Krigstog til dette vppige og tiltrækkende Land, franske Konger giftede sig med italienske Prindsesser, som medførte italienske Kunstnere og Hofdamer, i hvis Selskab de franske Krigere fornyede deres Erindringer fra Italien. Selv Dubellay søger, dog vel at mærke atter i en Sonnet, at latterliggjøre denne herfænde Mani for det italienske Vasen:

At gaae med værdigt Skridt og med et værdigt Bryn,
 Og med et værdigt Smil at hilse paa Enhver,
 At bugge sine Ord, at svare med et Nik,
 Og med et „Messer non“ og med et „Messer si“;

At bringe ofte an et lille „è così“,
 Og med et „Servitor“ at gi'e den fine Mand,
 Og, som man havde selv i Krigen været med,
 At prate dygtig om Neapel og Florents;

At prindse Beer og Poul med Buf og Vasleman,
 Og efter romersk Art paa vindig Hofmands Viis
 At dække Fattigdom med Prunk og Praleri;

Det er en Hoveddyd ved dette Hunde Hof,
 Hvorfra ei sjælden syg, slet kjorende, slet klædt
 Man uden Skjæg og Skjærv fandt hjem i Frankrigs Favn.

Med den italienske Indflydelse forenede sig siden den spanske. Her var det atter Krigen, som forplantede Idæerne. Allerede fra Frants den Førstes Tid af vare Spanierne paa denne Maade komne i Berøring med Franskmændene. Under Religionskrigen havde Spanien understøttet det fanatiske Parti (Liguen) og vundet stor Magt i Frankrig. Over disse underordnede Grunde svævede en høiere Grund til Spaniens Indflydelse paa Frankrig. „Et Folks Idæer komme kun til at herske i et andet Folk der ved at dets Civilisation staaer høiere. I Begyndelsen af det 17de Aarh. faldt for Spanien det høitidelige Tidspunkt, da dets Storhed, som nu var ifærd med at dale, kastede sin Fortids straalende Glands over Poecien og Kunsten. Frankrig, som endnu var ungt og i sin Opvæxt, boiede sig beskedent for sin ældre Søsters Hader“ (Demogeot). Henrik IV jog Spanierne ud af Frankrig. „Ulykkelig Reise mine Herrer! sagde han til de Bortdragende, kom bare ikke igjen!“ De spanske Moder var det ikke saa let paa eengang at jage bort, og de vedblev at være herskende i en stor Deel af det 17de Aarh. Man saa kun „Spaniolijerede“ Franskmænd; thi det

er Frankmandenes Skik at efterligne de Fjender, som de befjæmpe. Dragten, Legemets Stillinger, Sprog, alt optog de efter Spanierne. Tilspidset Skjæg, langhaaret Filt-hat, løst flagrende halvt opknappede Klæder, Baand og Sløifer paa Benene, stivede og krusede Halskraver, saaledes var den spanske Mode, og saaledes saae velklædte Personer ud. Overalt hørtes italienske Phraser. „De førte idelig i Munden: Jésus-Sire! og skrege med en smertefuld Stemme: il en faut mourir!“ (Mémoires de Sully) Regnier gjør sig lystig over en Saadans Fagter:

Lad ham kun snakke op
 Og sige Slag i Slag: „Jeg ta'er min Død derover“,
 Og knibe i sit Skjæg, sin Wiisdom disse op,
 Og purre i sit Haar, forstikke høit og dyrt
 Med Salvelse og Fynd: „paa min Samvittighed!“
 Saa kjæle for sin Haand og bide i sin Haandste,
 Og lee ad Jngenting, og stritte ud med Kaarden
 Og smile homningsødt med sine Duffesine.

En spansk Digter, Gongora, havde indført en sær forskruet Stil, hvorpaa vi skulle anføre et Exempel i et Brev til Marquien af Pisani, Fader til Mme de Rambouillet:

„Derfom Deres Excellence har bemærket, med hvor megen Omhu jeg behandler mine Tænder, beder jeg Dem betænke, at jeg kun gjør det af Frygt for min Tunge: thi jeg troer, at Naturen har omgivet den med Tænder for at indgyde den en vis Frygt, at den skal holde sig i Aue og ikke styrte saa ubesindig frem. Hellere maatte den i Sandhed blive bidt, ja skaaren over end tale ubestimelig. Maaskee en saa udmærket Statsmand og General som Deres Excellence foretrak at mene, at denne Anordning har til Hensigt, at Ordene skal have Virkning og Udførelsen følge ovenpaa Raadet, ligesom omvendt Udførelsen altid bør ledsages af Raadet, hvis man ikke vil overlade Alt til Tilfældet.“

Dette Brev er ikke skrevet af en løs og ledig Spas-mager, men af en Statsmand, der var vant til at beskæftige sig med de alvorligste Anliggender, af Philip den Andens Minister, Antonio Perez, der efter at være falden som et Offer for sin Monarks Troløshed og dømt til Døden, und-

veg og søgte en Tilflugt i Frankrig og England, hvor han blev modtagen med aabne Arme af Henrik IV og Dronning Elisabeth. Fra Frankrig drog Perez til England, hvor der herskede en lignende Maani for urimelige Signelser og forskruede Talemaader. Her stærpede han yderligere sin Dypindsomhed, og efter at være kommen tilbage til Frankrig skrev han til Lord Essex:

„Milord, og tusinde Gange Milord, ved De ikke, hvori Maanens og Solens Formørkelse bestaar? Den første fremgaer deraf at Jorden stiller sig imellem Solen og Maanen; den anden deraf at Maanen stiller sig imellem Solen og Jorden. Dersom der imellem Maanen, det vil sige min vrelende og usikre Lykke, og Dem, som er min eneste Sol, kommer og stiller sig Foraværelse (thi imellem adskilte Venner er Foraværelsen Jordens Mellemkomst); eller dersom imellem Jorden, det vil sige mit stakkels Legeme, og Deres adle Gunst sætter sig eller snarere modsætter sig min Skjæbne, vil min Sjæl da ikke være i Sorgmodigheden, vil den ikke være i Mørket?“

Vi have anført disse Prover af Brevstil hos denne Hotel Rambouillet's tidligste Korrespondent, fordi denne Genre, Brevskrivningen, fornemmelig dyrkedes sammeledes, og fordi Perez's Breve vare de Mønstre man fra Begyndelsen af søgte at efterligne.

Fra Spanien kom Hyrdedigtningen til Frankrig. Det er saa naturligt, at man i en af Krig og Omvæxling bevæget Tid med Vængsel vender Blikket mod det stille idylliske Liv. Philip den Andens Generaler skrev Hyrdedigte midt imellem Bataillerne. En af de berømteste spanske Hyrderomaner var „Diana“, forfattet af Montemayor, en Portugiser, der først var Soldat og siden Hofmand hos Philip den Anden. Det var efter Dianas Forbillede at Honoré d'Urfé skrev den berømte franske Hyrderoman *Astrée*. Denne Art Romaner afløste fra nu af Amadisromanerne, indtil atter Mlle de Scudéri omklædte disse zürlige Hyrder

og costumerede dem som Romere og Persere, men ligesaa lidet gjorde dem til Romere og Persere i Sind og Tænkemaade, som Hyrderne i Astræa havde været eller udgivet sig for veritable Hyrder, idet de alle tilhobe vare og vilde være Afbilleder og tildeels Portraiter af Forfatternes Samtidige og Landsmand. Det vilde være for vidtløftigt at gjengive en nok saa kort Fremstilling af disse velopdragne Hyrders og Hyrdinders Eventyr, Fester, delikate Følelser og findrige Konversationer i d'Urfé's bindstærke Værk, som uoppe mange Nulevende have læst i dets Heelhed. Men vi skulle levere et Par Træk til at vise, hvilken Berømmelse dette Værk har nydt i sin Tid. — Aar 1624 fik dets Forfatter et Brev, underfrevet af 29 tydske fyrstelige Herrer og Damer og 19 andre fornemme tydske Herrer og Damer, som havde laant Navne fra Personer i Astræa, og under Navnet: de sande Elsteres Akademi havde dannet en Hyrdeforening til Efterligning af Romanen. Dette Brev, dateret fra „Mercur's Korsvei“ (et berømt Sted i Romanen) bad d'Urfé om selv at antage den første Hyrdes, Celadons, Navn, som intet af Akademiets Medlemmer havde vovet at antagse sig, i Følelsen af deres Ufuldkommenhed“ (Aug. Bernard). — Digteren Bauquelin des Yvetaux lukkede sig ene inde i sin Have, hvor han, iført Hyrdebragt og med en Hyrdestav i Haanden, gik og drev indbildte Faareflokke om i Gangene. — Vægtigere end disse Curiositeter ere Vidnesbyrd fra Folk som de tre Biskopper, François de Sales, Pierre Camus og Huet, der satte Astræa høit, og Rousseau, der læste den med Henrykkelse. At den blev holdt høit i Ære i Hotel Rambouillet, behøver ikke at tilføies. „Hot. Ramb., siger Hr. S-M-Girardin, ansees for at have skaffet Smagen og den gode Selskabstone Indgang og Magt i Frankrig. Det har blot bragt Værdommene og Exemplerne fra Astræa i Udførelse.“

Vi ville sammenfatte denne Indledning i Coufins Ord:

„Den spanske Genre var i Begyndelsen af 17de Aarh. det høie Galanteri, smagtende og platonisk, en noget romantisk Heroisme, lidt Bronteri, en levende Følelse af Naturens Skønheder, som lod fremspire Idyller og Hyrdedigte i Vers og Prosa, Lidenskaben for Musik og Serenader, for Carousselløb og for zjirlig Konversation som brillante Foranstalter. Den italienske Genre var netop det Modsatte af den spanske Storhed, eller, om man vil, Svulst: Skjønaanden dreven til Forfinelse, Spotten og Persifflagen, som stræbte til at fornedre Alt. Af disse to Genrers Blanding fremgik den ivrig efterstræbte, sjelden i et fuldkomment Forhold opnaaede Forening af det Store og det Fæne, af det Alvordige og det Morfomme, af det Enstige og det Dphæiede. Familien Medici havde indført iblandt os Smagen for den italienske Litteratur: Dronning Anna indførte, eller snarere styrkede Smagen for den spanske Litteratur. Hotel Rambouillet vilde forene dem.“

Alt i den tidligere Middelalder havde den for Frankmændene eiendommelige Lyst til at slutte sig sammen i selskabelige Kredse med et ideelt Formaal gjort sig gjældende, og paa den Tid, da Troubadourernes Kunst blomstrede, see vi det elegante Selskab, Qvinder og Mænd, runder omkring i Sydfrankrig at samle sig ved de saakaldte Kjærlighedshoffer (Cours d'amour), for at danne en fuldstændig Lovbog for Forholdet mellem Ridderen og hans Dame, og for under alle retslige Former at afgive Responsa paa de tvivlsomme Spørgsmaal i Kjærlighedsanliggender, som Parterne indstillede til Hoffets Afgjørelse. Troubadourernes glimrende Civilisation fandt en brat og grusom Ende i Albigenserkrigene, fra den Tid af blev Middelalderen mørk, Livet blev paa

den ene Side frækt og voldsomt, paa den anden fornuet og satirisk, og det var først Renaissancen, der igjen bragte Lys og Glæde i Gemytterne. Den gamle Tilboielighed viser sig snart igjen, og længe før Hotel Rambouillet meddelede Pasquier en Samling af Selskabsdigte, forfattede i muntert Lag af Dommere og Advokater under disse omreisende Retssessioner, som man kaldte Grands jours. Men hvor forskjellig var ikke Tonen her fra den vi skulle finde i Hotel Rambouillet! Pasquier har ladet sig male, og Kunstneren har fremstillet ham uden Hænder. Denne Begivenhed giver Anledning til en Række af Epigrammer, Angreb, Forsvar, paa Fransk, paa Latin, der fylde hele 45 Foliosider. I et Selskab hos Madame des Roches (Rupea Mater kaldes hun i Gallorum elogia) har en af Gæsterne paa en ung Piges Hals opdaget et lille Insekt, velbekjendt og ubenævnt. Digterbegejstringen griber hele Selskabet, og dette rige Gemme afgiver under Overskriften La puce de Cathérine des Roches ikke mindre end 46 Foliosider af Viser i Pasquiers Samling. Tænke vi os det Umulige, at der var vederfaret Mlle de Rambouillet hvad der hændtes Mlle des Roches, vilde vistnok hverken Voiture eller Benferade have vovet at lægge Mærke dertil. Hvad der manglede dette borgerlige Selskab, det var hverken Nystighed eller Bid, det var det, som paa den Tid kun det aristokratiske Selskab kunde skabe: det ædle Sprog og den distingverede Tone.

At „distingvere“ sig, at hæve sig over det Almindelige, i Dyd og rene Sæder, at tilegne sig et Sprog som svarede til denne Tanke, eller, som de sagde, at „devulgarisere“ Sproget, det var det MaaL, som „Précieuserne“ fornemmelig satte sig. Saaledes kaldte de nemlig sig selv og Ligesindede, og de satte en Ære i at bære et Navn, der, i Lighed med mange andre forhen ædle Benævnelser, nu er sunket ned til

et fornærmeligt Skjældsord og svarer til det danske „Snerpe“. I Modsatning til al Sandfælighed og Materialisme priste de de aandelige Nydelser som de eneste sande, og enhver Bevægelse med Materien saarede dem.

At det ikke lod sig gjøre at udelukke Amor fra en Forsamling, hvor Damer førte Forsædet og Digterne sang til deres Priis, følger af sig selv, men Kjærligheden tilstedes først efter at have gennemgaaet en Luttringsproces, der hæver den til en blot Følelse, en Henrykkelse, renset og sigtet for al Attraa og Begjær:

„Die Sterne, die begehrt man nicht,
Man freut sich ihrer Pracht.

„De have flyttet Videnskaben fra Hjertet til Hovedet, de have forvandlet Hjertets Nørkler til Idcer“, siger Saint-Evremond. „Det er Kjærlighedens Kanfenister“, sagde Ninou. Mme de Sablé er vistnok den korrekteste af Precieusesne, og det er hende der bedst vil sige os, hvad det er de mene; vi ville derfor høre Mme de Motteville om hende: „Marquisen af Sablé var en af de Damer, hvis Skjønhed gjorde meest Opsigt, da Dronningen (Anna) kom til Frankrig (1615). Hun var overbeviist om, at Maadene uden Brøde kunde have omme Følelser for Qvinderne; at Dusket om at behage dem drev dem til de største og skønneste Handlinger; indgav dem Bid og Gæmildhed og alle Slags Dyder; men at paa den anden Side Qvinderne, som vare Verdens Brydelser og vare skabte til at tjenes og tilbedes, kun burde taale deres Uerbødighedsbeviser. Denne Dame, som havde hævdet disse Meninger med megen Aand og med en stor Skjønhed, havde givet dem Autoritet paa sin Tid, og de mange berømte Personer, som vedbleve at omgaaes hende, have vedligeholdt indtil vor Tid hvad Spanierne kalde finezas.“ — Det maa tilføies, at en Mand kun turde fæste sine Tanker paa een

Dame. Da Mme de Sablés Tilbeder, Henri de Montmorency, havde kastet sine Dine paa Dronningen, vilde hun ikke mere see ham. Hvad Mme de Sablé lærte gjælder endnu kun om de mildeste og tilgængeligste af Precieuseerne; Andre var der, som ikke taalte nogen Hentydning, der kunde ligne en Kjærlighedserklæring. Hine kaldte sig galantes, disse spirituelles.

Egteskabet var i en Precieuses Dine et nødvendigt Onde, som hun udsatte til en fremrykket Alder, saafremt hun ellers var Herre over sin Haand. Det var saaledes først efter 14 Aars troe Tilbedelse, at det lykkedes Hr. de Montaujier at bevæge Julie de Rambouillet til at

„forandre sit Navns fortryllende Klang“.

Beklageligt er det i det Hele, at Precieuseernes Lære ikke kunde rummes i Egteskabet; her er Forholdet mindre høitflyvende og mere sandt. Den Manden sværmede for var ikke hans Hustru; den hvis Hyldest Qvinden modtog var ikke hendes Mand. Efter vore Begreber maatte en saadan Dobbelthed absolut være undergravende for Egteskabet; men hos Precieuseerne var det Spirituelle saa overveiende, for dem stod det Ideelle og det Sandfelige saa skarpt sondrede fra hinanden, at hvorvel Egteskabets Idee ikke kom til sin fulde Ret, krænkedes dog hverken Kydsfheden eller Egteskabets Hellighed.*) Og vil man end mene — efter samtidige løse Nygter — at denne Regel kan lide af Undtagelser, saa maa man i ethvert Tilfælde ikke miskjende, hvad Fortjenester af den offentlige Moral en Forening havde, som idetmindste altid ærede Dyden paa en Tid, da Lusten ikke blot øvedes

*) Saint-Evreumont vanhelliger Forholdet med en plump Præcision: Une précieuse faisait consister son principal mérite à aimer tendrement son amant sans jouissance et à jouir solidement de son mari avec aversion.

men tidt ogsaa berømmedes i Tale og Sang. Dog, Minons Ord maae staae ved Magt: Precieuseerne vare Tausenister i Kjærlighed, og det er uden al Tvivl, at disse Damer, som Corneille havde lært at kjende i Hotel Ramb., have givet ham mangt et Grundtræk til hans Tragediers Heltinder, disse „tilbedelsesværdige Furier“, som man kaldte dem, hvis Særkjende det var at føre Bligtens og Vrens Banner saa høit imod Hjertets Angreb — ligesom man paa den anden Side kun altfor meget mærker Hot. Ramb.s Indflydelse paa de Steder, hvor Corneilles Geni slumrer og Videnskaben flyder ud i en sindrig Tankeværv.

Efter Alderen deelte de sig i de unge og (om vi tør sige saa) dem fra ifjor (anciennes; thi Ordet „gamle“, vieilles, havde været stødende). Den Opmærksomhed, som disse „fra ifjor“ nød i Selskabet, vidner fordeeltigt om dette gode Land. Lad os høre en Skildring heraf i Romanen *Clélie* af Mlle de Scuderi, hvis Romaner i det Hele kunne betragtes som en sikker Kilde til Kundskab om Tonen i disse Kredse:

„Uden at være hverken ung eller smuk er Arricidie anseet af alt hvad der er stort i Capua: hun er med til alle Fornieiser og til alle offentlige og private Fester. Men det Besynderligste er, at hun idelig er i Samtale med alle unge Mennesker af Stand og med alle de stjerne Piger. Birkelig, disse samme Herrer, der gjøre saa megen Spektakel, naar de finde, at en smuk Dames Næse er lidt for stor, hendes Dine for smaae, hendes Hage for kort eller hendes Læber for blege, og som neppe kan udholde de Damer, som have passeret fire Lustra (o: 20 Aar), deres Dine stødes ikke ved evindelig at see Arricidie, skjøndt hun aldrig har været smuk og har mere end femten Lustra (75 Aar) bag sig... Man vil uden tvivl spørge mig, ved hvilke Tryllemidler en Person, hvem Naturen har nægtet al hendes Kjønns Inde, hvem Tiden har røvet hendes Ungdom og hvem Lykken ikke har viist synderlig Gunst, kan gjøre sig saa anseet, afholdt og søgt? Jeg vil svare, at det er ved en høi Grad af Godhed og en høi Grad af naturlig Forstand i Forbindelse med en lang Verdenserfaring og et behageligt Humør... Hun er overalt uden at findes paa=trængende, fordi hun aldrig er uden paa de Steder, hvor man

ønstet hende. Fremdeles, skjøndt der er noget Belynderligt i hendes Physiologi, og noget Morsomt i hendes Maade at tale paa, er hun dog ikke Bittigheds-mager af Profession. . . . Men det Bedste ved hende er at hun er en god Veninde, at hun er tjenstagtig og oprigtig, og at al Jordens Storhed ikke vilde bringe hende til at stifte Mening, naar hun troer at have Ret; og for at betegne hende i to Ord kan man sige, at Arridie er den levende Moral, men en Moral uden Brantenhed og som troer, at Muntterhed og uskylldig Spøg ikke er uden Nytte for Dyden."

Vi skulle nu til at betragte Précieusernes private Liv, deres sædvanlige Syssler og Tidsfordriv. Lad os et Øieblik forsøge at trænge ind i Arthenices blaae Stue og see hvad det der forsamlende Selskab beskæftiger sig med. „Arthenice“ var nemlig det Anagram man havde opfundet for Mme de Ramb., og som man fandt mere ædelt end hendes egentlige Navn Catherine. Det Selskab, vi finde der, er ikke noget lærd Akademi der stiller sig frem for Verdens Dine, men er kun og gjør ikke Fordring paa at synes andet end et privat Selskab, nærmest beregnet paa at more sig selv. Lad os derfor, som det sømmes sig Gjæster i et privat Selskab, især ubudne, ikke kritisere for strengt hvad vi see og høre. Vi ville mene, at man gjorde alt for meget Væsen af Bagateller, men disse litterære Bagateller gave sig heller ikke ud for at være andet end selskabelige Udspredelser i en privat Kreds, og kunne dog ialfald maale sig med de Udspredelser, som oplive vor Tids Selskaber. Det var en Leg, men en Leg der skulde opdrage til store Ting, ligesom det var den samme Corneille, der skrev Blomsterdigte for Rambouillet og *Cid* og *Cinna* for Frankrig. Lad os heller ikke lee ad en og anden af Gjæsterne, om hans Paaklædning ikke skulde være efter vor Smag, saasom Forfatteren af *la Pucelle d'Orléans*, *Chapelain*, med hans slidte Parryk og hans sorte Silkevest, som er lavet af et gammelt Skjort af hans Søsters; Husets Folk see dog mildt til ham. — *Voiture* træder

ind ad Døren; han har en mørk nedflaaet Mine; hvad er der i Veien? „Mine Damer! hvifker han, der er kommen nogle stygge Rygter i Omlob om Solen.“ Man beroliger sig og jubler over dette nye Indfald. Cotin benytter den muntre Stemning til at fremsætte en af sine Gaader, som man lader den skjønnede Julie gætte. Saa fletter man et Par Blomsterdigte, som en og anden af Gjæsterne har medbragt, i „Julies Guirlande“, hvilken vi ret strax skulde omtale. Efter at man har hørt og beundret dette, hæver sig en alvorlig og langsom Røst. Den Talendes Ansigtssfarve er mørkblaa, Trækkene mandige; man lytter i ærbødig Tanshed; det er Mlle de Scuderi; hun opstiller et Forhandlingsæmne: Hvem er ulykkeligst, en skinsyg Elsker, en forsmaaet Elsker, en Elsker, som er adskilt fra sin Elskede, eller en Elsker, som har mistet sin Kjærligheds Gjenstand? Discussionen er lang og grundig, Afstemningen opfattes til næste Møde.

Naar denne Skildring, som vi tildeels have laant af Hr. Geruzez, kan give en Forestilling om de sædvanlige Aftenelskaber i Hotel Rambouillet, saa var der andre Tider, da Stemningen forhøiedes, naar en eller anden berømt Fremmed var tilstede, eller naar særegne Omstændigheder satte Gemytterne i en stærkere Spænding. Neppe forgubedes nogen Fremmed mere end Neapolitaneren Marini, le cavalier Marini, som han kaldtes, der nogen Tid opholdt sig i Paris og var den meest glimrende Repræsentant for det spanske-italienske Væsen. „Naar Marini kom, sprang Fløiddørene op, som om det var Brudsen af Condé: han treen frem med stolt Anstand, trak Handsken af med castiliansk Bærdighed og kyskede Marquisens Haand. Sædvanlig ledsagedes hans Hilfen af en eller anden fiin og blomstrende Kompliment, anbragt med en Verdensmands fuldendte Fethed.

Saalænge han var paa Scenen, vare alle de skjønne Aander forglemte." (Puibusque.) „Marini gav Afkald paa al Sandfynlighed, for det Meste paa al Naturlighed i Situationerne og Beskrivelserne. Han sammenvævede henrivende Malerier, idet han knap brød sig om, at Baandet, som skulde forene dem, var stærkt nok til at holde dem; og hvad Skjønaand angaaer, udstrøede han deri med fulde Hænder den som han søgte, den som hans Landsmænd beundrede, Modfætninger i Ord og Tanker, glimrende Billeder, Alt hvad der fængsler og forbauser, hvad man ofte beundrer, før man har forstaaet det, og som man finder falskt, naar man har forstaaet det." (Sismondi.)

„Julies Guirlande" var et udsøgt Galanteri, som skyldtes Hr. de Montausiers Opfindsomhed. „Den første Januari 1641, fortæller Huet, fandt Julie paa sit Toiletbord, da hun vaagnede, den galanteste, den sindrigste, den nyseligste, den meest overraskende Foræring, som Kjærligheden nogenfinde har udtænkt." Det var et Album, hvor der paa hvert Blad var afbildet en af de skjønneste Blomster, malet i Miniatur af Robert, og ledsaget af et Digt. Disse Digte vare forfattede af de bedste Digtere. Hr. de Montausier havde selv givet Exemplet; nitten Digtere laante deres Køst til 29 Blomster; Corneille lader Kiljen tale:

Et Gudsdomsord har fordum jagt
 At Kiljen i sin Hædersdragt
 Fordunkle og ndimye stal
 Den Prægtigste i Kongers Tal.
 Men hvis jeg blot mit Dufte naaer,
 At slynge mig omkring Dit Haar,
 Da siger jeg: Far hen, far hen
 Hver Hæder! jeg har nok i den!
 Den største Hæder var for mig,
 O Julie! at krandse Dig.

Stundom fandt en Turnering Sted imellem Digterne, saaledes da Voiture og Maleville søgte at overbyde hinanden

i at besyngte la belle Matineuse. Men ingensinde var der stærkere Røre, end dengang Voitures Sonnet til Urania og Benferades om Sob deelte Seiren i „Uranister og Sobister“. Benferade havde havt den Idee at tage Sobs Videlser som Maalestof for en Elfers Kjærlighedsfjerg; Elseren henvender sig til den Elskede, som havde forbudt ham at tale om sin Kjærlighed, og til Slutning hedder det:

Vel led han haarde Videlser;
 Og dog man seer Taalmodighed
 At strække sig langt videre.
 Han led utrolig Sorg og Rød
 Beklaged sig og taledede —
 Seg kjender meer Glendige.

Voiture mafferer sin Dame som Urania:

Seg ende maa mit Liv i haabløs Kjærlighed
 Fraværelse og Tid kan ei helbrede mig,
 Ei heller seer jeg, hvad vel kunde hjælpe mig
 Og ffjænke mig paany min tabte Frihedslyst.
 I lang Tid har jeg kjendt min Dames strenge Sind,
 Men tænker jeg paa den, hvis Skjønhed dræber mig,
 Seg mit Martyrium velsignet prisje maa
 Og vover ei at klynge mod hendes Tyranni.
 Vel stundom min Forstand ved strøbeligt Beviis
 Til Opstand ægger mig og lover mig sin Hjælp;
 Men naar til mit Behov jeg vil anvende den —
 Saa siger den dog selv til Syvende og Sidst,
 At kun Urania er elskelig og skjøn,
 Og binder mig meer fast, end Sandferne mig bandt.

Voiture var forresten alt død dengang, de to Stykker vare blevne til aldeles nafhængig af hinanden, og det var et reent og bart Indfald at sætte dem i Haarene paa hverandre. Hvert Parti opbød alle Midler for at afgjøre Seiren til sin Fordeel, Balzac indgav et lærd Indlæg i Sagen for Benferade, Cornuille selv tog Parti mod Urania, alle disse smægtende Elfere, som ifølge Boileau

toujours bien portant mouraient par métaphore,

syntes at føle Symptomer paa Sobs Plager, og det kunde

have seet galt nok ud for den stoffels Urania, hvis ikke Mme de Longueville havde taget sig saa varmt af den og endelig afgjort Kampen til dens Fordeel. „Vi sende Rundskrivelser rundt omkring, skriver hun, vi vente paa Hr. og Mme de Montausiers, hele Rambouillet's og Hr. og Mme de Vancourts Dom. Kort, det vil ikke blive derved, og efter den stormende Gang, som Sagen tager, burde Ministrene snarere bestjaeftige sig med den end med Adelens Forsamlinger.“ Sluttelig haaber hun dog, at man „vil foretrække Urania for Job, og den himmelske Muse for en Mand, som er snattet fra Top til Taa“ (galeux depuis la tête jusqu'aux pieds).

En af de Kompositioner, man meest har bebreidet Hot. Ramb. som et uomstodeligt Beviis paa en seigpiint Phantasi og en slet Smag, er la Carte de Tendre, et Stykke erotisk Geographi, som er indflettet i Romanen Elélie, og som Forfatterinden, Mlle de Scudéri, først havde forelagt Selskabet i Hot. Ramb., hvor det havde fundet Bifald. Paa dette Landkort seer man Floden Inklination med Landsbhyerne Smukke=Vers og Galante=Breve paa sin høire Bred; paa den venstre ligger Landsbhyerne Forekommenhed, Smaa=Opmærksomheder og Stadig=Opvartning; længere nede seer man Flækkerne Letfindighed og Forglemmelse tilligemed Indsøen Eiegenlydighed. Der er en Bei, som fører til Herrederne At=forlade=sin=Kjæreste og At=svige=sin=Tro; men naar man følger Flodens naturlige Løb, kommer man til Stæderne Kjærlighed ved Floden Agtelse og Kjærlighed ved Floden Inklination (ligesom man siger Frankfurt ved Main og Frankf. ved Oder). — Dette Indfald, der som en Selskabspøg er meget morsomt, har man fordreiet ved at tage det for fuldt Alvor som noget, hvorover Mlle Scudéri skulde have tænkt dybt og grundigt,

ja villet opstille som Regel og Kettesnor i Praxis. Vi ville lade Romanens Heltinde Elelie selv tale for at gjendrive en saa urimelig Opfattelse: „De som vide, at det Hele er begrundt med en Samtale, som har givet mig Anledning til at udtænke dette Kort i et Dieblit, ville ikke finde dette Galanteri affindigt eller urimeligt; men da der er meget løierlige Folk i Verden, er jeg bange for, at der er dem, som bilde sig ind, at jeg har tænkt meget alvorligt derover, at jeg har grundet flere Dage derpaa, og at jeg mener, at jeg har gjort noget høist Beundringsværdigt.“

Med Hensyn til findrige og overraskende Galanterier var Zugen mere opfindsom end Voiture (Søn af en Viinhandler), hvad enten han henvender udsøgte Artigheder til Damerne: „Mlle de Bourbons Mandrigthed er det Eneste, der kan gjøre det tvivlsomt, hvorvidt hendes Skjønhed er den fuldkomneste Ting i Verden“; eller han lader 6 Mand, forklædte som Svenskere, i høitideligt Optog overrække Mlle de Ramb. et Brev, undertegnet Gustav Adolph og saalydende: „Frøken, her er Nordens Løve og denne Erobrer, hvis Navn har gjort saamegen Allarm i Verden, og som nu kommer at lægge Tysklands Trophæer for deres Fødder“; eller han, i Anledning af en Slags Fiskemasterade som man havde fundet paa, i et Brev optræder som Karpe og komplimenterer Condé, sin „Fatter Gjedde, som ikke lod sig standse af Rhinens Bænde (men førte sine Tropper til Marschal Guebriant) og nu svømmer i den store Sø“; eller han fra Afrika, hvorhen han engang virkelig foretog en Reise, skriver om Mlle Paulet, hvis Væsen og Udseende havde skaffet hende Tilnavnet „Løvinden“: „Barbariet eier intet mere Sjeldent og Grusomt end Mlle Paulet“, fortæller, at han besøger „Dhrr. Slagtninge af hende (Løverne), som herske i dette Lands Ørkener . . . ved hendes Side vilde han møde større

Farer end paa sin Overfart til Afrika" osv.; eller han besvarer en Bise af Patriz: „Klage fra de Konsonanter, som ikke have den Ære at være optagne i Hr. Neufgermain's Navn.“

Voitures poetiske Efterladenskaber kunne ikke retfærdiggjøre den overordentlige Indest, han har nydt paa sin Tid. Det Bedste ved ham, Improvisationens Friskhed, kan ikke opbevares men maa nydes i Diebliffet. — Engang saae Regentinden ham spadserer tankesuld i en af Alleeerne ved Rueil; hun gik hen til ham, og spurgte ham, hvad han tænkte paa. Han svarede paa staaende Fod, hentydende paa de forrige Tider og paa Buckingham:

Seg tænkte, at en Skæbne blid
 Har efter bittere Sorgers Tid
 Retfærdig slettet Dem en Krands
 Af Magtens, Ærens Straaleglands;
 Men at den hele Herlighed
 Er Tant mod den, da Hjertet slog,
 Seg siger ei for Kjærlighed,
 Men Rimet nævner Ordet dog.

At man i Hot. Ramb. ogsaa kunde slaae Gjakken løs paa en Maade, hvori der intet Søgt var, viser følgende Træk:

„En Gang havde Greven af Guiche spist med de sædvanlige Venner i Hotel Rambouillet. Man havde opvartet med Champignoner, hvilke vare hans Fivret. Om Natten tog man hemmelig hans Klæder og syede dem ind. Om Morgenens havde han derfor meget Besvær, med at faae dem paa. — „Hvor De er bleven tyk“, sagde Hr. de Chaudebonne til ham. „Hvor De er tyk!“ gjentog alle de, som traf ham. Han løber hen til Speilet. „Det er forbi med mig! raaber han. Disse Champignoner fra igaar have forgiftet mig!“ Man sætter sig i Bevægelse, man løber efter Medicin. Endelig kommer Hr. de Chaudebonne med en Recept, som han siger at han har seet anvende med Held, og leverer Hr. de Guiche den. Denne læser: Recipe en god Sag og spræt Din Kjøle op! Den hjalp“ (cit. efter Hr. Fivet).

Voiture forfærkede engang Mme de Ramb. ved at føre en Bjørnetrækker med to Bjørne ind i Stuen; det var

en temmelig grov Spøg, men hvad turde Voiture ikke? Jo, det er sandt, der var een Ting han ikke turde, eller dog ikke turde gjøre mere end een Gang. „Voiture slog sig engang rigtig løs og tog sig den Frihed at kysse Mlle de Ramb. paa Armen, men hun viste ham saa alvorlig, at hans Dristighed ikke behagede hende, at hun betog ham Ensten til tiere at prøve derpaa“ (Ménagiana). — Vi ville dog ikke forlade Voiture i denne slaaue Situation, men, inden vi tage Afsked med Hotel Rambouillet's Jydling, anføre et Brev, der, i Modsatning til hans fleste øvrige, viser et djærvt og naturligt Lume. Han skriver til den lærde Costar:

„Vær saa god at sende mig hurtig to hundrede Louisdorer for at juldstandiggjøre den Sum af fjorten hundrede, som jeg igaar tabte i Spil. Du veed, at jeg ligesaa meget spiller paa Dit Ord som paa mit. Hvis Du ikke har dem, saa laan dem; hvis Du ikke kan faae Nogen til at laane Dig dem, saa sælg alt hvad Du eier, derunder indbefattet Din gode Ven Hr. Paucquet; thi jeg skal absolut have to hundrede Louisdorer. Læg Mærke til, med hvilken Myndighed mit Venstreb taler: det er, fordi det er stærkt. Dit, som endnu er svagt, vilde sige: Jeg bønfsalder Dig om at laane mig to hundrede Louisdorer, hvis det ikke generer Dig.“

Hr. Victor Cousin har i *Revue des deux mondes* leveret en Brevverling mellem forskjellige Precieuseer, hvorved man faaer et Indblik i disse Damers intime Forhold. Da vi ikke have dette Bærk ved Haanden, kunne vi intet citere deraf, men ville anføre et Par karakteristiske Smaaatræk efter Hufkommelsen. Mme de Sablé havde engang skrevet til Mme de Rambouillet, at hun ikke kunde ønske sig nogen bedre Lykke end at leve sit hele Liv alene med Julie. Mme Sablés Veninde, Grevinden af Maur, faaer dette at vide og bliver forfærdelig jaloux derover, og det kostede overordentlig Møie at faa hende stillet tilfreds. — Mme de Sablé gjorde alt for sine Venner, naar det blot ikke kom i Strid med hendes overordentlige Omhu for sin Sundhed.

Mme de Longueville har engang faaet Børnekopper; af Frngt for Smitte tør Mme Sablé ikke see til hende, hvorimod Julie de Rambouillet jevnlig besøger hende. I et Brev til Mme de Sablé gjør Julie sig lystig over hendes Frngt og spørger, om hun tør undlade at afklippe sit Haar, naar hun kommer og besøger Mme de Sablé. — Da Priorinden (vi hufte ikke hendes Klofternavn), som, medens hun levede i Verden*), hed Mlle de Bains, var syg, turde Mme de Sablé heller ikke see til hende men — sendte hende sit Portrait. — Havde Precieuseerne kunnet leve af den bare Luft, havde de gjerne gjort det; Regemets Ernæringsproces var en slem Anstødssteen for deres Spiritualisme. Imidlertid bødede de derpaa ved Kunst og Delikatesse, og deres Kogebog er ligesaa karakteristisk for deres Tænkemaade som deres Ordbog. De spiste det mindst Mulige og af de letteste, subtileste Sager; i Tilberedningen af disse var især Mme de Sablé en stor Mester, og mangen Gang fik hun tilsendt en Sonnet med Anmodning om at indløse den ved Opstriften paa en eller anden Slags Snyltetoi eller Salat. Ikke mindre fin var hendes Smag for det Skjønne i Mandens Rige, og Voiture skriver: „hver Gang jeg læser noget

*) Vi benytte Leiligheden til at bemærke, at disse Verdensdamer for en stor Deel endte i Klofret, medens der var en ligesaa stor Mængde ligesaa glimrende og høibaarne Damer, der alt fra Ungdommen af helligede sig til et strengt Klosterliv, enten hos Carmeliterne eller i Port-Royal. Ogjaa Klofret havde sine Kampe; under den jansenistiske Strid siger Bossuet om Nonnerne i Port-Royal: elles sont pures comme des anges et orgueilleuses comme des démons. — Indenfor Hotel Rambouillet gjorde Religionsforfjellen ingsinde den gode Forstaaelse mellem Gjæsterne noget Afbræk, ligesom dette Selskab altid holdt sig fri for politiske Agitationer; det var først efter at Hotel Ramb. var gaaet ind, at Fronden brød løs, i hvilken Mme de Longueville, Mme de Chevreuse o. A. skulde spille en saa betydelig Rolle.

©miff eller þiffur noget ©odt, tæfter jeg paa Mæne de ©ablø og ønffer hende det ©amme".

Alt feld dette ubaalgte ©effab ffinndom har hengivet fig til den fca almindelige Kæft til at fee Mæften lidt efter i ©ømmene og døerte ved hans ©vaagbøder, fremgaaer baade af rimelig ©lutning og efter ©igende af Hallcmannt's Hiftoriettes. Som vi tidligere have fect, havde ©ot. Kramb. æftt fig fcm en Mæne for Kjød og gode ©adder ligcøverfor Kjøret 4des noget frivole Kjøf, og denne Konges Gventure have vifnet ofte næret for i vor Kreds, forfaavidt de ellers lode fig fortælle. Naar Kæubvig den Kærtende eftergjorde de ©rimaer, fom han antog at ©iffene for hans tvørfte Kæntfab gjorde paa ©tafføtet, var han iffe lætterlig men nødbødelig; men hans tungftindige platoniffe Kæarvighedsgrublerier have not funnet give Kæretiffene ©tof til Kætter.*) De Kæerde i Kjø. Kramb. gned fig i Kænderne af ©lade over den fiore Kærdicæus Kòmmer, at overfætte Kærentianus Mætanus fom: "Mærdorianen i Kærentiffes Kæmedier", og man har fannetffeds viff iffe undladt at gode fig over Kærdicæu fom Kæitter. Kærdicæu var nemlig iffe alene en for ©tatfmand, han var rimelig bramatiff Kærdøder; fm fiørte Mære fætte han i at gjørdde

*) Den mindte liberdødelighed var not til at fornyere Kjørdødet til hans Kæublinge. ©aa Kærdøde har fig inde, glemningiff og nedffere hvad ©amntænder der var faldet imellem dem i de fiørte Kæage, og Kæromningens ©nemt, juft fom hendes Kjøfame, den ffømne Mælle de Kæantfør, fom den Kæid opog Kongens Kæanter, fiød os læffe et Kæer. Kæed Kongens Kærdødeliffe Kæntler hann det hurtigt paa Kæppiffet. Kongen bliver utøllig og forlangter at fee det, men hann vil iffe ndøvere det. Kæromningen, fom vil fætte Kongen i Kæmæur, holder Mælle de Kæantfør's Kærdøder og vil have hann til at fage det. Kongen tog en Kædtaling for at fæae fat paa det, men det vilde iffe lyffes. (Denne gratiøfe iffe Kæantiffecæne, et Kæntet for en Kæhørtæmæer, et forfalt af Kæ. Koufin i hans Kærtiffet om Mælle de Kæantfør's fort i Kævue des deux mondes, men vi huffe iffe hans Kærtiffed.)

for en stor Dramaturg. Han drev Forretningen med sex Svende, for hvem han tilstar Stykkerne; engang imellem syede han selv med.*) Corneille var en Tid med i dette Laug, Cardinalens Brigade eller l'Académie de campagne kaldte man dem; men han vilde gaae paa egen Haand; Richelieu fandt, at han manglede „Esprit de suite“, og gav ham Løbepas. En Dag har Cardinalen gaaet en Tour i Tuileriernes Have, prøvet Ekkoet, besøgt Vandbassinet, Kongens Løver osv., og nu vil han have disse Kariteter ind i en Hyrdekomedie. Han laver selv en Intrigue (som den i Holbergs „Mascarade“) og fordeler de fem Acter mellem sine Digtere. La grande Pastorale skulde Stykke hedde. Colletet kommer og foreviser sit Arbejde; han har nøie fulgt For- skriften. Da han kommer til det Sted, hvor man seer

En And at væde sig i Søens Muddervand

Og med sit høse Skrig og med et Bingedast

Sin Andrik muntre op, som stod saa død og dvasf,

griber Richelieu i Kommen og giver Digteren 60 Pistoler. „Det er alene for disse Vers, siger han; Kongen er ikke rig nok til at betale det Dvrige.“ Richelieu vilde forresten have, at der skulde staae „suaddre“ (barboter) istedetfor „væde sig“ (s'humecter); men Colletet holdt paa Sit, og Richelieu maatte lade det staae. „Naa! sagde han, jeg finder i Paris en Mand, som gjør mig Modstand“. — Saaledes arbejdede Villettantismen fra mange Sider Kunsten i Hænderne.

Brevet var, som sagt, den Genre, som meest dyrkedes i Hambouillet; „Brevet er for Prosaen, hvad Sonnetten er

*) I „Mirame“, som i Aaret 1639 indviede det Theater, han havde ladet opføre i Palais-Cardinal, var der henvend 500 Vers fra hans Haand. (Pélisson, Histoire de l'Académie.) — „Veed Du, hvad min største Glæde er?“ spurgte han engang Bois-Robert. „At gjøre Frankrigs Lykke, Deres Eminence“, svarede denne. „Nei, at gjøre Vers“, sagde Richelieu.

for Poesien.“ Vi kunne derfor ikke forlade Hot. Ramb. uden lidt nærmere at omtale den Mand, som kaldtes og kaldte sig selv le grand Épistolier, magnus Franciæ Epistolarius: Balzac. Vi have nævnt ham et Par Gange blandt Gæsterne i Hotellet; han besøgte det imidlertid kun sjældent; han traf sig snart tilbage til sit Gods, men vedligeholdt dog en levende Brevvevling med Selstabet i Hot. Ramb., hvor man ventede paa hans Breve som paa Drakler. Balzac var den Første i Frankrig, som anvendte den antike Beltaenheds Fremgangsmaade og Former paa sin egen Tids Auliggender. Han gav Exemplet paa en Harmoni i Sætningsbygningen, en Fyldighed og et rigtigt Forhold i Talem, som man ikke havde kjendt før ham. Han har skrevet større Bærker; her vedkommer han os kun som Brevskriver. Det er denne Ro og Fyld i Talem, denne Ordets Musik, der tilfredsstiller Øret, og som maatte virke velgjørende paa Sindet efter alle Livdens Spørgsmaalstegn og Fanatismens Udraabstegn i det 16de Aarh.: det er den der har skabt Balzacs uhyre Berømmelse i og udenfor Rambouillet.*) Hvad Fordringer vi gjøre til Gemnt og Hjerte hos en Brevskriver fyldestgøres ikke af den, der vil opmuntre en nedbøiet Enke med følgende triste Spøg:

„Uden at lyve, efter det De har sagt mig, mangler der kun, at De skal bære sorte Chemiser og lade Dem opvarte af Morianer. Forresten, nu eller aldrig er det paa Tide at holde op med Deres Komedie. Jeg beder Dem, overlad alle disse Jagter til Narrene. Med eet Ord, huff paa, at fem Gud Ford indbringer Dem tyve tusind Livres aarlig. At jeg ikke skal lyve, det er utroligt, at et saa lille Areal er saa indbringende, og Mange ville troe, at der voger Diamanter og Perler derpaa.“

eller et andet Sted udtaler sig saaledes om Familielivet:

„Seg vil ikke være bekymret for hver Dag at tælle Haarene paa

*) Balzac fortæller, at en beundrende Besøger en Dag indledede Talem med en Forespørgsel til hans „Herre“ Bøgers Befindende.

den jeg vilde ægte, for at hun ikke skal skjænte Haarløtter (faveurs) bort; eller være i Frygt for, at alle Fruentimmer, som kommer og besøger hende, skulle være forklædte Mandfolk. Jeg istræmnes af min Nabos Exempel, som har bragt saa mange Stumme, Tønsiede og Halte til Verden, at han kunde fylde et Hospital med dem. Jeg vil ikke være tvungen til at elske Uhyrer, fordi jeg har frembragt dem: og om jeg end var sikker paa, at dette ikke skulde overgaae mig, skal jeg ikke have noget af Børn, som ville ønske min Død, hvis de ere flette, som ville afvente den, hvis de ere skikkelige, og som undertiden ville tænke derpaa, om de end ere de braveste Folk af Verden."

Ethvert Sujet er ham lige godt; han søger kun efter Formen, lad Tanken saa komme, hvis den kan. Hans Stil, siger Demogeot, „har noget af Valgernes høitidelige Eensformighed, naar de regelmæssig slaac op paa Stranden og bringe som Tribut, en nogle glimrende Condylier, en anden et usfelt Stykke Tang“. Men hans Fortjenester af Stilen ere overordentlige. Med ham er den franske Prosa definitivt fastsat og han nævnes almindelig som dens „Fader“.*) Skulde Sproget endnu mangle noget i Tydelighed og Præcision, saa ville Mathematikerne Descartes og Pascal, som nu faae det imellem Hænderne, sørge for at give Begrebsbestemmelserne en Skarphed og en Begrændsning, som giver dem Charakteren af numeriske Størrelser. Denne det franske Sprogs Bestaaffenhed medfører den Fordeel eller Ulempe, hvad man nu vil kalde det, at man ikke let kan sige noget Meningsløst, uden det strax falder i Dinene. Tvetydigheden formaer ikke vel at liste sig igjennem det franske Sprog, og man har paa sine Steder villet indskrænke dets nedarvede Brug i diplomatiske Forhandlinger.

*) Det poetiske Sprog havde alt fundet sin Lovgiver i en anden af Rameauilletts Gæster, nemlig Malherbe. Peret er nu tilstrækkelig blandet og æltet, nu kunne Mesterne komme og danne hvad Skikkelser dem luster, Prosa eller Vers.

Man har erkjendt, hvad Betydning for almindelig Dannelselse et Sprog maatte have, hvis nøiagtige Tankebestemmelser og faste Sprogbrug ledede og næsten tvang til at tænke tydeligt og tankefærdigt, og som tillige, maaskee noget paa sin Egenommeligheds Beforsning, var frit for al Slags Særhed og Egenhed, som kunde støde den Fremmede bort, var ligefremt og almeennemneskeligt, derhos tilgængeligt for enhver Nations Tale- og Høreorgan; og det franske Sprog, der ved sin Charakter, Herkomst og Udviklingsgang synes udsæet til at være den fælles Mødeplads for alle Nationer, ligesom Latinen forhen var det for de Røder, har ogsaa overalt i Verden gjældt som det virksomste Middel til Aandens Skibning og Forædling, forsaavidt Dannelsen tilstræbtes ved Kundskab til et fremmed og levende Sprog. (Herfra maa dog undtages Danmark, hvor Tydskten har spillet Røremester, og hvor man tidt hører den feilagtige Forestilling, at man med det Tydske kan hjælpe sig hele Verden igjennem; og maaskee Norge.) — I det Hele taget har Studiet af et fremmed Sprog stedse været anseet som fortrinlig egnet til Tankens Vækkelse, til Inderbildningskraftens Ernæring, til Synskrebsens Udvidelse, og til Modersmaalets Burdering, Befæstelse og Fremvægt under Sammenligning og Skæppestrid med det fremmede Sprog. Det maa derfor forbanse noget, naar man nu en Dag pludselig hører forkynde, i talrig Forsamling af alle Stænder, fra agtet og indflydelsesrig Side, som fast og inderlig Overbeviisning: at ethvert fremmed Sprog er ubetinget forkasteligt som aandeligt Dannelsesmiddel og bør udelukkes fra Ungdommens Underviisning. — Kun forsaavidt som man herunder mener, at Modersmaalet tager Skade ved Omgangen med det fremmede Sprog, hvad der virkelig kan synes at have noget paa sig, skulle vi tillade os et Par Bemærkninger. Er det ikke i Menneskeslægtenes Udvikling, som om Ordets Rige gik ud paa Erobring efter Aandens Rige, som om den

menneftelige Tale med fine Armeer gjerne vilde bemægtige fig og befætte hele Aandens Rige med dets Bjerge og Dale, med dets tallose Bugter og Bøininger? Men det er endnu ingen enkelt Nation forundt med sit Sprog at omfpande det Hele; meget af hvad det ene Sprog alt har inde, fattes endnu det andet, og omvendt; derfor trænge Sprogene gjensidig til hinandens Bækkelse og Veiledning. Naar det fremmede Sprog fører os hen til en Egn i Aandens Rige, hvor vi ikke før have været, og viser os et Begreb, i det Store eller i det Smaa, som vi ikke tidligere have kjendt, og som tiltaler os, saa faae vi ogsaa Lust til at have dette Begreb i Sie; vi søge da et hjemligt Udtryk for det, thi først ved denne eiendommelige Selvvirkfomhed tilegne vi os det; ved Tid og Flid finde vi det. Begrebet faaer et Navn, Sprogbrugen sætter sit Stempel derpaa; og dermed er det bejglet som Dansk Eiendom. Paa denne Maade skaffede det fremmede Sprog os et nyt Begreb; af os selv vare vi maaskee ikke faldne paa at søge det; vi opfordre det fremmede Spr:og til at tage Erstatning paa et Gjenbesøg hos os; og saa fremdeles. Man vil ikke indvende, at dette Arbeide er de Rærdes Sag, og ikke Folks saadan i Almindelighed; thi man er ligesaa vel som vi paa det Rene med, at det ikke er de Rærde som lave Sproget, men Folket. Lad os ikke lægge for stor Vægt paa at et Par latinste eller græske eller franske Ord have listet sig ind i det Danske, hvis vor Syns- og Sprogkreds i det Hele og Store derhos er bleven udvidet. Man bruger sandelig nuomstunder ikke de fremmede Ord for sin Fornøielses Skyld, man taaler dem forsaavidt man ikke kan undvære dem, og man søger daglig, saavidt mulig med Smag og Maadehold, at indskrænke deres Antal. Man gjør efter vor Mening haade Folkophlysningen og Moderemaal et daarlige Tjeneste ved paa dettes Vegne at kuse Folk fra at lære et fremmed

Sprog. Bort Modersmaal er vel ikke saa reent som det var at ønske, vi have ikke været selvstændige nok ligesoverfor det Fremmede; men — selv med dets indgroede Indsigtigheder — vilde det vel være bedre (ihvorvel anderledes), hvis vi fra Begyndelsen af ved en chineesisk Muur havde affondret os fra Sproget hos de Nationer, der have spillet en fremragende Rolle i Civilisationens Historie? — Men virker Omgangen med et fremmed Sprog til Modersmaalets Berigelse, saa virker den endmere til den Enkeltes og navnlig Værtingens Befæstelse i det allerede bestaaende Modersmaal. I det frie skriftlige eller mundtlige Foredrag, saa prægtig denne Øvelse er, gaaer han saa langt ud som Lyst eller Magelighed tillader; læser han en Forfatter i Modersmaalet, hvad der er ikke mindre fortræffeligt, lægger denne ham Udtrykket for Diet og i Munden; men oversætter han en Forfatter fra et fremmed Sprog, saa tvinges han til at gaae ligesaa langt ud som denne, nødes til at befinde sig paa, eller vi kunne gjerne sige til at opfinde, paa anden Haand, et Sprog der alt er til, nemlig sit eget Modersmaal, som endnu mere eller mindre dunkelt foresvæver ham. Skulde denne uafbrudte sproglige Selvvirksomhed ikke høilig tjene til den Læsendes Befæstelse i hans Modersmaal; eller skulle vi maaskee bortkaste et stort Gode af Frygt for at vi muligviis under dette Arbeide kunde faae et Par Smaaestank af det Fremmede paa vore Arbeidsklæder? — Vi haabe, at man, i Betragtning af at nærværende Afhandling fremkommer i et lokalt Indbydelseskrift fra en Skole, hvori der blandt Andet læres Sprog, vil tilgive os denne lille Digression eller Afstikker. Vi vende tilbage til Rambouillet.

Hotel Rambouillet tilsigtede ikke nogen særegen Form af Litteraturen; at Poesien der spillede en saa stor Rolle, beroer alene derpaa, at Poesien endnu hverken gjældte for

meer eller mindre end en Selskabsforlystelse; og naar flere litterære Genrer som senere kronedes med berømte Værker, som la Rochefoucaulds Maximes, Pascals Pensées, la Bruyères Caractères, Madame de Sevignés Breve, i lige Linie udgik fra de selskabelige Beskæftigelser og Udspreddelser, som man drev i og omkring Hot. Ramb.,*) saa maa man ikke derfra slutte til nogen planmæssig litterær Tendents hos dette Selskab. Hvad derimod Hot. Ramb. stillede sig som et Maal, det var, foruden de gode Sæder, den gode Tone i Omgang. Den gode Tone viser sig fornemmelig i Samtalen, og det er Hotel Rambouillet's Fortjeneste at have givet denne Ærbarhed, Ynde, Fiinhed og derved at have udøvet en velgjørende Indflydelse langt ud over sin Kreds og sin Tid. Ikke altid var Konversationen her saa let og flygtig, som man af det Foregaaende kunde formode. „Den Tids skjøne Aander, siger Hr.***) Misard, disputerede om den nye Philosophi efter et Parti Rhombre. . . Mme de Sévigné's Breve smage ofte af Cartesianismen.“ Ogsaa i Mme de Sablés Salon ved Port-Royal spillede Descartes's Philosophi og Physik en stor Rolle. „I Hot. Ramb. herskede den Kunst at sige de største Ting paa den simpleste Maade“ (Cousin). „For at overbevise sig om, siger Hr. Demogeot, at Konversationen i Hot. Ramb. ikke altid var overfladisk, er det tilstrækkeligt at erindre, hvilke Mænd der toge Deel i den. . . Det er uden Tvivl der, mere end hos Tacitus og

*) Om det saa var det 17de Aarh.s geistlige Bestalenhed, skulde den tage sin Udgang fra dette Selskab. En Aften, da Arthenices blaae Stue havde forvandlet sig til et Kapel, holdt den attenaarige Boscuet her sin første Prædiken, improviseret over et af Selskabet opgivet Thema, og grundlagde her sin Berømmelse. Cf. Felix Bungener, Deux Soirées à l'Hôtel de Rambouillet en 1644.

***) Vi bruge engang imellem Ordet Hr. for at betegne en nulevende Forfatter.

Lucan, at Corneille lærte Sproget i Cinna og i den første Scene af Pompeius's Død." For imidlertid at vise, at pedantisk Deklamation og Ordsgvalder betragtedes som noget Utaaleligt i et Selskab, hvor netop en let og naturlig Berdenstone maatte fremgaae af dette's Sammensætning, vilde vi anføre et Brev fra Balzac, hvori han beder en af Husets Gjæster at tage sig af en besværlig Snakkebroder:

„Befri os, min Herre, for en af de største Plager, som længe have hjemført det borgerlige Samsund. De alene formaaer at føre ham tilbage til Lighed for Loven, at boie hans Sind under Skik og Brug. Behag at forestille ham, at en beleven (honnôte) Mand altid fremsætter sine Meninger paa samme Maade som sine Tviol, og aldrig bliver højrøstet for at opnaae en Fordeel over dem, som ikke tale saa høit; at der er intet saa hæsligt som en Stueprædikant, som bebuder at han nu vil tale, og gjør sig vigtig som den der har en høiere Kaldelse; at man bør undgaae Fagter, der see ud som Trudsler, og Udtryk, der smage af tgl. Forordninger; det vil sige, at man ikke bør ledsage sin Tale med for meget Estertryk eller sige Noget altfor bestemt; sluttelig at Konversationen mere ligner Folkeregjeringen end en Enkelt's Regjering, og at Enhver der har Stemmeret og under sin Frihed.“

Efter at have seet, hvorledes man meente at Konversationen ikke burde være, vilde vi tage et Stykke Dialog ud af den oftere omtalte Roman Clélie for at vise, hvad der ansaaes som Mønster paa den galante Tone:

„Neppe vare vi komne til Sæde, før Elise behagelig tog Ordet: Jeg forsikkrer Dem, jagde hun til ham, at jeg vil have nogen Banskfeligbed ved at beslutte mig til at tilgive Poligåne den Uret, han har gjort mig ved ikke tidligere at have forskaffet mig Deres Bekjendtskab; thi han har berøvet mig en Glæde, som ikke kan oprettes. — Det er mig, Madame, svarede Agénor, som maa beklage mig over ham, og ikke Dem; men hvis det var sandt, at Synet af mig ikke mishagede Dem, veed jeg ikke, eftersom jeg idag har den Ære at see Dem, hvorfor De siger, at Poligåne har berøvet Dem en Fornøielse, som De ikke mere kan faae tilbage. — So, sagde hun smilende, da det er saa længe siden De er kommen tilbage, tør jeg ikke mere behandle Dem som En der kommer fra Udlandet. Og dog er det min største For-

nøielse at lade mig sige alt hvad berøiste Folk veed, især naar de kommer hvor De kommer fra, det vil sige fra den fine Tones Sæde. — Saafremt De tillader mig, svarede han smilende, naar jeg har fortalt alt hvad Smukt jeg har seet i Grækenland, ogsaa at tale en Smule om hvad Smukt jeg finder her, lover jeg Dem at tilfredsstille Deres Nysgjerrighed. — De kan nok tænke, svarede hun skjelmst, at det ikke kan falde mig ind at modsætte mig Deres Lyst til at fortælle hvad Smukt De har seet hos Dronningen. — Jeg mener ikke hos Dronningen, svarede han, og naar jeg har bedet Dem om Tilladelse til at tale til Dem om alt hvad Smukt jeg finder her, er det ikke min Mening, at det Ord her skal strække sig udenfor det Bærelse hvori De er“ ...

Talens Charakter leder os hen paa Talens Materiale: Sproget, og her viser Got. Ramb. sig som Forløber for det franske Akademi. Precieuseerne have bragt meget Nyt ind i Sproget, indført mange nye Ord og Talemaader. Meget er blevet staaende, meget forkastet. Hvad der af deres Sprogreform er blevet staaende og gaaet ind i Sprogbrugen har man for det meste forsømt at sætte paa deres Regning; kun det Falske, det, som ikke har bestaaet Tidens Prøve, har man noteret sig, og derved er der kastet et urigtigt og latterligt Lys paa dem. Fremdeles har man undladt at skjelne mellem de ægte Precieuseer, som vi i denne Afhandling alene have for Sie, og deres Brængebillede, de latterlige Precieuseer, Smaafolk som senere efterabede dem, især i Provindserne, og de Første have maattet bære Skylden for alle de Sidstes Naragtigheder. Vistnok var der meget latterligt ogsaa i de ægte Precieuseers Sprogreformer, og det kunde ikke være andet; et begrændset Selskab, i en enkelt Menneftkalder, kan ikke skabe et klassisk Sprog, og det vilde være billigere at see paa det Heldige i et saadant Foretagende end paa det Uheldige. Men behøvede de da at skabe et nyt Sprog for at fremme deres i sig selv roesværdige Siemed? Tildeels var det nødvendigt og berettiget: den beleevne Omgangstone krævede en Vort-

fjernelse af platte Udtryk og en Tilveiebringelse af smagfuldere Bendinger, af levende og ædle Billeder; deels er det, om ikke rigtigt saa dog forklarligt, at et Selskab, et Parti, som i Bevistheden om sin egen Overlegenhed vil hæve sig over og sondre sig fra det Vulgære, ogsaa i Sproget giver sig et ydre Kjendemerke, et Slags Frimurer tegn, hvorpaa det kan kjende sine Egne; opdage vi ikke stundom i vore Tider en lignende Bestræbelse? Ligesom Precieuserne havde en vis Skj for det Materielle, saaledes stode de ogsaa alt for ofte det ligefremme Udtryk for materielle Ting, idet de distillerede og forfjægtigede det ved en Omstrivning: et Speil maatte ikke hedde et Speil, men „Gratiernes Raadgiver“, en Kattappe blev til „Løgnens ufskyldige Medvider“, en Lænestol til „en Konversationsbequemmelighed“. Naar vi nu ved Siden af slige forfinede Udtryk finde andre, som ved deres Plathed maatte synes at stode selv en mindre kræsen Smag end Precieusernes, saa maa vi for at forklare denne Uoverensstemmelse betænke, at en gjenneført Udrensning af Datidens Omgangsprog efter den Maalestof, som Precieuserne lagde an, vilde været en Umulighed for en enkelt Generation, og derfor er det naturligt, at et Sprog for os maa klinge underligt, hvor enkelte Udtryk ere forfinede til det yderste, medens andre, som endnu ikke ere tagne under Behandling, stikke end mere af ved deres Plathed. Thi det gangse Sprog var efter vore Begreber i høi Grad plat; Konger, Prindsjer, hoiadelige Damer brugte uden Undseelse de groveste Udtryk; og Tallemant bebreider Mme de Rambouillet som en overdreven Pænhed, at hun ikke kan lide at høre dem. Det maa være nok til Precieusernes Ære, at de have opstillet Maalet og gjort en kraftig, ofte heldig Begyndelse til Sprogets Forædling. — Af en lignende Grund maa det forklares, naar Selskabstønen

engang imellem falder ned fra det Høie til det Simple. Saa god Dressuren end var, gav den dog af og til efter, og man finder ikke sjelden Konversationsærmer, der maatte synes forbausende Brud paa Precieusernes Begreber om sammelig Tone. Efter en lang Ridetour med Mlle de Rambouillet er Voiture saa dristig at tale til hende i galante men temmelig gjennemsigtige Udtryk om en vis Ulempe, som dette Ridt havde voldet ham, og et heelt Brev fra ham til Prindsessen af Condé er opfyldt af Undskyldninger over, at han paa Grund af det samme Onde ikke har kunnet komme til hende; han forsikrer, at han har „en fundamental Grund, som han kun løselig tør berøre“ (*une raison fondamentale, sur laquelle il n'ose appuyer.*)*)

Men Precieuserne have ogsaa bragt mange heldige Udtryk i Gang. Istedetfor at sige, at En er rødhaaret, er det dem som først have sagt, at hans Haar har „en dristig lys Farve“; istedetfor at kalde En en Hnker have de sagt, at han „bærer Dydens Mafse“; de have „indklædt deres Ord i ædle Udtryk“, og deri have de gjort ret; de have forlangt, at man skal være „maadeholden (sobre) i sin Tale“, og det skal man ikke dadle dem for; de have lavet en fortræffelig Snart til sig selv i Udtrykket *tenir bureau d'esprit* (holde Expeditionscumptoir for Aandrighedsfager); de have optaget en træffende Betegnelse for deres eget Væsen i Ordet *urbanité*, som Balzac leverede dem; og i et Udbrud af Stolthed og Brede have de skabt Ordet *s'encanailles* (svarende til

*) At Vittighederne, naar Samtalen førtes mellem Mænd, sjundom kaldt noget — jaftigt, især hvis det var paa Latin, er ikke at undres over. Chapelain og Voiture lide engang begge af det ovenfor berørte Onde; Voiture vil havde sit som det betydeligere: „mit, siger han, er *latus clavus, cum lato purpura clavo*“; og for endelig at slaae sin Modstander teent af Marken: „jeg har *jus (!) lati clavi*, at De skal vide det.“

vort: tude med Ulvene), hvortil Chamfort i det 18de Aarh. har givet et Sideslykke i s'enducailler.*) — Lad os høre en Beretning af en Samtidig om et saadant nyt Ord's Optagelse. Handlingen foregaaer ellers denne Gang udenfor Precieusernes Gang (Sprogreformen var da bleven et Almeenanliggende, hvortil Enhver ydede sin Skjærv) hos en original gammel Komfru, Mlle de Gournay, Montaignes datterlige Veninde. Der var udkommet et Skrift med Titlen *Le Raffinage de la cour*. Mlle de Gournay smagte paa dette nye Ord, og det vilde ikke ret staae hende an. „Som hun nu sidder og vender og dreier paa det, gaaer Døren op, og ind træder syv eller otte lærde Herrer, der havde stort Ry som Voldgiftsmænd over Sprogbrugen. Strax beder hun dem at examinere Raffinage, der smutes hende at være et temmelig dristigt Ord. De gode Herrer antage deres alvorligste Mine, veie det, beføle det, udtale det, betragte det i dets Vokaler, i dets Konsonanter, i dets Begyndelse og i dets Endelse. Nogle ere for, Andre imod, atter Andre tvivlraadige. Under den heftige Debat er det stakkels Raffinage i den græseligste Angst, og venter skjælvende sin Dom, til Liv eller Død. Efter nogen Ordstrid bliver man enig om, at det kan være hensigtsmæssigt at høre Ordet udtale i Fraastand med skarp Betonning. Den gamle Dame befaler strax sin yngste Tjenestepige at gaae hen og stille sig længst borte i

*) Andre Udtryk, som stamme fra Precieuserne og ere gaaede over i den alm. Brug, ere (efter Hr. Phil. Chasles): faire estime — s'accomoder de quelqu'un — débiter par — du dernier bourgeois — débiter les sentimens — sécheresse de conversation — se défaire de — chose tout à fait choquante — tissu d'un roman — intelligence épaisse — courir après le mérite — chasser sur nos terres — enchérir sur — se piquer d'esprit — être des nôtres — n'être pas de refus — comme il faut — l'esprit assaisonne sa bravoure — peupler la solitude — s'inscrire en faux contre quelqu'un — humeur communicative, &c. &c.

Stuen og fremsige Ordet saa høit hun kan. Tjenestepigen gjør et Knix og udtaler Raffinage med en Malmstrube. De som vare for Ordet nikkede velbehagelig; de som vare imod rystede paa Hovedet; de som vare uvisse sagde Hm! Hm! Tegn paa, at de vare halv vundne. Nok en Gang! siger Frøkenen. Pigen neier atter og udtaler Ordet to Toner høiere. „Naa, spørger Mlle Gournan, hvad siger De saa om Raffinage, mine Herrer? Jeg finder at det ikke klinger ilde.“ Sluttelig vedtages, at Raffinage skal have sit Pas og Studsmaal som godt og brugbart Ord.“ (Petit, Dialogues satiriques et moraux. Paris 1687.)

Der er Ingenting i Verden priisværdigere end at komme i rette Tid, og især at holde op i rette Tid. Hotel Rambouillet holdt op, mens Regen endnu var god. Det takkede af, da det havde opfyldt sin Mission, da der var dannet en høiere Domstol for den gode Smag og Tone, et Publikum, med Ludvig den Fjortendes Hof som Midtpunkt, der kunde overtage dets Værk. Var der end i denne Kreds Overdrivnelser og Latterligheder, og det kunde ikke være andet: havde Precieuseerne ikke overdrevet Delikatesjen og Ærbarheden, saa havde de udrettet mindre mod Tidens Raahed og Ryggeløshed, en Arv fra det forrige Aarhundredes Krige; den ene Udskielse fremtvinger den modsatte; Tider som de daværende ere ikke Maadeholdets og den gylde Middelveis Tider — saa beholdt dog det Gode og Sande i dens Stræben altid Overhaand. Man har grebet dette berømte Navn Rambouillet ud af Luften og dertil tankeløst knyttet alle Æstetisernes Urimegheder. Hotel Rambouillet lukkedes 1648. Allerede 1645 var Voiture død, og Julie havde fulgt sin Mand til den Provinds hvor han var Gouverneur. Redbøiet ved haarde Tab af sine Nærmeste op slog Mme de Rambouillet sin Bolig paa et Gods paa Landet, hvorfra hun

af og til kom til Paris. Rambouillet's Berømmelse fandt endnu en fjern Gjenklang i Fléchiers Rigtale (1672) over den skjønne Julie, i hvilken han nævner dette Hus, „hvor der kom saa mange høitstaaende og talentfulde Personer, der dannede et udsøgt Hof, talrigt uden Forvirring, beskedent uden Tvang, lærd uden Hovmod, belevent uden Affectation.“

Precieusernes Anseelse fristede til Efterligning, og der var Mange; saavel af de borgerlige Klasser i Paris, som ogsaa i Provindserne, der i Tale og i Væsen søgte en udvortes Lighed med Precieuserne. Hos disse Efterlignere fandt Overdrivelsen og Latterligheden frit Løb, her fandt den ingen Modvægt i en høiere Landsretning; det var dem, som uden Maal og Maade fabrikerede nye og urimelige Talemaader*), det var dem, der gjorde la Carte de Tendre til en Lære og en Lov. Hvem der ønsker paa en fornøielig Maade at gjøre sig bekendt med disse Efterræberes Tale og Fagter henviser vi til Molières „De latterlige Precieuser“. I Fortalen til dette Stykke siger Molière udtrykkelig: „De fortræffeligste Ting ere udsatte for at kopieres af flette Aber, som fortjene, at man leger Himmelspræt med dem. . . . de ægte Precieuser vilde gjøre uret i at stødes over at man gjør Nar ad de latterlige, som efterligne dem slet.“ Det nævnte Stykke opførtes 1659. Tretten Aar senere opførtes en anden Komædie af Molière, rettet imod de samme Daarstaber: „De lærde Damer.“ Skjøndt man i dette Stykke har en af den komiske Scenes ypperste Bryndelser, maa man dog

*) De „siftede i Tankens Søs med Sukommelsens Medefrog“; de bandsebe ikke, nei, de „beskrev med Fødderne Amors Navnetræk og Elskovs Fangegarn.“ Mere af den Slags findes i Somaizes Dictionnaire des Précieuses. Paris 1660.

beklage, at Molière heri har givet Stødet til en uheldig Reaktion, og, om end imod sin Villie, grundet den Bildfarelse, at Rundstab og alvorlig Tankebestjæftigelse skulde være til Hinder for sand Qvindelighed, en Fordom, som først er afkræftet i de seneste Tider.

Ødense, i April 1863.

Efterretninger
om
Odense Cathedralsskole
for
Skoleaaret 1862—63.

Afgangsexamen 1862.

A. For Studerende.

Ved Ministeriets Skrivelse af 7de Juni f. A. underrettedes Rector om, at den skriftlige Deel af Afgangsexamen for de studerende Disciple vilde ved alle Skoler være at afholde Mandagen d. 23de Juni (Oversf. fra Latin til Dansk, geometrisk Opgave), Onsdagen d. 25de (Latin Skil, tysk Skil) og Torsdagen d. 27de (Udarbeidelse i Modersmaalet, arithmetisk Opgave); den mundtlige Examen i Odense Cathedralsskole vilde, da Underviisningsinspecteuren agtede at overvære samme, være at afholde fra 14de til 16de Juli Middag; til de nævnte Dage blev faa meget af Examen, som see kunde uden Overanstrengelse for Lærere og Disciple, at henlægge; udenfor disse maatte, saavidt det behøvedes, henlægges Religion, Geographie og enten Mathematik eller Naturlære; i Latin, skriftlig og mundlig, Historie og Tysk ønskede Underviisningsinspecteuren selv at deeltage i Censuren. I det Sidste skete, efter mundtlig Aftale med Hr. Conferentsr. Madvig under hans Nærværelse her paa en Inspectionsreise i Begyndelsen af Juni, den Modification, at han paatog sig Censur i Dansk, skriftlig og mundtlig Latin

og Geographie; Mathematik og Naturlære skulde afgjøres før hans Ankomst, og i Fransk skulde Hr. Prof. B. Bjer- ring annodes om at være Censor.

Til Afgangsexamens anden Deel indstillede sig følgende tolv Candidater, som havde underkafstet sig Exa- mens første Deel i Aaret 1860:

1. Rasmus Wilhelm Aagaard, Søn af Skole- lærer Aagaard i Steenstrup, født i Strandby d. 28de April 1842, optagen i Skolens 1ste Klasse d. 23de August 1852.

2. Jacob Hansen Andresen, Søn af Skipper Andresen i Notmarkskov paa Als, født sammesteds d. 18de Juli 1842, optagen i 5te Klasse d. 23de August 1858.

3. David Christian Bang, Søn af Pastor Bang i Atterup, født sammesteds d. 15. Juli 1842, opta- gen i 1ste Klasse d. 23de August 1853.

4. Nicolai Faber Dreyer, Søn af Pastor Dreyer i Høvling ved Lemvig, født i Tørring d. 2den September 1844, optagen i 2den Klasse d. 23de August 1855.

5. Gustav Adolph Graae, Søn af Provst Graae i Trauefjær, født sammesteds d. 18de April 1843, optagen i 4de Klasse d. 23de August 1856.

6. Thorvald Oscar Hald, Søn af Provst Hald i Yumby, født i Lunde d. 3die November 1844, optagen i 1ste Klasse d. 23de August 1854.

7. Wigand Andreas Falbe Hansen, Søn af Pro- curator Hansen i Odense, født sammesteds d. 24de Sep- tember 1841, optagen i 1ste Klasse d. 23de August 1851.

8. Niels Erik Hofman (Bang), Søn af Stam- huusbesidder Etatsraad Hofman (Bang) til Hofmansgave, født i Odense d. 13de April 1844, optagen, efter at have erholdt Aldersdispensation, i 2den Klasse d. 23de August 1854.

9. Johan Ludvig Michael Lund, Søn af Pastor Lund i Korup, født i Hjern d. 15de December 1844, optagen, efter at have erholdt Aldersdispensation, i 3die Klasse d. 23de August 1856.

10. Georg Batrum Herluf Mølmark, Søn af praktiserende Læge Mølmark i Svendborg, født sammesteds d. 20de Juni 1844, optagen i 3die Klasse d. 23de August 1856.

11. Johan Wilhelm Salchow, Søn af Toldcontrollenr Salchow i Odense, født i Kærebeksminde d. 4de Juli 1844, optagen i 1ste Klasse d. 23de August 1854.

12. Peter Hofod Ancher Wulff, Søn af Pastor Wulff i Svendborg (nu i Korup), født i Stege d. 22de October 1842, optagen i 3die Klasse d. 23de August 1856.

Til Afgangsexamens første Deel indstillede sig følgende 12 Disciple af sjette Klasse: Heinrich Frank Alexander Eggers, Martin Clarentius Gerg, Andreas Kjerulf Hasselager, Peter Emil Haugsted, Frands Wilhelm Ferdinand Hillerup, Sophus Severin Jespersen, Emil Balthazar Lund, Carsten Thomas Meldal, Carl August Møller, Georg Lauritz Johan Annans Sic, Robert Johannes Alexander Stricker, Georg Peter Winther, af hvilke efter Examen ti bleve opsllyttede i syvende Klasse.

Ogaverne ved de skriftlige Prøver af Examens begge Afdelinger have været følgende.

1. Udarbeidelse i Modersmaalet: „Den hedenske og den christelige Betragtning af Selvmord.“

2. Latinsk Stil: I det ottende Aar af den peloponnesiske Krig besluttede Brasidas, som af Lakædæmonierne var sendt med en Hær til den Deel af Thrakien, der grænsede til Makedonien, for at drage de der liggende græske

Byer over paa deres Side, efterat han havde vundet med det Gode eller indtaget Byerne paa Chalkidike, at angribe Amphipolis, en atheniensisk Colonie, beliggende ved Floden Strymon. Byens Indbyggere vare, som for det meste de øvrige Staders, deelte i to Partier, af hvilke det ene begunstigede Sakedamonierne, det andet, som var det største, Athenienferne. De, der vilde, at Forbundet med Athen skulde bevares, sendte Bud til Thukydides, der commanderede den atheniensiske Flaade ved Thrakiens Kyst og som dengang opholdt sig paa Thasus, og bade ham, at han snarest muligt vilde komme dem til Hjælp. Han seilede strax til Amphipolis med syv Skibe; men Staden havde allerede før hans Ankomst overgivet sig til Brasidas, som for hurtigt at tilendebringe Sagen havde tilbudt meget gunstige Vilkaar. Dog lykkedes det Thukydides at bevare Staden Gion ved Strymons Munding, hvilken Brasidas havde haabet at bemægtige sig. Athenienferne, betagne af Harme over Tabet af Amphipolis, dømte Thukydides ufortjent til bestandig Landflygtighed, og han vendte ikke tilbage til Athen før Krigens Ende. Da han saaledes var fjernet fra offentlige Forretninger, besluttede han at bruge sin Tid til at skrive den peloponnesiske Krigs Historie, og med hvor stor Flid, Indsigt og Kunst han har udført dette, er Alle bekjendt. Thi baade de Gamle og de Nyere ere enige i at prise hans Værk, som i Anseelse med Rette sættes ved Siden af Herodots *Muser*, skjøndt det i sin hele Art er dem meget uligt.

der grændser til, *sinismus*, vinde med det Gode *conciare*. *Chalcidice*, (Halvs ved Makedonien og Thrakien). Tabet af udtrykkes bedst ved *Participiet* af *amitto*. Anseelse *laus*. at sætte ved Siden af *æquare*.

3. Oversættelse fra Latin til Dansk: *Cornelius Tacitus in libro quarto historiarum Batavos primis Vespasiani imperii temporibus inter bella civilia Romano-*

rum, Julio Civile duce, a Romanis defecisse et grave bellum commovisse narrat; eius narrationis initium huiusmodi est:

Batavi, donec trans Rhenum habitabant iudfil: Igitur Civilis, occultato interim altiore consilio, iuventutem Batavorum ad desciscendum et res novandas impellere coepit odio delectus, quem Vitellins haberi iusserat, med nogle Forandringer.

Opgivet var: attero, svæffer. popularis, Landsmand, Judsødt. J. Capito, romersk Statholder i Nedre-Germanien (o: i den nordlige Deel af Landet imellem Rhinen og det egentlige Gallien). dehone-stamentum, Banzir, Mispryd (Legemsfeil). (Sertorius og Hannibal vare eensiede.) Ant. Primus, Anfører for Vespasians Armee i Italien. retento = retineo. Nord. Flaccus, romersk Statholder i Øvre-Ger-manien.

4. Tydsk Stiil: Den berømte tydske Philosoph Leib-niz hændtes (begegnen) der, da han i Slutningen af det 17de Aarhundrede gjorde en Reise i Italien, et meget farligt Eventyr. Han lod sig paa et lidet Skib sætte over fra Benedig til et Punkt af Fastlandet. Under (wärend) Over-farten opstod der en heftig Storm, der satte Søfolkene i største Angst. Styrmanden, der længe havde iagttaget Leib-niz, meddeelte sine Folk, at Passageren uden Tvivl var en Rjetter. De formodede altsaa, at Himmelen for hans Skyld havde sendt dem Stormen, og da de ikke troede, at han forstod det Italienske, talte de høit med hverandre, om de ikke skulde kaste ham i Havet. Uden at lade mærke nogen Frygt eller Forvirring, trak Leibniz en Rosenkrands frem afommen, med hvilken han, da han skulde reise i et ikke blot ivrig katholic, men ogsaa meget overtroisk Folks Land, havde forsynet (versehen) sig, og bad meget andægtig. Da troede Søfolkene, at de havde taget feil i deres Mening om den Fremmede, og afstod fra deres Forsæt at købe Stor-mens Ophør med hans Død. At en Rjetter, der reiser med

et Skib, kan være dette farlig og udfætte det for den guddommelige Brede, er en Mening, som man endnu i vore Dage kan finde hos italienske Søfolk.

5. Arithmetisk Opgave: At opløse Ligningerne

$$x \operatorname{tg} a + y \operatorname{tg} b = \operatorname{tg} c,$$

$$x \operatorname{cot} a + y \operatorname{cot} b = \operatorname{cot} c$$

med Hensyn til x og y , bringe disses Udtryk paa en for Logarithmeregningen beqvem Form, samt beregne

$$x \text{ og } y \text{ for } 1) a = 30^\circ, b = 45^\circ, c = 60^\circ,$$

$$\text{og for } 2) a = 30^\circ 12', b = 45^\circ, c = 59^\circ 48'.$$

6. Geometrisk Opgave: Man skal bevise følgende Sætning:

Naar der om en Kugle er omskrevet en Cylindere og en ret Kegel, hvis Sidelinie er lig Grundfladens Diameter, saa er Cylindereens Volumen mellemproportional imellem Kugleens og Kegelens Volumen, og Cylindereens hele Overflade mellemproportional imellem Kugleens og hele Kegelens Overflade;

og derefter skal man undersøge, om ikke samme Sætning gjælder for nogen Kegel af andre Dimensioner end den nævnte.

I Censuren over de skriftlige og mundtlige Prøver deltog med Lærerne foruden Underviisningsinspectoren, Dhr. Prof. B. Bjerring i Fransk, Pastor Erone i Historie, Chordegne Jensen i Mathematik og Naturlære og Cand. pharm. Schiøtz i Naturhistorie.

B. For Realister.

Ved Ministeriets Skrivelse af 11te Juni f. A. tilkjendegaves, at den skriftlige Deel af Afgangsexamen for Realdisciple ved sauntlige Skoler, hvori denne Examen i dette Aar afholdtes, skulde finde Sted efter følgende Schema: Mandag d. 23de Juni Formiddag: Dansk Stil

(Gjengivelse af et bekjendt Stof);
Eftermiddag: Regning;

Tuesday d. 25de — Formiddag: Geometrisk Opgave;
Eftermiddag: Dydsk Stil;

Torsdag d. 26de — Formiddag: Dansk Stil II (fri Opg.);
Eftermiddag: Arithmetisk Opgave;

Freitag d. 27de — Formiddag: Geometrisk Tegning;
Eftermiddag: Engelsk Stil;

endvidere, at den mundtlige Deel af denne Examen, som Profesfor Bjerring vilde overvære som Examenscommis= sair, vilde være at afholde Torsdag d. 17de Juli Eftermid= dag, Freitag d. 18de og Løvedag d. 19de Juli; Examens= commissairen, som selv var villig til, saavidt det lod sig ordne, at paatage sig Censuren i de mere Sprog, vilde være at underrette om, hvilke Mænd der udenfor Lærerpersonalet vare formaede til at fungere som Censorer i de enkelte Fag; de tidligere givne Regler om Charakterberegningen vilde ogsaa iaar blive at følge.

Opgaverne ved den skriftlige Deel af denne Examen have været følgende:

1. Udarbeidelse i Modersmaalet I: Fødernes Udvandring af Egypten indtil Ankomsten ved Sinai.

2. Udarbeidelse i Modersmaalet II: Hvad for= staaer man ved Polarlandene og hvordan er deres Natur= bestaffenhed?

3. Tydskt Stil: Europas sydlige (mittäglich) og vestlige Lande havde neppe begyndt at udhvile sig efter de voldsomme Kystfælder, hvorved de fik deres nye Skikkelse, før det europæiske Norden i det niende Aarhundrede paany ængstede Snden. Fra de Der og Kystlande, der intildags hylde det danske Scepter, strømmede disse nye Sværme af Barbarer ud; Nordens Mænd, Normanner, kaldte man dem. Saalænge Karl den Stores Herfæraand vaagede over (bewachen) det frankiske Rige, anede man ikke den Fjende, der truede dets Grandsers Sikkerhed. Talrige Flaader bevogtede (hüten) enhver Havn og Mundingen af enhver Strom; med lige Eftertryk ndede (leisten) hans stærke Arm Modstand mod de arabiske Korsfarer i Snden og mod Normannerne i Vesten. Men det besittende Vaand, der rundtomkring omsluttede alle det frankiske Riges Kyster, løsnedes under hans kraftløse Sønner, og lig en ødelæggende (verheeren) Strom trangte nu den ventende Fjende ind i det blottede (bloßgeben) Land.

4. Engelsk Stil: Efterat den berømte engelske Præst (clergyman), Dr. Gill, havde skrevet meget bittert imod en Herre, hvis Værker han ifølge sin Overbeviisning (conviction) ikke kunde Andet end ansee for farlige for den christne Tro, besøgte nogle af hans Venner ham og gjorde sig Umage for at fravaade (dissuade) ham at blive ved (persevere). For at faae ham til at gaae ind paa deres Anskuelse (view of the matter) undlode (forbear) de ikke at fortælle ham, at dersom han ikke hørte op at skrive saaledes, kunde han let støde (offend) nogle rige Mænd, hvis Günst han i mange Aar havde nydt. — Tal ikke til mig herom, sagde Doctoren; jeg agter (value) Intet i Sammenligning med Evangeliet (gospel). Jeg har aldrig været bange for at blive fattig; jeg vilde hellere miste

alle mine Benge end fornægte (deny) mine Grundfætninger.

5. Arithmetisk Opgave:

$$\frac{x-3}{x^2-7x+10} + \frac{x-12}{x^2-9x+14} - \frac{x-9}{x^2-12x+35}$$

trækkes sammen til een Brøk, og denne bringes til sin simpleste Form.

Geometrisk Opgave: I en retvinklet Trekant ere Catheterne givne == a og b. Hvilken er Siden til det i samme indskrevne Kvadrat, hvis ene Vinkelspids falder sammen med den rette Vinkels Toppunct? Og hvilket Forhold maa finde Sted imellem a og b, for at Kvadratets Areal kan være det halve af Trekantens?

7. Regneopgave: Een skylder 10000 Rdlr. til $1\frac{9}{10}$ pEt. halvvaarlig Rente, men betaler hvert Halvaar 300 Rdlr. Hvormeget skylder han efter 6 Aar?

8. Geometrisk Tegning: Der forlanges den horizontale og verticale Projection af et uregelmæssigt Tetraeder (Fjirplanslegeme, trefidet Pyramide), i hvilket ingen af Fladerne er parallel med noget af Projectionplanerne. Derefter tegnes alle 4 Flader i deres naturlige Størrelse (d. e. Legemet udfoldes).

I Censuren over de skriftlige og mundtlige Prøver deltog Dhrer Prof. Bjerring i Tndst, Fransk og Engelsk, Pastor G. Strøm i Historie og Geographie, Pastor Westerboc i Engelsk, Chordegne Jensen i Mathematik og Naturlære og Cand. pharm. Schiøtz i Naturhistorie.

Til denne Examen indstillede sig syv Disciple af 5te Realclassens øverste Afdeling, nemlig: Carl Rudolph Emil Benedict Hansen (18½ Aar gl.), Hans Peter Hansen (17½ A.), Jørgen Christian Michael Hvenegaard (16 A.), Hans Jacob Berche Jørgensen (17½ A.),

Peter Foersom Langkilde (16 $\frac{3}{4}$ A.), Albert Sachs (16 Aar) og Theodor Nicolai Weeke (15 $\frac{1}{2}$ A.). Disse Disciple erholdt alle ved Examen Hovedkarakteren Bestaaet.

Ministeriets Skrivelse af 18de August 1862.
 „Foranlediget af den i Hr. Professorens behagelige Skrivelse af 8de d. M. fremsatte Forespørgsel skulde Ministeriet herved tjenstligt melde, at Indholdet af § 4 *) i Bekjendtgjørelsen af 18de Septbr. 1855 ikke er til Hinder for, at en Discipel i 5te Realclasse, hvis Flid og Fremgang i det første Aar, han har været i denne Classe, efter Lærernes Dom og Hovedexamins Udfald maa ansees for at have været aldeles utilfredsstillende, holdes tilbage i nederste Afdeling af denne Classe.“

Ministeriets Skrivelse af 29de October 1862.
 „Af en af de Mænd, der som Examenscommissaire have overvaret den ved Bekjendtgjørelsen af 18de Septbr. 1855 anordnede Afgangsprøve for Realdisciple, er Ministeriets Opmærksomhed blevet henledet paa at den Anskuelse synes flere Steder at have gjort sig gjældende, at Logarithmer og tildeels Decimalbrøker ikke skulde benyttes ved Regneopgaven.“

Da denne Anskuelse er i Strid med de Bestemmelser, som ved den ovenmeldte Bekjendtgjørelse ere givne om den matematiske Prøve ved bemeldte Examen, skulde Ministeriet her-

*) Denne § lyder saaledes: „For de Disciple, der have tilbragt 2 Aar i øverste Realclasse og ønske at forlade Skolen med Vidnesbyrd om den opnaaede Kundskab og Modenhed, afholdes en Afgangsexamen i sauntlige Underviisningsgjenstande“ v. s. v.

ved tjenstligst anmode Hr. Profesforen om, deels at foranledige, at Candidaterne til Besvarelse af enhver af de mathematiske Opgaver (undtagen Tegning) ere forsynede med Logarithmetavler, medens det iøvrigt overlades til dem selv at bedømme, hvorvidt de efter Opgavens Beskaffenhed bør anvendes, deels at paasee, at Underviisningen i Aarets Løb indrettes efter dette Hensyn."

Dimittenderne have ved denne Examen erholdt følgende Charakterer:

Candidaternes Navne.	Første Afdeling.				Anden Afdeling.								Soved- charakter.	Skrift.	
	Tyolf.	Frankf.	Geographie.	Naturhistorie.	Udarbejdelse i Mødersmaalet.	Latin, mundtlig.	Latin, skriftlig.	Græsk.	Religion.	Historie.	Arithmetik.	Geometrie.			Statuelære.
N. V. Magaard	g.	g.	mg.	ug.	g.	g.	tg.	tg.	g.	g.	mg.	mg.	mg.	AndenCharakt.	g.
J. H. Andresen.....	mg.	mg.	mg.	ug.	ug.	ug.	mg.	mg.	ug.	ug.	ug.	mg.	mg.	Første Charakt.	ug.
D. Chr. Bang	mg.	mg.	mg.	g.	g.	g.	g.	tg.	tg.	tg.	g.	tg.	tg.	AndenCharakt.	—
N. F. Dreyer.....	g.	mg.	g.	g.	g.	mg.	g.	mg.	tg.	g.	mg.	g.	g.	AndenCharakt.	—
G. A. Graae	g.	g.	mg.	mg.	g.	tg.	tg.	tg.	g.	g.	mg.	g.	g.	AndenCharakt.	—
Th. D. Hald	mg.	mg.	mg.	ug.	mg.	mg.	tg.	mg.	g.	mg.	g.	mg.	mg.	Første Charakt.	mg.
B. A. F. Hansen.....	g.	mg.	mg.	g.	mg.	tg.	tg.	g.	g.	g.	mg.	g.	g.	AndenCharakt.	—
N. E. Hofman (Bang).....	mg.	g.	mg.	ug.	g.	mg.	g.	mg.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	Første Charakt.	—
J. L. M. Lund	mg.	mg.	mg.	ug.	g.	g.	g.	g.	mg.	mg.	ug.	mg.	mg.	Første Charakt.	mg.
G. B. H. Mølmar	ug.	mg.	ug.	ug.	ug.	mg.	mg.	mg.	g.	mg.	g.	mg.	mg.	Første Charakt.	—
J. B. Salchow	mg.	mg.	ug.	g.	mg.	g.	mg.	mg.	tg.	mg.	mg.	g.	mg.	Første Charakt.	—
P. R. A. Wulff.....	ug.	mg.	ug.	mg.	mg.	mg.	g.	mg.	g.	ug.	g.	g.	mg.	Første Charakt.	—

2. Underviisningen.

Ogsaa iaar har anden Fællesclasse, paa Grund af det store Antal af Disciple i denne Klasse, været deelt i to sideordnede Hold, ligesom ogsaa de toaarige Classer have været deelte i enkelte Fag. I Lærerpersonalet er der ikke foregaaet nogen Forandring; i Adjunct Fabers Fraværelse under Rigsdags-Samlingen besørgedes hans Fag saaledes, at Religionsunderviisningen i 7de Klasse overtoges af Adj. Bogelsang, i 5te og 4de stud. af Adj. Christensen og i 1ste af Adj. Haugsted, Underviisningen i Dansk i 7de af Adj. Strøm, i 6te af Adj. Broberg og i 5te af Adj. Burd, endelig Historie og Geographie i 4de Realcl. af Adj. Hastrup.

Fagene have været fordeelte saaledes i indeværende Skoleaar:

Rector: Latin og Græsk i VII	15	Timer.
Overlærer Befolii: Latin i VI og V, Dansk i IV og III st. samt i II Fællesclasse	26	—
Overlærer Sicf: Græsk i VI og V, Fransk i VI-III stud.	20	—
Overlærer Kragh: Mathematisk i VII-IV stud., Naturlære i VII.	28	—
Adjunct Silfverberg: Hebraisk i VII, Græsk i IV, Latin i IV og III.	27	—
Adjunct Broberg: Tysk i VI og V samt i I, Fransk i Realclasserne	23	—
Adjunct Faber: Religion i VII, V, IV og I, Dansk i VII-V stud., Historie og Geogr. i IV Realcl.	25	—
Adjunct Bogelsang: Historie og Geographie i VII-III stud. samt i V Reale.	24	—

Adjunct Strøm: Naturhistorie i hele Skolen, Fransf i II A.....	26	Timer.
Adjunct Burd: Dansk i V Realcl. og I, Engelsk i Realclasserne.....	20	—
Adjunct Haugsted: Tysk i IV, III stud. og Realcl., II A og B.....	23	—
Adjunct Christensen: Tysk i V Realcl., Reli- gion i VI, IV R., III stud. og Realcl. II A og B, Fransf i II B.....	24	—
Adjunct Hastrup: Historie og Geographic i III R., II A B og I, Dansk i IV og III R.	26	—
Adjunct Bohnsen: Mathematik i Realclasserne og III stud., Naturlære i V Realcl., Fri- haandstegning og geometrisk Tegning i Real- classerne.....	32	—
Lærer Hansen: Regning i Realclasserne samt II A B og I.....	14	—
Kammerassessor Jastrau: Skrivning i hele Sko- len, Frihaands- og geometrisk Tegning i III stud. — I.....	23	—
Syngelærer Schönberg: Sang i hele Skolen..	6	—
Lærerne Holm og Lauritzen: Gymnastik i hele Skolen.....	10	—

Følgende Schema viser, hvormange ugentlige Timer der
har været tildelt hvert Fag i de forskjellige Classer:

Fagene:	VII		VI		V		IV		III		II		I	Summa
	St.	R.	St.	R.	St.	R.	St.	R.	St.	R.	St.	R.		
Dansf	3	2	2	3	2	3	3	3	3	5	5	5		36
Lydsk	"	3	3	4	3	4	2	4	5	5	5			38
Fransf	"	3	3	4	2	4	3	4	5	5	"			33
Engelsk	"	"	"	4	"	4	"	4	"	"	"			12
Latin	8	8	8	"	8	"	9	"	"	"	"			41
Græsk	5	4	5	"	5	"	"	"	"	"	"			19
Hebraisk	3	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"			3
Religion	2	2	3	"	3	2	3	2	3	3	3			26
Historie og Geographie	3	5	4	4	4	5	4	5	5	5	5			49
Regning og Mathematik	5	4	4	7	4	6	4	6	4	4	4			52
Naturhistorie	"	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2			21
Naturlære	3	"	"	3	"	"	"	"	"	"	"			6
Skrivning	"	"	"	"	1	2	2	2	3	3	4			17
Tegning	"	"	"	3	"	2	2	2	2	2	3			16
Sang	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2			22
Gymnastik	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2			22

Ann. VII Klasse har været deelt i latinisk Stil, Hebraisk (A 3 L., B 2 L.), Religion, Mathematik og Naturlære, og de ovenfor angivne Timer angaae hvert af Partierne. V Realklasse har været deelt i nogle Timer i Mathematik og Naturlære; IV og III Realklasse har været combineret i Frihaandstegning, II A og B i Dansf, Regning og Skrivning. I Sang undervises Disciplene efter Stemmerne i 6 ugentlige Timer, og i Gymnastik ere de ordnede i 5 Partier.

Som Fortsættelse af hvad der i Indbydelseskriften for 1861 S. 62 f. var berettet om den paatænkte Indførelse af Dvælses i Riffelskydning, meddeles her Følgende:

Under 16de Juni f. A. modtog jeg følgende Skrivelse fra Ministeriet:

„Da Ministeriet ønsker, at Dvælserne i Riffelskydning kunne paabegyndes, saasnart Intet derfor længere er til Hinder, skal Ministeriet, idet Man til fornøden Sagttagelse lader følge et Antal Exemplarer af den af Centralcomiteen for

Skytteforeninger udgivne Instrux for Skydning, samt af nogle af Ministeriet efter Gymnastikdirecteurens Forslag yderligere vedtagne specielle Regler for Skydeøvelserne ved de lærde Skoler, tjenftligst anmode Hr. Professoren om, saasnart Rifler og Ammunition ere modtagne fra Centralcomiteen, og naar Alt med Hensyn til Skydebanen er ordnet, derom at gjøre Indberetning til Ministeriet, da Man efter Modtagelsen af denne vil give nærmere Bestemmelse om, hvorledes der ved Skolen bliver at forholde med Ledelsen af Øvelserne. Ved samme Leilighed og senest inden Sommerferiens Begyndelse onsker Man tillige en Opgjørelse af Udgifterne med Riffelskydningen ved Skolen for Finantsaaret 18⁶²/₆₃ for, om fornødent gjøres, om Udgiftens Afholdelse for samtlige lærde Skolers Bedkommende at optage et Forslag paa det Udkast til en Tillægsbevilling for bemeldte Finantsaar, der vil være den næste sammentrædende Rigsdag at forelægge.

I Henseende til Enkelthederne ved Foranstaltningens Gjennemførelse skal Ministeriet bemærke, at Gymnastikdirecteuren har — forsaavidt en Skole ikke maatte benytte en Skytteforenings eller de Militaires Skiver — anbefalet den i Centralcomiteens Instruction Side 59 afbildede og beskrevne Skive, dog at den forsynes med 9 concentriske Ringe, og Rammen gjøres af Jernstænger af den Construction, som er anført i Instructionen S. 60.

Som allerede udtalt under de tidligere Forhandlinger om Sagen ville samtlige Disciple i 7de Classe have at deeltage i Skydeøvelserne, dog saaledes, at Øvelserne i Gymnastik i den Tid ophøre. Hr. Professoren bemyndiges derhos til at tillade, at Skolens Lærere deeltage i Øvelserne, ligesom til at fritage saadanne Disciple, som paa Grund af sildig physisf Udvikling, svagt Syn eller anden legemlig Hindring findes uskikkede til at deeltage i samme.

Dagen og Tiden for Øvelserne, der blive at afholde imellem Mai og October, overlades det Hr. Professoren at bestemme; dog maatte det paasees, at Skarpskydningsøvelserne finde Sted circa 15 Gange for hvert Hold, og at hver Discipel kommer til at skyde mindst 75 Skud aarlig.

For indevarende Aar finder Ministeriet det rettest, at Deeltagelsen i Øvelserne indskrænkes til det yngste Hold af 7de Klasse."

I mit Svar af 17de Juli f. A. underrettede jeg Ministeriet om, at Alt med Hensyn til Skydebanen var ordnet, idet jeg af Hr. Oberst v. Bülow havde modtaget Tilfagn om, at Bataillonens Skydebane skulde være til Skolens Disposition, een Eftermiddag om Ugen, og at Skolen kunde benytte Garnisonens Kamme til Skiven og Kanepæl, men at jeg hidtil hverken havde modtaget Rifler eller Ammunition. Tillige gav jeg de forlangte Oplysninger om Udgifterne, der formeentes at ville være at afholde iaar.

De i Ministeriets Skrivelse omtalte Regler, som blive at iagttage ved Skydeøvelserne ved de lærde Skoler, lyde saaledes:

1. Naar Antallet af de i Skydningen Deeltagende overstiger 10 à 12 Disciple, deles disse ved de egentlige Skarpskydningsøvelser i 2 à 3 Hold, hvert paa ca. 10 Disciple, saaledes at hvert Hold møder til den for samme efter Timetallet for Skydningen bestemte Tid.

2. Den Lærer, hvem det er overdraget at lede Skydningen, maa stedsse være tilstede paa det Sted, hvorfra Skuddet skal afgives for at give den Skydende den fornødne Veiledning; den ved Underviisningen ansatte Assistent bør under hele Øvelstiden opholde sig paa Stedet, hvor Riflerne lades, og paasee, at hver Discipel foretager Ladningen over-

eensstemmende med de i Instructionen fra Centralcomiteen givne Regler.

3. Fænghætter uddeles ikke til Disciplene, men Læreren bliver at forsynne med disse. Først naar den Skydende træder frem til Anlægsstedet og har taget Gevaret i Færdigstillingen, leverer Læreren ham den fornødne Fænghatte.

4. Fra det Dieblif, Riflen er ladet, og indtil den Skydende ved Anlægsstedet tager den i Færdigstillingen, bliver det noie at paasee, at Riflen stedsse bæres i Armen i en lodret Stilling, saaledes som det er foreskrevet for en Skildvagt paa hans Post.

5. Ingen maa af Raadhed jigte paa Nogen, enten denne er i Nærheden eller i Frastand, uden Hensyn til om Riflen er ladet eller ikke.

6. Disciplen maa ingenfinde støtte sig paa Riflen, ved at holde Haanden over Mundingen eller hvile Armen paa den.

7. Heller ikke maa Disciplen blæse igjennem Løbet for at prøve, om der er Luft, eller for at bortblæse Røgen.

8. Gevaret maa aldrig hensejtes eller ophænges, naar det er ladet.

9. Forinden Fænghætten paafættes paa Anlægsstedet, maa den Skydende noie iagttage, at der ringes med den paa Skydebanen anbragte Kloffe til Observation for Markøren.

10. Under Dvelferne maa Tobaksrøging ikke af Nogen= somhelst finde Sted.

Under 25de August modtog Skolen endelig fra Centralcomiteen de nødvendige Requisiter, nemlig 4 Minié=Rifler med Tilbehør samt 1000 Kugler, 4½ \mathcal{R} Krudt og 1500 Fænghætter. Idet jeg under 26de s. M. gjorde Indberetning herom, udbad jeg mig i Henhold til ovenanførte ministerielle Skrivelse den nærmere Bestemmelse om, hvorledes der ved Skolen skulde forholdes med Vedelsen af Dvelferne, idet jeg

dog gjorde opmærksom paa, at da Bataillonen skulde afmarchere til Slesvig næste Dag, vilde Dvelferne ikke kunne begynde før dens Tilbagekomst i Begyndelsen af October og der vilde da iaar kun kunne være Tale om theoretiske Forklaringer af Vaabenets Bestaendighed og Brug, Sigte- og andre forberedende Dvelfer i Skolens Locale, og at Udgifterne altsaa for iaar kunde indskrænktes til Anstæffelsen af en Skive og en Sigtemaskine foruden Honoraret til Officeren for een Maaned. Ved Ministeriets Skrivelser af 1ste og 6te Septbr. f. A. bifaldtes de af mig gjorte Forslag, navnlig ogsaa, at Ledelsen af Dvelferne overdroges til Hr. Premierlieutenant Søderberg med Assistance af Skolens to Gymnastiklærere samt Skolens Bedel som Markør; tillige meddeelt, at der Intet havde at erindre imod, at det indrømmedes dem af 5te Realclassens Disciple, som af Rector skjønnedes at egne sig til at foretage Skydeøvelserne, at deeltage i disse. De forberedende Dvelfer foretoges i October Maaned, og efterat flere mest pecuniaire Spørgsmaal vare ordnede ved senere ministerielle Skrivelser, have Skydeøvelserne taget deres Begyndelse d. 2den Mai og fortsattes hver Koverdag Eftermiddag, naar Veiret tillader det. Paa Grund af de i Skydeøvelserne deeltagende Disciples store Antal (omtr. 30) har jeg andraget paa og Ministeriet har givet Tilsagn om, at endnu to Rifler igjennem Centralcomiteen stilles til Skolens Disposition.

3. De i Skoleaaret gennemgaaede Pensa.

Dansk.

I Klasse. Disciplene ere blevne øvede i at læse og opfatte det Læste, i Begyndelsen især ved Choralæsning, senere mere ved at læse enkeltviis. Hertil er i Prosa benyttet Lefolii's Fortællinger og Sagaer, anden Samling, og hvad de heri have læst, have de jævnlig maattet fortælle igjen. Til Øvelse i mundtlig Fremstilling have de desuden maattet gjenfortælle tidligere skrevne Stile. Herved er mere lagt Vægt paa Sikkerhed i at opfatte Fortællingens Gang og Kethed i at gjengive den end paa en fuldkommen nøiagtig Sprogform. Til Læsning af Vers er benyttet Lefolii's fortællende Digte for yngre Børn, og deraf er lært flere Digte ved ugentlige Lectier, omtrent tyve Linier hver Gang. Dette er udført saaledes, at Læreren har fremsagt nogle faa Linier ad Gangen, som Disciplene uden at see dem i Bogen have gjentaget i Chor, og paa denne Maade ere Versene næsten blevne lærte paa Skolen. Af Stile er der skrevet een hver Uge paa Skolen, udtiden fuldendt hjemme. I Begyndelsen have de været Diktatstile, senere Gjengivelser af smaa, simple Fortællinger, som ere nedskrevne strax under Læreren's Veiledning med Hensyn til Stavning og Tegnsætning. Til at indprente Bogstaveringen er der brugt Kettelsesbøger, hvori Disciplene have opskrevet de Ord, de havde Feil i, i den rette Form. Under Læsningen i Læsebogen og ved Stilene ere de blevne gjorte bekendte med de vigtigste Sætninger af Sproglæren, hvorved tillige Reglerne for Tegnsætningen meddeelt. Efter at de ere blevne flittig indøvede deri, er det Tilsvarende af Lefolii's kortsattede Sproglære blevet gennemlæst og udviklet paa Skolen, uden at nogen

Lectie har været foresat. — II Klasse A og B. Til Dplæsning er benyttet deels Funch, Røgind og Warburgs Læsebog, deels Refolii's Fortællinger og Sagaer 2den Samling. Til Udenadslæsning er brugt Refolii's fortællende Digte for yngre Børn, ugentlig imellem 20 og 30 Linier. Øvelserne i skriftlig Fremstilling have bestaaet i Gjengivelse af en Fortælling, Læreren forud havde meddeelt; Stoffet har været hentet fra Egil Skallegrimsøns Saga, som næsten er bleven heelt gennemgaaet paa denne Maade. I Begyndelsen blev Stilen altid begyndt paa Skolen og fuldført hjemme, senere hver anden Gang heelt skreven hjemme. Der er skrevet een Stil hver Uge. Mundtlig have Disciplene gjenfortalt skrevne Stile eller andre Stykker efter frit Valg. Underviisningen i Sproglære er iværksat mundtlig ved Samtale eller Analyse; i Refolii's Sproglære ere de fleste Hovedstykker blevene gennemlæste med Disciplene paa Skoler og ligeledes nogle enkelte af Anmærkningerne, uden at der nogenfinde har været foresat Lectie til Hjemmelæsning. I Indbydelseskrifterne for de tidligere Aar findes den nærmere Oplysning om Fremgangsmaaden. — III Neaklasse. Til Dplæsning er benyttet nogle af Mølbeds Eventyr, Stykker af Ingemanns Valdemar Sejler, Andersens Billedbog uden Billeder og Reise i Sverrig, samt Ingemanns „det høje Spil.“ Een Gang ugentligt ere Digte lærte udenad efter Refolii's Samling for ældre Børn, hver Gang omtrent 30 Linier. Grammatiken er for største Delen indøvet ved mundtlig Meddelelse og Analyse. Een Stil er skreven ugentligt, begyndt paa Skolen og fuldført hjemme, Indholdet har været overveicende historisk, tildeels naturhistorisk; de have alle været Gjengivelse af hvad der har været meddeelt mundtligt. — III stud. Klasse. Øvelserne i skriftlig Fremstilling have bestaaet i Gjenfortælling,

der er skrevet een Stiil hver Uge, altid hjemme. Stoffet er hentet deels fra Hravntel Frensgodes Saga, deels fra Riaks Saga, idet den sidste Halvdeel af denne, Begivenhederne efter Gunnars Død, er brugt til Stiil, efter at først de tidligere Begivenheder mundtlig vare meddeelte Disciplene. Dvelferne i mundtlig Fremstilling have bestaaet i Gjenfortælling af tidligere skrevne Stile eller i Fortællinger efter Disciplenes eget Valg. Til Dplæsning er benyttet Stykker af Ingemanns Erik Menveds Barndom, sammes Christen Bloks Ungdomshistorie og Ohlenschlägers Hrolf Krake. Af Kefolii's fortællende Digte for ældre Vørn ere leitere Digte deels gjennemlaeste paa Skolen, deels lærte udenad, ugentlig omtrent 30 Linier. Kefolii's Sproglære er lagt til Grund for den grammatiske Underviisning, dog uden Lecti-læsning, men saaledes, at af og til i en Time forskjellige Afsnit, omfattende en afsluttet Kredes af beslagtede og sammenhørende Forhold, ere blevne gennemgaaede og udviklede med Disciplene under Samtale og Analyse — IV Realclassse. Til Dplæsning er benyttet Stykker af Flor's Læsebog, Poul Møllers Reise til China, Andersens Reise i Sverrig, Ingemanns Waldemar den Store og hans Mand. Digte ere lærte i samme Omfang og efter samme Haandbog som i tredje Realclassse. Grammatiken er repeteret. Een Stiil er skreven ugentlig hjemme, Bestræbelsen har været rettet paa at tilveiebringe Kethed og Livlighed i Beskrivelse, og Indholdet har for det meste været geographisk og naturhistorisk. Indtil Nuul have de været Gjengivelse efter mundtlig Fortælling, efter den Tid ere i Regelen, dog ikke altid, Hovedpuncterne, der maatte komme i Betragtning, temmelig udførlig meddeelte Disciplene, den videre Udførelse overladt dem selv. Den nordiske Gudelære er repeteret og medtaget fuldstændigere; den i Forbindelse med vidtløftigere geogra-

phiste Beskrivelser har været Gjenstand for Disciplenes mundtlige Fremstilling. — IV stud. Klasse. Af Stile er der skrevet tre i hvert Tidsrum af fire Uger, altid hjemme. Stoffet for disse har fornemmelig været Beskrivelser og Skildringer, deels af Gjenstande, Disciplene vare bleve bekendte med ved den naturhistoriske eller geographiske Underviisning, deels af saadanne, som Læreren forud i udførlig Fremstilling havde udviklet eller oplæst for dem; af og til har Stilen bestaaet i en fortællende Gjengivelse af Indholdet i et fortællende Digt, som Læreren har oplæst for Disciplene. Den nordiske Gudelære har Læreren affnitstviis fortalt for Disciplene, og disse have øvet sig i mundtlig Fremstilling ved at gjenfortælle Mytherne. Til Læsning er benyttet Fugemannus Fortællinger og Blichers Noveller. Af Befolii's fortællende Digte for ældre Børn ere sværere Digte deels gjennemlæste paa Skolen, deels lærte udenad. — V Realklasse. Ved Læsningen af det Meste af Flors Haandbog have Disciplene faaet Overblik over Litteraturen; desuden er der læst nogle større Stykker, navnlig af Holberg, Ohlenschläger, Blicher og Heiberg. Digte af Flors Haandbog og Holsts poetiske Kæsebog ere lærte udenad; dette har dog tildeels været Repetition af tidligere lærte Digte. Den nordiske Gudelære efter Enkebølls Fremstilling er ligeledes bleven repeteret, og tildeels efter samme Bog ere de vigtigste græske Heltesagn fortalte Disciplene og atter fortalte af dem; dette har tillige tjent som Øvelse i mundtlig Fremstilling. I nogle Timer have Disciplene faaet Veiledning i Svensk. Der er skrevet een Stil hver Uge, undertiden begyndt paa Skolen, undertiden blot foreløbig gennemtænkt der og fuldendt hjemme. — V stud. Klasse. To Stile maanedlig, skrevne hjemme. Opgaverne have været af beskrivende, skildrende og historisk Indhold.

Til Læsning har været benyttet deels Holbergs deels Ohlenschlägers Værker samt Molbechs Anthologie. — VI Klasse. To Stile maanedlig, skrevne hjemme, deels af samme Indhold som i V Klasse deels af mere raisonnerende Indhold. Til Læsning er benyttet deels Mynsters Betragtninger (til Øvelse i at opfatte og gjengive en Disposition) deels nogle af Ohlenschlägers Tragoedier, samt Bølsunga og Nials Saga. — VII Klasse. To skriftlige Arbejder maanedlig. Litteraturhistorie efter Thorjens Haandbog fra Holbergs Død til Nutiden. Læst Værker af Ewald, Ohlenschläger, Ingemann, Heiberg, samt Shakespeare (efter Lembkes Overs.). I Slutningen af Aaret er Hammerichs svenske Læsebog benyttet i nogle Timer.

Oldnordisk. Vejledning deri i to Timer ugentlig udenfor Skoletiden har været tilbudt og er bleven benyttet af 3 Disciple i 7de Klasse A og 5 Disciple i 7de Klasse B, fra Skoleaarets Begyndelse til henimod Pindse. Der er læst Egil Skallegrimsøns Saga. See forøvrigt Indbydelseskriftet for 1860.

Indst.

I Klasse. Rungs Læsebog for de lavere Classer S. 1—100. Af Grammatiken er gennemgaaet (under Afbenyttelse af Hjorts mindre Gram.) Substantivernes Bøining, Præpositionerne, Hjælpeverberne, de regelmæssige og endeel af de uregelmæssige Verber, Talordene og de personlige Pronominer. En ikke ringe Tid er anvendt paa Indprentning og Stavning af de forekommende Ord. — II Klasse A og B. Rungs Læsebog: A S. 129—220, B S. 152—220. Formlæren er gennemgaaet efter Hjorts mindre Grammatik og det Læste for det Meste indøvet baade skriftlig og mundtlig efter Volles Materialier. Af Digtene i Læsebogen ere flere lærte udenad. — III Realklasse. Hjorts

Læsebog S. 1—20, 113—155. Det Vigtigste af Formlæren er læst efter Trojels Grammatik. Saavel skriftlige som mundtlige Øvelser efter Lassens Elementarbog. — III stud. Klasse. Hjorts Læsebog S. 20—70. Hele Formlæren er læst efter Hjorts større Grammatik. — IV Realklasse. Hjorts Læsebog S. 235—291. Formlæren er læst udførligere efter Trojels Grammatik, og enkelte Regler af Ordforningslæren meddeelte ved de skriftlige og mundtlige Øvelser efter Lassens Elementarbog. — IV stud. Klasse. Hjorts Læsebog S. 155—194, 291—303. Af Samnes Grammatik er Formlæren læst fuldstændig og repeteret; af Ordforningslæren ere enkelte Ufsnit læste i Forbindelse med Opgaver efter Grønbergs Stiløvelser. — V Realklasse. Statariff Læsning efter Hjorts profaiske Læsebog S. 415—438, 526—564 (desuden A alene S. 329—340, samt cursoriff Schillers Wilhelm Tell; B alene cursoriff Hjorts Læsebog S. 195—235); extemporal begge Partier af Fürs og Kungs dentsche Dichter de med Stjerne betegnede Digte fra Kerner og ud. Det Vigtigste af Formlæren repeteret efter Trojels Grammatik, Syntaxen efter „et Par Capitler af den tydske Syntax.“ Lorenzens Stilebog er benyttet til skriftlige og mundtlige Øvelser; i Regelen er hver anden Uge en Stil skreven paa Skolen, hver anden hjemme. — V. stud. Klasse. Hjorts Læsebog (Udg. 1858) S. 113—127, 134—173, 341—361, 379—400. Formlæren er repeteret efter Hjorts større Grammatik. Det meste af „et Par Capitler af den tydske Syntax“ er læst. Hver 14de Dag er der skrevet en Stil hjemme efter Lorenzens Stiløvelser, hvilken Bog ogsaa er bleven benyttet til mundtlig Oversættelse. To Timer maanedlig ere blevne anvendte til at oversætte fra Tydsk til Dansk uden foregaaende Forberedelse. — VI Klasse. Hjorts Læsebog S. 291—302,

586—598, 437—481. Af Fürs og Kungs „deutsche Dichter“ er omtrent Halvdelen læst. To Timer om Maanedene ere blevne anvendte til Extemporallæsning af Schillers Wallenstein. En Hjemmestil er skrevet hver 14de Dag, og i den største Deel af Aaret er een Time ugentlig benyttet til mundtlig Oversættelse fra Dansk til Tysk. Grammatiken er repeteret.

Frans.

II Klasse A og B. Borrings Manuel des enfans: B S. 1—62, 81—102, A S. 1—5, 6—62, 81—89, 91—96, 109—126, 149—164. Af Abrahams's Grammatik er læst det Væsentligste af Declinationerne, Fleertalsdannelsen, Adjectivernes Comparation, Pronominerne, Talordene, Hjelpeverberne og de regelmæssige Verbers Conjugation. — III Realklasse. Borrings Læsebog for Mellemklasser S. 1—53. Af Grammatiken er gennemgaaet det Vigtigste af Formlæren, derunder en halv Snees uregelmæssige Verber. Nogle skriftlige Øvelser ere foretagne paa Skolen. Et vist Antal Ord af enhver Lectie ere i denne og den følgende Realklasse blevne opgivne til nøiagtig Indprentning, undertiden er et lille Stykke Fransk lært udenad. — III stud. Klasse. Cassens Læsebog for Mellemklasser S. 1—56, 153—159, 193—198. Det forhen læste af Formlæren er repeteret, de uregelmæssige Verber lærte; nogle Smaastykker af Læsebogen ere lærte udenad. — IV Realklasse. Borrings Læsebog for Mellemklasser S. 53—74, 109—151; af Souvestre's Au coin du feu (éd. Mich. Levy) S. 63—98. Hele Formlæren er repeteret, Syntaxens Regler ere forberedede og mere udviklede Ordforbindelser indøvede paa Skolen, først mundtlig, senere skriftlig. — IV stud. Klasse. Cassens Læsebog S. 56—69, 77—111, 124—

140; af *Borrings Etudes litt.* S. 1—10, 98—111. Formlæren repeteret. — V Realclasse. Mérimée's *la Vénus d'Ile*, *Lettres d'Espagne*, *Tamango*; af *Souvestre*: *le trésor*, *le sculpteur de la Forêt-Noire*. Den daglige Lectie er bestandig forud bleven oversat af Læreren. Formlæren er læst paany; det Nødvendigste af Syntaxen er gjenemgaaet efter *Abrahams's Grammatik* og iøvrigt leilighedsviis. Til nogle skriftlige Øvelser paa Skolen ere *Ingerslevs Materialier* blevene benyttede. Stadige Øvelser i *Extemporallæsning* have fundet Sted med Afbenyttelse af *Souvestre's Au coin du feu*. — V stud. Classe. *Læssens Læsebog* S. 209—223, 229—252; *Borrings Etudes* S. 120—160, 213—258, 268—279. Formlæren er læst i Sammenhæng forfra, saaledes at det Vigtigste af Læren om Udtalen og Ord dannelseslæren er medtaget. Af Syntaxen er læst det Vigtigste af Affnittene om *Præpositionerne* og om *Regtelseerne*. Med den Deel af Classen, som ikke deeltog i *Confirmationsunderviisningen*, er læstuden *Forberedelse Charles XII første Bog*. — VI Classe. *Borrings Etudes* (6te Udg.) S. 10—62, 141—151, 166—189, 231—235, 261—267, 304—337, 343—370, 390—413, 421—426; af *Læssens Læsebog*: »*Hommes et gamins*»; af *Merimée*: *Colomba*, *Mateo Falcone*, *Tamango*, *l'enlèvement de la redoute*; af *Balzac*: *Les Célibataires* (efter *Borring 5te Udg.*). Til *Extemporallæsning* er benyttet *Michelet: Histoire romaine*, hvoraf er læst det Meste af anden Bog. Formlæren er repeteret i større Affnit; de vigtigste Affnit af Syntaxen ere gjenemgaaede tildeels efter *Abrahams*, men forfortede.

Engelsk.

III Realclasse. Mariboës Elementarbog er læst med Undtagelse af den sidste Fortælling. Udtalen er især indøvet ved Choralæsning. Ved gjentagen Oversføelse fra Engelsk til Dansk og omvendt har det været Maalet at faae et Forraad af Bendinger og derigjennem af Gloser befæstet i Disciplenes Hukommelse til fiden at bygge videre paa Saa snart og saa ofte som muligt ere de blevne ledede til selv at finde Oversættelsen. Der er ingen Sproglære brugt, men det Vigtigste af Formlæren er under Læsningen blevet iagttaget og af Disciplene nedskrevet under Læreren's Ledning i dertil indrettede Smaabøger; saaledes er navnlig det Meste af Verbernes Bøining lært, nærmest efter Fremstillingen deraf i Rask's Sproglære. De skriftlige Øvelser have i Begyndelsen bestaaet i Redskrivning af det Lærte efter Hukommelsen og senere i Oversættelse efter Stileøvelserne til Elementarbogen, ethvert Stykke først mundtlig og saa skriftlig, i Regelen een Gang om Ugen. — IV Realclasse. Mariboës Elementarbog er læst ud og repeteret, derefter Marryat: the Mission chapter X-XV (S. 65—121 Tauchn.) saaledes, at Disciplene ere blevne ledede til selv at finde Meningen og saa vidt muligt de enkelte Ords Betydning af bekjendte beslagtede. Kundskaben i Sproglære er bleven udvidet og befæstet paa samme Maade som i III Realclasse, nu og da ved Eftersyn i Bittrups Sproglære, uden at der har været givet Lectier deri. Der er blevet skrevet een Stil hver Uge efter Stileøvelserne til Elementarbogen eller efter Lærens Opgaver, snart saaledes, at et sammenhængende Stykke er blevet gennemlæst paa Dansk, saa oplæst paa Engelsk af Læreren og derefter nedskrevet af Disciplene, snart kun efter en omhyggelig Gjennemgaaelse af Dansten. — V Realclasse. 3 Herrig: the British Classical Authors (5te Udg.)

er læst S. 223—243 og 533—556, samt nogle Stykker extemporalt, af den ældre Afdeling i Classen desuden S. 556—588. Wittrups Sproglære er brugt til Eftersyn og til Gjennemlæsning af Et og Andet. Der er skrevet een Stiil hver Uge, undertiden fuldendt hjemme, efter Lærens Opgaver, der ogsaa ere brugte til mundtlige Øvelser i at oversætte fra Dansk til Engelsk.

Latin.

III Klasse. Silfverbergs Læsebog indtil S. 36. Af Madvigs Grammatik er læst det Vigtigste af Bøiningslæren; de vigtigste Regler af Casuslæren og nogle om Tidernes Brug ere meddeelte under Læsningen. I de tre sidste Maaneder er der skrevet een Stiil om Ugen efter Trojels Materialier, meest paa Skolen, ligesom der baade tidligere og i denne Tid er dannet mundtlige Exempler. — IV Klasse. Silfverbergs Læsebog fra S. 37—59. Cæsar de bello Gallico 2den Bog. Af Madvigs Grammatik er læst det, som er bestemt for denne Klasse af 1ste Affnit af Syntaxen, og Formlæren repeteret. Til Stiil, som er skreven 2 Gange ugentlig, er benyttet Trojels Materialier til latinske Stileøvelser, en stor Deel af 1ste Afdeling, flere Stykker af 2den Afdeling. — V. Klasse. Cæsars Gallerkrig 2den Bog, Ciceros anden filippiske Tale og af Ovids Forvandlinger efter Feldbauschs Udvalg Stykkerne 13 til 18, ialt 700 Vers. To Stile ugentlig, een hjemme og een paa Skolen; een Gang maanedlig, istedetfor Skolestilen, mundtlig Stiil efter Ingerslevs Materialier. Om Underviisningen i Sproglære saavel som om Fremgangsmaaden ved Stilene og Forfatterlæsningen for denne og den følgende Klaases Vedkommende er der meddeelt nærmere Oplysning i Indbydelseskriftet for 1860. — VI Klasse.

Ciceros første og anden filippiske Tale, den sidste mod Slutningen af Aaret mere cursorisk; 3die Bog af Livius og 2den Bog af Virgils Æneide; desuden i Confirmationsforberedelsens Tid med de Disciple, der ikke gik til Præsten, cursorisk Callusts Katilina. Ugentlig een Stiil paa Skolen og een hjemme, een Gang hver Maaned mundtlig Stiil efter Ingerslevs Materialier istedetfor Skolestilen. — VII Klasse. Horats's Breve 2den Bog med ars poetica og de to første Bøger af Oberne, Virgils Æneide 12te Bog (Repetition for det ældre Parti), Cicero de senectute og de amicitia og Livius 3die Bog. Til Extemporallæsning eengang om Ugen er benyttet Curtius, Svetonius og Plinius's Breve. To Stile om Ugen, den ene hjemme, den anden paa Skolen efter Henrichsens Opgaver 1ste (B) og 3die (A) Afsnit; enkelte Gange mundtlige Ovelser i Stiil; ligeledes er i det mindste een Version om Maaneden udarbejdet hjemme efter Sammes Opgaver til Overt. fra Latin til Dansk; et Par Gange er en Version skreven paa Skolen. Under Forfatterlæsningen ere de til Forstaaelsen af Stederne hørende grammatiske, antiquariske, mythologiske og litterair-historiske Oplysninger meddeelte og henviist til de Haandbøger, som ere i Disciplenes Hænder.

Græst.

IV Klasse. Runds Læsebog S. 8—21. Af Tregders Formlære er læst det Vigtigste af Undlæren og Bøiningslæren. — V Klasse. Af Runds Læsebog S. 113—124 og Xenophons Anabasis 1ste Bog. Formlæren er repeteret og Verberne, derunder den uregelmæssige Formation, ere læste fuldstændigere. — VI Klasse. Homers Odyssee 20de Bog og Xenophons Anabasis 2den Bog. Formlæren er repeteret, saaledes at den homeriske Dialect er medtaget. —

VII Klasse. Af Tregders Anthologie ere Idyllerne læste; Homer's Odyssee 17de til 20de Bog, Plato's Apol. Socr., Crito og Eulhyphro; af Matthiäs griech. Lesebuch Plutarch's Philopomen. Madvig's Syntaxis er ikke læst lectievist, men idelig benyttet til Henviisning under Læsningen af Forfatterne; med Hensyn til de fornødne mythologiske, antiquariske og litterair-historiske Oplysninger gjelder det Samme, som er bemærket ovenfor ved Latinen.

Hebraisk.

VII Klasse. Yngste Afdeling. Genesis I-XII; af Whittes Grammatik det Vigtigste af Formlæren. — Ældste Afdeling. De forefrevne 40 Capitler af Genesis. Formlæren er læst fuldstændig og repeteret.

Religion.

I Klasse. Balslevs Bibelhistorie læst forfra til Apostlenes Historie. En Deel Psalmer ere lærte udenad. — II Klasse A og B. Balslevs Lærebog forfra til andet Hovedstykke, Troen (§ 55). Sammes Bibelhistorie forfra til Israels Rige; desuden er Müllers Udtog af den hellige Skrift benyttet til Oplæsning og Gjenfortælling. Endeel Psalmer ere lærte udenad. — III Realklasse. Samme Lærebog fra § 55 til den tredie Artikel (§ 82) og samme Bibelhistorie fra Israels Rige (S. 40) til Jesu Lidelse og Død (S. 83); Müllers Udtog er benyttet som i 2den Cl. — III stud. Klasse. Samme Lærebog fra § 55 til 4de Hovedstykke, Daabens Sacrament (§ 106). Herslebs Bibelhistorie fra 5te Periode, Juda og Israël som to særskilte Riger (S. 91), til III Afdeling, Udsigt over de hellige Skrifter i det G. T. (S. 124), og fra IV Afdeling, d. N. T.s Historie (S. 159), til Jesu Bjergrædiken (S. 176).

Psalmer. — IV Realclasse. Samme Lærebog fra § 82 indtil Bogens Slutning. Balslevs Bibelhistorie fra Jesu Lidelse og Død (S. 83) til Kirkens Historie efter Apostlernes Dage (S. 101), samt d. G. L.s Historie repeteret. Müllers Udtog benyttet som i 3die Realclasse. Psalmer. — IV stud. Klasse. Lisco den kristel.=apost. Troesbekjendelse forfra til det 5te Bud. Herslebs Bibelhist. fra Bjergprædiken til Jesu Paagribelse i Gethsemane. Psalmer. — V stud. Klasse. Lisco Troesbekj. fra Nr. 97—190. Herslebs Bibelhist. Det N. T. fra den sidste Pøvsalsfest i Jesu Liv til Enden, samt Udsigten over Skrifterne saavel i G. T. som N. T. — VI Klasse. Lisco den kristel.=apost. Troesbekjendelse fra Nr. 191—237. Herslebs Bibelhistorie repeteret heelt igjennem. — VII B. Lucas Evang. i Grundsproget forfra til Cap. XVIII. Liscos Troesbekj. fra Nr. 214 til Enden. A Mathæi Evang. Cap. XX til Enden, samt Brevet til Galaterne. — Kurts Lærebog repeteret igjennem.

Historie.

I Klasse. Efter Rosfods fragmentariske Fremstilling den gamle Historie og Middelalderens indtil Carl den Store. — II Klasse A og B efter samme Lærebog fra Carl den Store til Frankrig som Keiserdomme. — III Realclasse. Af Rosfods Verdenshistorie i Udtog Danmarks, Norges og Sverrigs Historie samt Frankrigs til 1598 (med enkelte Forkortelser). — III stud. Klasse. Samme Lærebog: Frankrigs Historie til 1830. — IV Realclasse. Af samme Lærebog Frankrigs Historie fra Henrik IV's Død, Spaniens (med Nederlandene og Portugal), Italiens og Tydsflands (med Schweiz). Alt til 1815. — IV stud. Klasse. Efter samme Lærebog er af den gamle Historie

læst de forasiatiske Rigers samt Grafenlands Historie; dernæst Englands og Spaniens (derunder indbefattet nogle Partier af Kalifatets, Portugals og Nederlandenes Historie). — V Realklasse. Efter samme Lærebog repeteret Frankrigs, Englands, Spaniens (med nogle Partier af Kalifatet, Portugal og Nederlandene), Tysklands (Schweiz og Ungarn), og Preussens Historie; endelig nogle Partier af Italiens Middelalder. — V stud. Klasse. Efter samme Lærebog er af Oldtidshistorien læst Roms Historie; dernæst Tysklands (Schweiz og Ungarn), Preussens samt nogle Hovedpartier af Italiens, især fra den senere Middelalder; endelig Ruslands Historie (med Polens). — VI Klasse. Fædrelandets Historie efter Allens Lærebog; jævnfides dermed er affsnitsviis læst Sverrigs og nogle Partier af Norges Historie efter Rosfods Udtog. — VII Klasse. Den nyere Tids Historie efter Estrup (og for B's Vedkommende tillige et Parti af Middelalderens); dernæst repeteret Fædrelandets Historie efter Allen.

Geographie.

I Klasse. Af Ingerslevs mindre Lærebog Europa indtil Schweiz. — II Klasse A og B. Af samme Bog: Europa fra Schweiz samt de fire andre Verdensdele. — III Realklasse og III stud. Klasse. Velschovs Geographie: Europa indtil Kongeriget Belgien. — IV Realklasse og IV stud. Klasse. Europa fra Belgien til Asien. — V Realklasse. Repeteret Europas Geographie (det ældre Hold har tillige repeteret de andre Verdensdeles Naturforhold). — V stud. Klasse. Asien, Africa, America og Australien. — VI Klasse. Repeteret hele Geographien.

Mathematisk og Regning.

I Klasse. De 4 Regningsarter i ubenævnte og benævnte, hele og brudne Tal efter Hansens Regnebog I og II. Megen Øvelse i Hovedregning. — II Klasse A og B. Fortsættelse af Brøfregning samt Regning med omvendte og sammensatte Forhold og Delingsregning efter Hansens Regneb. II og III. Megen Øvelse i Hovedregning. Definitioner af Rumstørrelser og Afætning af lette geometriske Opgaver. — III Realklasse. Regning med omvendte og sammensatte Forhold, Gjennemsnitsregning, Delingsregning og Procentregning efter Hansens Regneb. III. De forskjellige Arter af Regning ere først indøvede ved Hovedregning. Regneopgave hjemme een Gang om Ugen. Steens elementaire Arithmetik til Art. 53 med tilsvarende Øvelser efter Sammes mathematiske Opgaver for det indledende Cursus. Munds Geometrie, 5te Udgave, til Art. 138. Afætning af lette geometriske Opgaver og af Maalestokke, samt praktisk Øvelse i Beregning af Figurers Fladeindhold. — III stud. Klasse. Steens elementaire Arithmetik til Anhanget og tilsvarende Øvelser efter Sammes mathematiske Opgaver for det indledende Cursus. Geometrisk Tegning som i 3die Realklasse. — IV Realklasse. Procentregning, Beregning af Flader og Legemer, Regning med fremmed Mønt, Maal og Vægt samt Coursberegninger; efter Hansens Regneb. III og Regneb. for høiere Realclasser. Hovedregning og Hjemmeopgaver een Gang om Ugen. Steens elementaire Arithmetik fra Art. 48 til Anhanget og de tilsvarende Øvelser efter Sammes Opgaver for det indledende Cursus. Sammes elementaire Algebra § 1. Munds Geometrie, 4de Udgave, fra Art. 146 til 303. Johnsens geometriske Tegneopgaver Nr. 15—22, 28—43 og 67—80. —

IV stud. Klasse. Steens element. Algebra § 1. Repeteret Steens element. Arithmetik § I—III. Øvelse i blandede Opgavers Løsning efter Steens Exempelsamling og i Regning med Potenser. Munds Geometrie (5te Udg.) Art. 1—139, 146—192. — V Realklasse B. Beregning af Flader og Legemer, efter Hansens Regneb. III, Coursberegninger, Kvadratrottsuddragning, Opløsning for Ligninger af 1ste Grad og af Logarithmeopgaver efter Hansens større Regnebog; een Regneopgave hjemme hver 8de eller 14de Dag. Steens elementaire Algebra fra § 2 til § 5. Munds Geometrie 3die Udg. Art. 212—275, 343—384, 441—477, 552—595 og nogle Sætninger efter et skrevet Tillæg. Johnsens geometriske Tegneopgaver S. 45—63. — V Realklasse A. Opgaver til Indøvelse af de forskjellige Arter Regning efter Hansens større Regnebog; een Regneopgave hjemme hver 8de eller 14de Dag. Læst Slutningen af Munds Geometri, 3die Udg., og repeteret hele det mathematiske Course. Johnsens geometriske Tegneopgaver S. 62—81 og paa Glasfetafbladet gjentaget Opgaverne S. 45—62. Begge Afdelinger have haft een Times skriftlige Øvelser hver Uge paa Skolen og 1 à 2 mathematiske Opgaver hjemme. — V stud. Klasse. Steens rene Mathematik (2 Udg.) I, 32—44, 59—66, 75—86, 91—108, 110—111. Øvelse især i Proportioners Anvendelse og i Regning med Potenser og Rødder. Ramus's Geometrie I, 64—71, 73—94, 97—98. — VI Klasse. Steens rene Mathematik I, 87—108, 110—114, 116—127, 135—146, 154—157. Repeteret I, 1—44. Ramus's Geometrie I, 109—110, 112—115 V—VI, 117—121 III, 121 VII—127. Det Læste er indøvet ved Exemppler paa Skolen og en skriftlig Opgave udarbejdet hjemme i den største Deel af Aaret, ialt 28 Opgaver til Enden af

Mai. — VII Klasse B. Steens rene Mathematik II, 1—6, 12—22, 38—43, 47—51; III 13—17, 19—26. Ramus's Trigonometrie I, 1—7, 9—15 med nogle Udeladelser. Begyndelsen af Stercometrien efter Ramus's Geometrie II, 1—16, 18—27, 30—49 med Tilføielse af Prismatoiden. Øvelse paa Skolen isar i Rigningers Op- løsning og Logarithmers Anvendelse, en skriftlig Opgave hjemme om Ugen, ialt 28 indtil Enden af Mai. — VII Klasse A. Resten af Stereometrien efter Ramus's Geometrie II, 50—54 (efter Dictat), 55—75 (med Forkfort- ning af Beviserne), 86—88. Efter Sammes Trigonometrie de spheriske Grundformler. Repeteret omtrent det hele ma- thematicke Cursus. To skriftlige Opgaver om Ugen ere be- svarede hjemme, ialt 56 indtil Enden af Mai.

Naturlære og Astronomie.

V Realklasse B. Holtens Naturens almindelige Love 2 Udg. Art. 1—127 og 282—297. Johnstrups de chemiske Grundstoffer. — A. Holtens Naturens almin- delige Love 2den Udg. Art. 127—195 og 237—318, Me- teorologie efter Silfverbergs chemiske Physik. Repeteret det hele Cursus. — VII Klasse B. Ørstedes mechaniske Physik (3. Udg.) til Art 206. Müllers chemiske Physik indtil Meteorologien. — A. Ørstedes mechaniske Physik Art. 206 til Enden med nogle Udeladelser. Müllers chemiske Physik fra Dampmaskinen til Enden. Mundts Grundtræk af Astronomien. Repeteret det hele Cursus.

Naturhistorie.

I Klasse. Pattedyr og Fugle efter Lütken's mindre Værebog. — II Klasse. Krybdyr, Padder, Fiske, Leddyr og Bløddyr efter samme Bog. — III Realklasse og III stud.

Classse. Planteriget efter Strøms Plantelære. Pattedyrene fra Aberne til Gnaverne efter Lützens „Dyreriget.“ — IV Realclassse og IV stud. Classse. Pattedyrene forfra til Aberne, og fra Gnaverne til Enden, samt Fuglene, efter samme Bog. — V stud. Classse. Fuglene fra Hønsfuglene, Krybdyr, Pattedyr, Fiske og Bløddyr efter samme Bog. — V Realclassse. Plantelæren efter Dreiers og Bramsens Lærebog i Zoologie og Botanik. Leddyrene efter Lützens „Dyreriget.“ — VI Classse. Plantelæren efter Dreier og Bramsen med mundtlige Forandringer og Tilfætninger. Leddyrene efter Lützens „Dyreriget“, og hele Bogen repeteret.

4. Disciplene.

Smød Slutningen af forrige Skoleaar var Disciplenes Antal 182, hvoraf tolv dimitteredes til Universitetet, syv forlode Skolen efter at have bestaaet ved Afgangsexamen for Realclever, og desuden ti udmeldtes inden det nye Skoleaars Begyndelse. Efter Indlemmelsesproven optoges i August f. A. fire og tredive og senere endnu tre, saa at det største Antal iaar har været 190, af hvilke i Løbet af Aaret hidtil (Beg. af Juni) er udtraadt ti, nemlig een af VII Cl. B, to af V stud., een af V Realcl. B, een af IV stud., tre af IV Realcl., een af III Realcl. og een af II B. Skolen frequenteres altsaa for nærværende Tid af 180 Disciple, fordeelte paa 11 Classer i efterfølgende alphabetisk Orden. (De, hvis fuldstændige Navne og Fædres Navne ere angivne, ere de sidst indkomne):

VII Klasse A: 1. B. F. N. Bille. 2. C. B. J. Camradt. 3. F. D. Th. Engelstoft. 4. C. A. Feilberg. 5. Chr. U. Hansen. 6. A. Th. Hasselager. 7. H. F. Nissen. 8. S. Ehrf. N. Pade. 9. S. J. Petersen. 10. Chr. E. A. Schøller. 11. N. Chr. R. Worm. VII B: 12. M. Cl. Gery. 13. A. R. Hasselager. 14. P. E. Haugsted. 15. F. B. F. Hillerup. 16. S. S. Jespersen. 17. C. B. Lund. 18. C. Th. Meldal. 19. C. A. Møller. 20. G. P. Winther.

VI Klasse: 1. H. L. W. H. Bjerring. 2. A. G. Hansen. 3. H. B. Hansen. 4. B. A. Hen. 5. C. B. R. Huth. 6. D. B. E. Lehmann. 7. Frederik Christian Lund (Pastor Lund i Tryggelev). 8. S. H. Petersen. 9. G. L. J. A. Sid. 10. L. E. D. Silfverberg. 11. R. J. A. Stricker. 12. H. J. Truelsen. 13. E. S. Wilhelm. 14. D. Chr. F. Windinge. 15. T. F. Winther.

V. stud. Klasse: 1. S. C. Andersen. 2. F. F. Bjerring. 3. Chr. C. L. Enghoff. 4. A. A. H. Forsberg. 5. H. Chr. S. Helveg. 6. Chr. E. Holdt. 7. P. E. Hvenegaard. 8. A. R. Ibsen. 9. E. Jacobaus. 10. D. Ruhr. 11. R. Th. H. Lange. 12. A. A. E. Lassen. 13. Th. D. Chr. D. Lund. 14. P. R. J. Møller. 15. Peder Pedersen (Gaardmand P. Hansen i Nørrehoirup). 16. P. J. St. Riemann. 17. M. E. Seedorff. 18. H. F. Struer.

V Realklasse A: 1. P. Bende. 2. H. C. Bille. 3. S. L. Camradt. 4. C. F. B. Hansen. 5. Chr. Krarup. 6. D. B. B. Madsen. 7. N. B. Møller. 8. H. Teisen. 9. B. E. Tydsen. B:

10. S. Chr. Brandt. 11. N. Chr. L. Jensen.
12. A. F. Chr. E. Rjar. 13. E. Warberg.

IV stud. Klasse: 1. H. Aarestrup. 2. H. N. F. Arctander. 3. A. L. E. Clement. 4. S. B. Faber. 5. N. E. Hofman (Bang). 6. D. E. Hyltdgaard. 7. F. E. Chr. Jensen. 8. B. Koppel. 9. Chr. S. Krüger. 10. H. M. F. Lund. 11. Ch. S. F. Worm.

IV Realclasse: 1. S. Bang. 2. N. G. A. Barnekow. 3. Carl Johan Brandstrup (Skolelærer Brandstrup i Tranefjær). 4. A. Chr. A. Døcker. 5. F. E. F. Fischer. 6. E. E. Harboe. 7. F. G. Sch. Knudsen. 8. H. B. Langkilde. 9. A. Th. E. Lind. 10. B. E. Maar. 11. D. Schjær. 12. A. N. P. Seedorff.

III stud. Klasse: 1. D. Aarestrup. 2. Thomas Herløv Barfod (Kjøbmand Barfod i Bogenf.). 3. S. E. Chr. Barnekow. 4. Chr. A. Erone. 5. P. Th. Engelstoft. 6. A. Chr. Frydensberg. 7. Carl Adam Wilhelm Sigismund Hansen (afd. prakt. Læge Hansen i Orslev). 8. Th. M. Henningsø. 9. P. L. Ipsen. 10. S. Jacobsen. 11. N. D. Jensen. 12. B. Krarup. 13. Th. Chr. Langkilde. 14. B. E. S. Langkilde. 15. G. N. F. Møller. 16. Chr. A. Rammeskov. 17. D. Ranzau. 18. Christian Sophus Schmidt (Skibscapitain Schmidt i Årsens). 19. E. Chr. W. Steenbuch. 20. G. H. A. Stricker. 21. Hans Frederik Wilhelm Wandall (Wartner Wandall paa Brahesborg). 22. M. Weber.

III Realclasse: 1. Th. Bang. 2. P. F. L. Bierfreund. 3. Frederik Brandstrup (Broder til Nr. 3 i IV Realcl.). 4. E. E. S. Dalgas. 5. A. E.

Edsberg. 6. H. Chr. M. Frønd Dahl. 7. J. P. F. Frønd Dahl. 8. E. S. Hansen. 9. S. U. Hansen. 10. E. A. Hofman (Bang). 11. A. S. Th. Larsen. 12. F. E. Chr. Møller. 13. J. B. Petersen. 14. R. S. Petersen. 15. D. Petersen.

II Føllesclasse A: 1. A. D. Bang. 2. H. Chr. Christensen. 3. J. H. S. Dorch. 4. R. S. Harder. 5. E. H. A. Helveg. 6. N. Chr. Jensen. 7. E. D. Jürgensen. 8. Chr. Krag. 9. H. Chr. Larsen. 10. F. B. Kollesgaard. 11. H. N. A. Lund. 12. Chr. J. Madsen. 13. M. E. Nielsen. 14. Niels Peter Helm Oscar Petersen (afd. Skolelærer Petersen i Sønderfjøl). 15. E. F. J. Schønberg. 16. Th. E. Wilken.

II Føllesclasse B: 1. Hans Carl Baumgarten (Sadelmager Baumgarten i Ålfens). 2. E. E. Bierfreund. 3. H. J. Dorch. 4. H. F. Duck. 5. Chr. F. Hagenau. 6. N. P. Hennings. 7. J. N. Ipsen. 8. Carl Frederik Emil Langkilde (Tagermester Langkilde). 9. Georg Frederik Jacob Lassen (Conjistorialraad Lassen i Østrup). 10. N. A. Lund. 11. Marius Bergenhammer Møller (Kjøbm. E. Møller i Ålfens). 12. Th. E. Møller. 13. G. Philipfen. 14. J. Teisen. 15. Adolph Ingomar Worm (Pastor Worm i Sønderfjøl).

I Føllesclasse: 1. Hans Peter Andersen (Møller Andersen i Dalum Mølle). 2. Nicolai Bang (Pastor Bang i Åfferup). 3. Oluf Lundt Bang (Pastor Bang i Åsfjøl, nu i Horsens). 4. Frederik Julius Bille (Gjæstgiver Bille i Odense). 5. Christian Julius Bloch (Pastor Bloch i Ringe). 6. Fre-

- derik Otto Christian Bülow (Oberst v. Bülow
Commaudeur af 5te Bataillon). 7. Sophus Eliseus
Christensen (Particulier Christensen i Odense). 8.
Christian Alfred Emanuel Frydendahl (Kjøbmand
Frydendahl i Odense). 9. Albert Thorvald Fry-
densberg (Tapetfabrikant Frydensberg i Odense). 10.
Hans Børgen Hansen (Eier af Brandefildegaarden Hans
Bensen). 11. Knud Andresen Hein (prakt. Løge Hein
i Odense). 12. Sophus Nicolai Johansen (Adjunct
Johansen). 13. Alfred Marius Bensen. 14. Hans
Frederik Ferdinand Bensen (Sønner af Tobaksspinder
Bensen i Odense). 15. Ludvig Morits Seth Risbye
(Pastor Risbye i Aunslev). 16. Lauritz Adolph
Frederik Holger Søren Larsen (Instrumentmager Lar-
sen i Odense). 17. Carlo Johan Lundby (Proprietair
Lundby i Nordfjær). 18. Johan Christopher Seehusen
Møller (const. Fattigcasferer Møller i Odense). 19.
Christian Otto Theodor Scheving (Pastor Scheving
i Nørrelyndelse). 20. Christian Julius William
Schulin (afd. Inspector i Drage Greve v. Schulin).
21. Fred. Herman Gerhard Hannibal Støckfleth
(Capitain v. Støckfleth ved 5te Bataillon). 22. Anders
Frederik Windel (Tobaksspinder Windel i Odense).
23. Søren Frederik Wilcken (Cancelliraad Wilcken i
Odense).
-

5. Stipendier og Legater.

Med Ministeriets Resolution af 13de October f. A. ere Beneficierne i Skoleaaret 18⁶²/₆₃ fordeelte saaledes:

1. Høieste Stipendium 50 Rdl.: Chr. U. Hansen, H. F. Nissen, S. Chr. R. Bade, M. Cl. Gertz, A. G. Hansen, H. S. Truelsen, D. Chr. F. Windinge.

2. Mellemste Stipendium 35 Rdl.: A. Th. Hasselager, A. R. Hasselager, P. E. Haugsted, E. B. Lund, P. J. S. Riemann, M. E. Seedorff.

3. Laveste Stipendium 20 Rdl.: B. F. N. Wille, S. S. Jespersen, L. E. D. Silfverberg, S. E. Andersen, D. Ruhr, P. R. S. Møller, Chr. S. Krüger.

Alle disse Stipendier ere blevne oplagte.

Fri Underviisning: E. A. Møller, G. P. Winther, H. L. W. H. Bjerling, H. B. Hansen, E. B. R. Huth, E. E. L. Enghoff, A. A. H. Forsberg, A. R. Ipsen, A. A. E. Lassen, B. D. Bade, P. Bencke, H. Teisen, B. E. Tydssen, N. Chr. L. Jensen, A. F. Chr. E. Kjær, H. Aarestrup, F. E. F. Fischer, N. E. Hofmann, D. E. Hylgaard, B. Koppel, R. G. A. Barnekow, H. L. Christensen, A. Th. E. Lind, D. Schjær, A. R. P. Seedorff, D. Aarestrup, S. E. Chr. Barnekow, Chr. A. Crone, A. Chr. Frøndensberg, T. M. Hennings, S. Jacobsen, P. L. Ipsen, E. Chr. W. Steenbuch, E. E. S. Dalgas, H. Chr. M. Frøndendahl, E. S. H. Hansen, F. E. E. Møller, R. S. Harder, Chr. S. Madsen, E. F. S. Schönberg, S. N. Ipsen, og som extraordinære Gratister, G. L. S. A. Sack og S. N. Johnsen.

De to Stolen tillagte Portioner af det Moltkeſke Legat, hver paa 40 Rdl. oppebares af Disciplene B. A. F. Hansen og H. L. W. H. Bjerling. Efter den Førstes Dimiſſion er den ledigblevne Portion af Legatets Ephorus bleven tillagt Discipel D. L. Bang af 1ſte Claſſe. Det Baggerſke Præmielegat tildeeltes ved Cenfuren efter Hovedexamen Disciplene M. Cl. Gertz og S. S. Jesperſen af VI Cl., A. G. Hansen af V Cl. og E. Jacobsen af IV Cl.

Det ſtorre Baggerſke Legat for Dimiſſi tildeeltes Dimittenderne N. B. Aagaard og J. H. Andresen. Af Frøken Ernſts Legat bleve de to ſtorre Portioner (hver 87 Rdl.) tillagte B. A. F. Hansen og J. B. Salchow, tre af de mindre Portioner (hver 72 Rdl.) D. Chr. Bang, N. F. Drejer og P. R. A. Wulff. Endvidere erholdt af ſamme Legats Beholdning studiosi med. N. P. Sørgeſen og E. D. Storch (begge dim. 1861) og stud. hist. J. F. Krarup (dim. 1859) en extraordinair Underſtøttelse af 50 Rdl. hver. Af Stipendieoverſkudsfonden er der ifølge Miniſteriets Reſolution af 27de September f. A. udbetalt Student J. H. Andresen en Underſtøttelse af 100 Rdl.

6. Forogelse af Underviisningsapparater.

I dette Foraar har den naturhiſtoriske Samling erholdt følgende Gjenſtande:

a) ved Rjeb (igjennem Univerſitetets Conſervator Conradſen): En ſkeleteret Haand af en Abe, Incuis; Cranie af *Didelphis virginiana* og af *Dasyurus manglei*, Skelet af en

Skildpadde, *Emys floridana*, af en Slange fra Brasilien (opstillet paa Bræt med Glasflaske over) og af et Pungdyrbækken; en præpareret Drøvtyggermave; en udstoppet Hummer, *Homarus vulgaris* (med Glasflaske over); en Tænia og en Tudséfist (*Chironectis picta*), begge i Spiritus.

b) ved Gave:

1. fra Hr. Pastor Friis i Horne: et i Besterhavet fanget Exemplar af Bogstavhummeren (*Niphrops norvegicus*), hvilket er blevet tørret og opstillet;

2. fra Hr. Student N. P. Jørgensen: to ved Rorup tagne Exemplarer af Pigmerlingen (*Botia tænia*), i Spiritus.

3. fra Hr. Cand. polyt. Giesing: Nogle Hvalhvirvler;

4. fra Hr. Proprietair Trolle, Næsbjghoved Mølle: en udstoppet Stør (*Acipenser sturio*), nogle Skaller af Skildpadder, en tørret Fod af en Bjørn, et Stykke af et stort tropisk Rør, et Koffeæg.

Den physiske Samling er bleven forøget ved en Rotator.

Til Skydeøvelserne modtoges i Slutningen af August f. A. fra Centralcomiteen for Skytteforeninger følgende Rekviziter:

4 Minié = Rifler med Tilbehør af Kradsfer, Vidster, Reservepiston til Krigsfænghatter samt et Exemplar af „Instruction for Skydning til hver“; endvidere 1 Kugleform, 2 Krudtmaal med Tragt, 2 Krudthorn, 1 Etui med Smaa-instrumenter og tilhørende Pistonnøgle, 1 Fjederklemme, 2 Pumpestokke, 1000 Kugler, 4½ W Krudt og 1500 Fænghatter.

7. Udtog af Skolens Regnskab for Finantsaaret 18⁶²/₆₃.

	Indtægt.	Rdt	ß
1. Beholdning efter Regnskabet 18 ⁶¹ / ₂		3417	4
2. Renter af Skolens Capitalformue		1347	51
3. Indbetalte Capitaler		60	90
4. Fordebogsindtægter og Indtægter af Kirker og Præstekald (efter Fradrag af Udgifterne)		10175	85½
5. Skolecontingenter og Refusion fra Stipen- dieoverskuds-fonden		6101	32
6. Forskjellige extraordin. og ubestemte Indtægter:			
a) Renter af Mules Legat		14	11
b) Indkomne Restancer		152	48
c) Afdrag paa Kaar.....		50	—
d) Tilskud fra den almindelige Skolefond..		7500	—
e) Indeholdte Præmier til Livrente- og For- førgelsesanstalten af 1842.....		702	88
f) For Salget af en casseret Pengekasse..		6	—
g) Refusion fra Kjøberen af et af Skolen overtaget Pant		106	70
	Summa Indtægt	29634	95½
	Udgift	26936	9
	Beholdning	2698	86½

	Udgift.		Rdt	ß	
1.	Udlaante Capitaler	60	90		
2.	Gager til faste Lærere med Sædtillæg . . .	18342	—		
3.	Inspectors og Bibliothekarens Løn	250	—		
4.	Bedellens Løn	174	—		
5.	Lærernes Andeel i Skolepengene	2006	27		
6.	Betaling til Timelærere og for Extratimer	1815	—		
7.	Pensioner	300	—		
8.	Til Skolens Bibliothek og vidensk. Samlinger	348	9		
9.	Bygningernes Vedligeholdelse	809	74		
10.	Leie for Svømmepladsen	25	—		
11.	Inventariets Vedligeholdelse	229	80		
12.	Brandsfelses- og Belysningsfornödenheder . .	567	90		
13.	Skatter og Afgifter	247	87		
14.	Regnskabsføringen	470	—		
15.	Forforskjellige løbende og tilfældige Udgifter:				
	a) Skoleopvartning	20	—		
	b) Reengjøring	76	36		
	c) Porto, Protokoller og Skrivematerialier	176	37		
	d) Programmer og Skolehøitideligheder . .	164	40		
	e) Andre Udgifter	10	—		
	f) Udgifter efter Antegnelsesposter	21	94		
	g) Riffelskydning	10	51		
	h) Indsendte Præmier til Livrente- og Forsørgelsesanstalten af 1842	702	88		
	i) Udgifter ved et overtaget Pant	106	70		
Summa Udgift				26936	9

8. Bibliotheket.

I nedenstaaende Fortegnelse over Bibliothekets Tilvæxt indtil Udgangen af Mai ere de fra Cultusministeriet sendte Skrifter betegnede med †, Privates Gaver med *. Løbenummerne henviser til de tilsvarende Rubriker i den i 1859 udfomne Hovedfortegnelse. De regelmæssigt udkommende Tidskrifter ere anførte med den fulde løbende Aargang.

. Litteraturhistorie.

6. † Erslev, Th. H., Supplement til „Alm. Forf.=Lex. f. Konger. Danm. osv.“ indtil Udg. af A. 1853. 9. H. Kbh. 1861.
Fabricius, F., Dansk Bogfortegnelse f. A. 1841-58. Register. Kbh. 1862.
7. Atterbom, P. D. A., Svenska siare och skaldar. 1. b. (Samlade Skrifter i obunden stil. 3. d. i. b.) 2. uppl. Örebro 1862.
10. † Kallsen, D., Die französische Salonlitteratur im 17. Jahrh. Brg. Plön 1862. 4.
12. Archiv f. das Studium der neueren Sprachen u. Literaturen. Hrsg. v. L. Herrig. 31-32. B. Brnschw. 1862.
Literarisches Centralblatt für Deutschland, hrsg. v. Fr. Zarncke. 1863. 2p3.. 4.

II. Encyclopædiske og blandede Skrifter.

13. Nordiskt Conversationslexicon. 57-62. H. Kbh. 1862-63.
- 15a. * Engelstofts, L., Skrifter, Udvalg af. 3. B. Kbh. 1862.
† Oversigt over d. kgl. dsk. Vidensk. Selskabs Forhandlinger m. m. 1861 Nr. 4-6 (April-Juni). Af G. Forchhammer. Kbh.

- 15b. Danſt Maanedſkrift. 2. Række. Red. og udg. af M.
G. G. Steenſtrup. 1863. 1—2. B. Kbh.
Illustreret Tidende. Kbh. 1863. Fol.
Nordisk Tidſkrift for Literatur og Kunst, udg. af
L. Dietrichſon. 1. B. Kbh. 1863.
Nordisk Universitets-Tidſkrift. 8. Aarg. Kbh., Lund,
Christn., Ups. 1862-63.

III. Sprog og Nationalliteraturer.

23. † Stephanus, H., Thesaurus Graecae linguae. Vol. I.
fasc. 10. Parisiis. Fol.
26. † Melander, P., Om den Grekiska Accenten. Prg.
Wexjö 1860. 4.
† Rusén, L. E., Accusativus och Dativus i Grekiska
språket. Prg. Linköping 1860.
31. † Gumälius, O. J., Om latinska språkets orthoëpi.
Prg. Örebro 1860. 4.
† Rabe, G. R., Om de olika uttrycken i Latinet för
sats, hvilka i Svenskan inledas med att. Prg.
Stockh. h. el. 1861. 4.
35. † Demosthenes's første philippiske Tale ovs. af M. C.
Carstens. Prg. Thronhj. 1861.
† — Olynthiske Taler. 1-2. Ovs. af J. Friis. Prg.
Kristianssand 1861.
- Euripides.
† Hornboſtel, W., Ueber die Phoeniffen des Euripi-
des. Prg. Nageb. 1862. 4.
† Pindars olympiske Oden, ovs. af M. Rosing. Prg.
Hrlsh. 1862.
- Sophokles.
† Hennings, B. D. Chr., Die Zeitbestimmung des
Sophokleischen Mias. Prg. Kendsb. 1862. 4.
† Kirchoff, F. Ch., Die Parodos der Antigone des
Sophokles. Prg. Altona 1862. 4.

Theophrast's Charaktere. Uebsf. v. C. F. Schnitger.
Stuttg. 1859.

Xenophon.

† Jungclaussen, W. Th., De Campio et Büchsen-
schützio Xenophontis Hellenicorum interpretibus.
Prg. Meldorf 1862. 4.

38. Catullus, Gedichte, im Verhältnissen der Handschrift übsf. v.
W. A. B. Hertzberg u. W. S. Teuffel. Stuttg.
1862.

Horatius Flaccus, Q., Breve, Satirer og Epoder. Ovs.
og opl. af L. Ove Kjær. Kbh. 1863.

Livi, T., ab urbe condita libri. Erkl. v. W. Weis-
senborn. 8. Bd. (35-38. Buch). Brl. 1862.

--- historiarum Romanarum libri qui supersunt. Ex rec.
J. N. Madvigii edd. J. N. Madvigius et J. L. Us-
singius. Vol. 2. p. 1-2. Haun. 1862-63.

† Terentsees Lustspil. Ovsf. af H. R. Whitte. Adelphi.
Prg. Rand. 1862.

Tibullus.

† Törneblad, R., De elegiis Lygdami commentatio.
Prg. Kalmar 1861. 4.

42. Tidsskrift for Philologi og Pædagogik. 4. Aarg.
Kbh. 1862-63.

47. Frisner, S., Ordbog over det gamle norske Sprog. 2-3.
H. Kristn. 1862.

Gislason, K., Dansk-Islandsk Ordbog. Kbh. 1851. 4.
Iversen.

† Thorkelsson, J., Nogle Bemærkninger om Adj.
Iversens isl. Formlære. Prg. Reykj. 1861.

Möbius, Th., Catalogus librorum Islandicorum et Nor-
vegicorum ætatis mediæ editorum, versorum, illustra-
torum. Lpz. 1856.

49. Holst, H. P., Dansk Rettskrivningsordbog. Kbh. 1863.
(Slutning).

Meyer, L., Fremmedordbog. 4. Udg. ved H. P. S.
Dahl. 9-10. H. Kbh. 1863.

- Selmer, H. P., De nyeste forsøg paa en forbedring af Modersmaalet. Kbh. 1862.
50. * Dessau, D., Kortfattet Lærebog i Gabelsbergers Stenographie. Bearb. for det dsk. Sprog. Kbh. 1859.
- Kok, Joh., Det danske Folkesprog i Sønderjylland. 1. D. Kbh. 1863.
- † Petersen, N. M., Nogle uddrag af forelæsninger, vedk. de nordiske sprog. Prg. Kbhs. Univ. K. F. 1861. 4.
51. * Berg, A., Dansk Læsebog til Skolebrug. 1. D. for Begyndere, 2. D. for de lavere Klasser, 3. D. poetisk Afslut. Kbh. 1862—63.
- * Faushøll, V., Vægter-Versene i deres ældre og yngre Skikkelse. Kbh. 1862.
- Grundtvig, Sv., Danmarks gamle Folkeviser. 3. Ds. 2. H. Kbh. 1862.
- † Hammerich, M., Danske og norske Læsestykker til Skolebrug i Sverrig. 1. Prg. Brgdsk. p. Chr. 1862.
- * Wulff, D. H., Dansk Læsebog for de lavere Mellemklasser. Kbh. 1863.
52. Blicher, St. St., Gamle og nye Noveller. 7—8. D. Kbh. 1862.
- * Goldschmidt, M., Svedenborgs Ungdom. Kbh. 1863.
- * Hauch, C., Valdemar Seier. Et romantisk Eventyr. Kbh. 1862.
- Heibergs, S. L., poetiske Skrifter. 5—11. B. Kbh. 1862.
- Hertz, H., Digte fra forskjellige Perioder. 3—4. D. Kbh. 1862.
- * Nielsen, A., Fra Landet. Billeder af Folkelivet i Sjælland. 2. Sm. Kbh. 1862.
- Paludan-Müller, F., Paradiset. Bibelsk Drama. Kbh. 1862.
- * Rosenberg, C., Andvares Ring. Tragisk Sangspil. Kbh. 1862.
- Synd og Sorg. Af Forf. til „Tre Dramer“. Kbh. 1862.
- 52b. * Bjørnson, Bj., Sigurd Slembe. Kbh. 1862.

- * Meltzer, H., Smaabilleder af Folkelivet. 1-2. Christn. 1862.
- * Thoresen, Magd., Fortællinger. Kbh. 1863.
54. † Bladje, S. H., Afskedstale i Aarh. Cathedralsskole. Prg. Aarh. 1862.
- 54b. † Bibe, F. L., Nogle Ord til Skoleungdommen, udtalte til forskj. Tider. Prg. Christn. Kathff. 1861.
55. Augustin, N. D., Försök till ordbok öfver Medelpads Allmogemål. (A-J). Prg. Östersund 1861. 4.
56. * Isblomman, Dikter af Upsalastudenter. Ups. 1861.
- * Orvar Odd, Brunt och Rosenrödt. Kbh. 1862.
- * Runeberg, J. L., Kan ej. Familjemålning i 2 akter. Kph. 1863.
57. Grimm, J. u. W., Deutsches Wörterbuch. 3. Bs. 7-8. Lfr. Lpz. 1862.
58. * Beissel, Ch., Det tyske Sprogs Formlære i sine Grundtræk. Kbh. 1862.
- † Petersen, P., Om Brugen af de upersfontige Modi i Tydsk. Prg. Mitp. 1862.
- Rung, Fr., og Funch, Cl., Det tydske Sprogs Boiningslære. Kbh. 1862.
- * Taaffe, Th. E., Et Par Kapitler af den tydske Syntax til Skolebrug. 2. Udg. Kbh. 1863.
59. * Hwiid, F. K., og Beissel, Ch., Udvalg af dansk Literatur til Stiløvelser. Kbh. 1862.
- * Hwiid, F. K., Tydske Noter til samme. Kbh. 1863.
- * Beissel, Ch., Franske Noter til samme. Kbh. 1863.
60. Wackernagel, W., Altdantesches Lesebuch (Deutsches Lesebuch 1. Th.) 4. Ausg. Basel 1861.
66. Fiedler, E., u. Sachs, C., Wissenschaftliche Grammatik der englischen Sprache. 1-2. B. Lpz. 1861.
67. Bulwer Lytton, E., Pelham. Lpz. 1842. — The last days of Pompeii. Lpz. 1842. — Harold. V. 1-2. Lpz. 1848.
- Cooper, J. F., The spy. Lpz. 1842.

- Dickens, Ch., A Christmas carol in prose. The chimes. The cricket on the hearth. Lpz. 1846.
- Irving, Washington, The sketch book. Lpz. 1843.
- Marryat, Jacob faithful. Lpz. 1842. — Peter Simple. Lpz. 1842. — The settlers in Canada. Lpz. 1844.
- Moriarty, E. A., Selections from British authors in prose and poetry. Lpz. 1844.
- Scott, Walter, Iwanhoe. Lpz. 1845. — Quentin Durward. Lpz. 1845.
- Shakespeare's, W., Dramatiske Værker, osv. af P. Foerster som. 3. Udg. omarbejdet af E. Lembæke. 5—7. H. Kbh. 1862—63.
70. * Larpent, A. H. Villerme, Franske Stiløvelser til Brug for Mellemkl. og de høiere Kl. Kbh. 1863.
74. † Tassos, T., befriede Jerusalem. Ovs. af V. I. S. Bisted. (Forts.) Prg. Horsens 1862.
75. * Christensen, P. W., Nygræske Folkesange, frit fordanskede. Kbh. 1862.

IV. Theologi.

80. Psalmerne osv. af Chr. Hermanfen. Kbh. 1862.
97. * Bohr, H. B., Tillæg de bibelhistoriske Lærebøger. Kbh. 1862.
- Blenge, F. C. L., Udvikling af de christelige Hovedlærdomme i deres Sammenhæng. Kbh. 1863.
101. * Fog, B. J., Om det theolog. Studium. En Forelæsning. Kbh. 1861.
- * Kofoed-Hansen, Skabelsen. En polemisk Udtalelse. Hadrsl. 1862.

V. Philosophi.

102. † Heegaard, P. S. V., Den herbartske Philosophi. Kbh. 1861.
- † Nielsen, E. Frisenberg, Den antike Skepticisme. Kbh. 1862.

103. † Engman, P., Om Individualitet og Personlighed. Prg. Hernösand 1860. 4.
 † Horn, J. F., Ueber das Beweisen des Dasein Gottes. Prg. Kiel 1862.
 Nielsen, N., Forelæsninger over „Philosophiskt Propædeutisk“ 1860—61. Kbh. 1862.

VI. Æsthetik.

104. † Bojesen, E., Forstudier til en Afhandling om den æsthetiske Ideas Udvikling hos Grækerne i videnskabelig Retning. Prg. Sorø 1862.

VII. Pædagogik.

105. Archiv, Pædagogisches, hrsg. v. W. Langbein. 5. Jahrg. 1863. Stettin.
 † Blom, H., Hjemmet og Skolen. Prg. Tromsø 1861.
 106. † Hultström, C. S., Om den lämpligaste fördelningen af den dagliga lästiden vid de offentliga läroverken. Prg. Wenersborg 1861. 4.
 † Wesenberg, C. I., Om Charakterbercgningen ved Afgangsexamen. Prg. Nykjbg. 1862.
 Zeitschrift f. das Gymnasialwesen 1862. 1. B. hrsg. v. J. Mützell, 2. B. u. 1863 hrsg. v. W. Holtenberg, R. Jacobs, P. Rühle. Brl. 1862-63.
 107. † Wallander, C. E., Om utanläsningen af katekesen. Prg. Stockh. u. el. sk. 1861.
 109. † Aspling, H., Om fördelarne och farorna af den synthetiska methoden vid den elem. språkundervisningen. Prg. Norrköping 1860.
 110. † Borch, R. A., Prøver af en Lærebog i Middelfalderens Historie. Prg. Stavanger 1861.
 111. † Gegerfelt, J. G. M., Om ordningen, i hvilken de föreskrifve lärostycken i Matematiken böra föredragas. Prg. Carlstad. 1860. 4.

115. † Linde, A. C. B., Meddelelser ang. Kbh.s Univ., d. polyt. Værestalt m. m. 1849—56. 6 H. Kbh. (1862).
116. Københavns Universitet.
 † Prg. til Kong. Foddf. 1861 og til Reform. 1861. 4.
 † Forelæsningskatalog. 1862, 1—2.
 † Liste over Afgangser. og Udgangser. 1861.
 * Programmer til Ex. 1862 fra de lærde Skoler og høiere Realskoler i Aalborg, Aarhus, Frederiksborg, Helsingør, Herlufsholm, Horsens, København (Metropst., Brgdst. i Kbh., Brgdst. p. Chrh., v. Westens Inst., Latin- og Realsk. i St. Kongensg.), Kol-ding, Nykjøbing, Odense, Randers, Reykjavik (1861), Ribe, Roeskilde, Rønne, Slagelse, Sorø, Viborg, Frederiksborg. — † Fortegnelse over de sidste 25 Aars Dimittender. Prg. 1862.
 Odense. — † Heinrichsen, N. J. F., Bidrag til Sko-lens Historie. 6. H. Skolens Gods. Prg. 1862.
117. † Programmer til Ex. 1862 fra de lærde Skoler i Flensborg, Haderslev, Schleswig.
 Schleswig. — † Verzeichniss der Büchersammlung der kngl. Domschule zu Schl. Prg. 1862.
118. † Programmer til Ex. 1862 fra de lærde Skoler og høiere Realsk. i Altona, Glückstadt, Kiel, Meldorf, Pløen, Rendsburg, Røsteburg.
119. † Programmer til Ex. 1861 fra de lærde Skoler og Realsk. i Arendal, Bergen, Christiania (Kathsk. og Niskens Lat. og Realsk.), Christianssand, Drammen, Lillehammer (1860 og 61), Molde, Stavanger, Trondhjem, Tromsø.
 Drammen. — † Bibliothekskatalog. Prg. 1861.
 Lillehammer. — † Skolelove. Prg. 1861.
 Molde. — † Bibliothekskatalog. Prg. 1861.
 † Programmer til Ex. 1860 og 1861 fra de høiere Under-viisningsanstalter i Carlskrona, Carlsstad, Chri-stianstad, Falun, Gesle, Göteborg, Helsingborg,

Hernösand, Hudiksvall, Jönköping, Kalmar, Linköping, Luleå, Lund, Malmö, Norrköping, Nyköping, Skara, Stockholm, Strengnäs, Umeå, Upsala, Wenersborg, Westervik, Westerås, Wexjö, Wisby, Örebro, Östersund.

Lund. — † *Sommelius, G. M., Lunds domskolas historia. Prg. 1861.*

VIII. Lovfyndighed.

122. *Love og Anordninger m. m. f. A. 1862. Smf. og udg. af T. Algreen-Ussing. Kbh. 1863.*
Kgl. Reskripter og Resolutioner m. m. f. A. 1856, saml. og udg. af T. Algreen-Ussing. Næste Række. Kbh. 1862.

X. Historie og Geographi.

135. † *Cavallin, S. G., Socrates, en forntids-bild. Prg. Christianstad 1861. 4.*
144. *Anfær, S., Geogr.=statistiff Haandbog. 2. B8. 23—26. S. Kbh. 1862—63.*
Petermann, A., Mittheilungen über neue Erforschungen auf dem Gesamtgebiete der Geographie. 1863. — Ergänz. 8—10. Gotha. 4.
146. * *Bremer, Fr., Livvet i gamla verlden. Dagboks-anteckningar under resor i Söder- och Österland. 3—4 D. (2. Bs. 1—2. D.) Stockh. 1861.*
 * *Jacobsen, F., Et Aar i Grønland. Kbh. 1862.*
 * *Pajesen, C. A., Reise=Erinnerungen u. Abenteuer aus der neuen Welt in ethnographischen Bildern. Bremen 1861.*
147. † *Aarsberetninger fra det kgl. Geheimearchiv. Udg. af C. F. Wegener. 3. Bs. 2. H. Kbh. 1862. 4.*
148. * *Miesens, J., Danmarks Historie i Udtog. 5 Udg. besørget ved Fr. Barfod. Kbh. 1862.*

149. † Alander, P. G., Om „gånggrifterna“ i Vestergötland. Prg. Skara 1860. 4.
 Engelhardt, C., Thorshjerg Mosefund. Kbh. 1863. 4.
 † Houggaard, D. A., Gotfred, Underkonge i Sjælland, mod Karl den Store. Prg. Aarh. 1862.
 † Jessen, C. A. E., Undersøgelser til nordisk Oldhistorie. Kbh. 1862.
 Oldskrift-Selskab, Det kgl. nordiske, Annaler for nordisk Oldkynd. og Historie. 1860. Kbh.
 — Antiquarisk Tidsskrift 1858—60. 3. H. Kbh. 1860.
 † Wiberg, C. F., Bidrag til kannedomen om Grekers och Romares förbindelse med Norden och om de nordiska handelsvägarne. Prg. Gelle 1861. 4.
 Worsaae, J. J. A., Minder om de Danske og Nordmændene i England, Skotland og Irland. Kbh. 1851.
167. † Hundrup, F. C., Biographiske Efterretninger om fra Slagelse lærde Skole dimitterede Disciple. 1. H. Prg. Koesk. 1862.
168. Breve fra og til J. L. Heiberg. Kbh. 1862.
 Augemanns, B. S., Levnetsbog, skreven af ham selv, udg. af J. Galsfjot. Kbh. 1862.
 —, Tilbageblik paa mit Liv og min Forfattervirksomhed fra 1811—37. Udg. af J. Galsfjot. Kbh. 1863.
 * Kloppenborg, F. H., En gammel Soldats Erindringer. Kbh. 1861.
 * Mourad's, J., Etatsraad, og Notar. publ. Rasmus Treboe's Autobiographier. Udg. ved J. G. Burman Becker. Kbh. 1862.
169. † Statistiske Meddelelser. Udg. af det stat. Bureau. 1. B. Kbh. 1862.
 † Statistisk Tabelværk. Ny Række. 22. B. Kbh. 1861. 4.
 * Holst, L., Kjøbenhavn og Kongerigets Kjøbstæder for omtrent hundrede Aar siden. Kbh. 1862.

170. * Wichfeld, J., Fortidsminder fra Egnen om Mariebo Sø. Kbh. 1862.
 * Uddrag af Odense Communalbestyrelses Forhandlinger i A. 1862. Ddsf.
172. Slesvigste Provindjalefterretninger, udg. af C. Suel og Fr. Knudsen. 3—4. B. Hadersl. 1862—63.
 Trap, S. P., Statistisk=topogr. Beskr. af Hertugd. Slesvig. 2—3. H. — Afbildninger dertil 1. H. Kbh. 1862—63.
178. Fryxell, A., Berättelser ur svenska historien. 30—31. d. Stockh. 1862—63.
180. Mérimée, P., Episode de l'histoire de Russie — Les faux Démétrius —. Paris 1854.
189. Macaulay, Th. B., The history of England. Vol. 9—10. Lpz. 1861.
190. Gneist, R., Die heutige englische Communalverfassung u. Communalverwaltung (das heutige engl. Verfassungs- u. Verwaltungsrecht, 2. Th.). Brl. 1860.
200. Thiers, A., Histoire du consulat et de l'empire. T. 6. Brux. 1860—62.
- 200b.* Guizot, Mémoires pour servir à l'hist. de mon temps. T. V. Lpz. 1862.
216. Svenskt biographiskt lexicon. Ny följd. 3—4. b. Örebro 1859—62.
217. * Gistow, A., Luthers Huusliv. 1525—1546. Kbh. 1862.
220. Heibergs, S. E., Nordiske Mythologi. Paa Dansk udg. af Chr. Winth.r. Kbh. 1862.
 Simrock, R., Handbuch der deutschen Mythologie mit Einschluß der nordischen. Bonn 1855.
221. * Andersen, C., Islandske Folkesagn. Kbh. 1862.
224. * Weilbach, Ph., Beskr. af Ghibertis Broncedøre i Florens. Kbh. 1862.

XI. Matematik.

229. † Ahlander, J. A., Några antydningar om de gamles geometriska constructionssätt. Prg. Jönköping 1861. 4.
230. Tidsskrift, Mathematisk, udg. af C. Tychsen. 5. Aarg. 1863. Kbh.
Zeitschrift f. Math. u. Physik, hrsg. v. O. Schlömilch, E. Kahl u. M. Cantor. 8 Jahrg. 1863. Lpz.
231. † Grenholm, P. A., Om algebr. Operationer. Prg. Umeå 1861. 4.
† Lindman, C. F., Om uppfinningen af Logarithmerna samt om noggrannheten hos beräkningar verkställda medelst Logar. Prg. Strengnäs 1860. 4.
* Møller, C. F. C., En Samling af Opgaver til Indøvelse af Arithmetiken. Kbh. 1862.
232. † Stenberg, L., Tabulæ logarithmi integralis. P. 1. Prg. Malmö 1861. 4.
236. † Hultmann, B. W., Försök att visa det inre sambandet mellan serskilda satser af Euklides' elementer. Prg. Stockh. h. el. 1860. 4.
238. † Nordlund, C. P., Om Ellipsen, betraktad såsom projektion af cirklen. Prg. Ups. 1861. 4.
† Phragmén, L., Att genom en gifven punkt inom en konisk sektion draga en rätt linje så, att det afskurna segmentet blir det minsta möjliga. Prg. Örebro 1861.
240. Schou, Th., Elementær Statik. Kbh. 1862. 4.

XII. Naturvidenskap.

241. † Scheutz, N. J., Om Svenska Florans bearbetning. Prg. Westervik 1860.
242. Aus der Natur. 18—23. B. (Neue Folge 6—11. B.) 1862—63.

- Humboldt, A. v., *Rosmos*. 5. B. 1—2. Abth. Stuttg. 1862.
- Tidsskrift f. popul. Fremstillinger af Naturvidenskaben, udg. af C. Fogh og Chr. Lütken. 2. R. 5. B. Kbh. 1863.
243. Die Fortschritte der Physik in J. 1860, dargest. v. der physik. Gesellschaft zu Berl. XVI. Jahrg. Berl. 1862.
- Jamin, J., *Cours de physique de l'école polytechnique*. T. I; II; III, 1. Paris 1858—61.
- Tidsskrift for Physik og Chemi. Udg. af A. Thomsen og J. Thomsen. 2. Aarg. 1863. Kbh.
248. Barfoed, C., *Lærebog i den analyt. Chemi. Prøve-midlerne og den uorg. kvalitative Analyse*. Kbh. 1863.
250. † d'Arrest, H. L., *Disp. de instrumento magno æquatoreo in specula universitatis Hamniensis nuper erecto*. Prg. Kbh. Univ. Ref. 1861. 4.
- † Gauss, C. F., u. Schumacher, H. C., *Briefwechsel*. Hrsg. v. C. A. F. Peters. 3. B. Altona 1861.
251. † Cramér, C., *Om atmosferens circulation*. Prg. Wisby 1860. 4.
252. Tidsskrift, Naturhistorisk, stiftet af H. Krøyer, udg. af I. C. Schjødte. 3. R. 2. Bs. 1—2. H. Kbh. 1863.
- † Wiström, J. A., *Det organiska lifvets utvecklings-historia på jorden*. Prg. Hudiksvall 1860. 4.
254. † Meis, Die Flora der Umgegend von Glückstadt in Beziehung auf den Unterricht in der Botanik. Prg. Glückst. 1862. 4.
255. Nilsson, S., *Skandinavisk Fauna*. 1—3. D. Lund 1847—60.
257. † Tryde, Chr., *Om Elektricitetens Anvendelse i Nerve- og Muskellidelser*. Kbh. 1861.

XIV. Landfort, Røbbere m. m.

263. Hansen, V., Meteorologiske Kaart (1. Aarsisothermer og Strømninger i Verdenshavene; 2. Maanedsisothermer og Vindforhold; 3. magnet. Meridianer, Isocliner og Vinde). Kbh. 1862. (Paa Lærred med Stokke.)
265. Danske Mindesmærker udg. af en Forening. 2. H.
-

De offentlige Examiner

i

Odense Cathedralsskole for Aaret 1863

foretages i følgende Orden:

A. A f g a n g s e x a m e n.

Tirsdag	den	7	Juli	Nr.	8.	VI	Cl.	Tydsf.
Onsdag	"	8	---		8.	VI	Cl.	Naturhistorie.
---	"	"	---		3.	VI	Cl.	Geographie.
Torsdag	"	9	---		8.	VI	Cl.	Fransf.
Fredag	"	10	---		8.	VII	Cl.	A. Hebraist.
Løverdag	"	11	---		8.	VII	Cl.	Aa. Latin.
---	"	"	---		3.	VII	Cl.	Ab. Latin.
Mandag	"	13	---		8.	V	Realcl.	A. Naturlære.
---	"	"	---		3.	V	Realcl.	A. Historie og Geo- graphie.
---	"	"	---		4.	VII	Cl.	Ab. Naturlære.
Tirsdag	"	14	---		8.	V	Realcl.	A. Fransf.
---	"	"	---		11.	VII	Cl.	Aa. Naturlære.
---	"	"	---		4.	V	Realcl.	A. Mathematik.
Onsdag	"	15	---		8.	V	Realcl.	A. Tydsf.
---	"	"	---		11.	V	Realcl.	A. Engelsf.
---	"	"	---		3.	V	Realcl.	A. Naturhistorie.
---	"	"	---		4.	VII	Cl.	A. Geometrie.
Fredag	"	17	---		8.	VII	Cl.	A. Religion.
Løverdag	"	18	---		8.	VII	Cl.	A. Græsf.
Mandag	"	20	---		8.	VII	Cl.	A. Arithmetik.
Tirsdag	"	21	---		8.	VII	Cl.	A. Historie.

B. Skolens Hovedexamen.**Tirsdag den 23de Juni.**

- 8—11. VII Cl. B. og VI Cl. Dansk Stiil.
3—6. VII Cl. B. Latinsk Stiil.

Onsdag den 24de Juni.

- 3—6. VI Cl. Latinsk Stiil.

Torsdag den 25de Juni.

- 8—11. VII Cl. B. Arithmetisk Opgave.
8—11. V Realcl. B. Tydsk Stiil.
3—6. V Realcl. B. Regning.

Fredag den 26de Juni.

- 8—11. VII Cl. B. Versjon.
8—11. V Realcl. B. Geometrisk Opgave.
3—6. VII Klasse B. Geometrisk Opgave.
3—6. V Realcl. B. Engelsk Stiil.

Lørdag den 27de Juni.

- 8—11. V Realcl. B. Dansk Stiil.
3—6. V Realcl. B. Arithmetisk Opgave.

Tirsdag den 7de Juli.

- 8—11. V st., IV st., IV. R. og III. R. Dansk Stiil.
8—10. I Cl. Dansk Stiil.
10—12. II Cl. AB. Dansk Stiil.
3—6. V og IV Realcl. Historie og Geographie.
3—5. IV st. Cl. Græsk.
3—6. III st. Cl. Tydsk.
4—6. II Cl. AB. Regning.

Onsdag den 8de Juli.

- 8—11. V og IV st. Cl. Latinsk Stiil.
8—11. IV Realcl. Tydsk Stiil.
8—11. III st. Cl. Dansk Stiil.
8—11. II Cl. A. Historie og Geographie.
11—1. I Cl. Regning.
3—6. V st. og IV st. Cl. Tydsk Stiil.
3—6. IV Realcl. Engelsk Stiil.
3—6. III Realcl. Matematik.
3—6. II Cl. B. Tydsk.

Torsdag den 9de Juli.

- 8—12. V st. Cl. Religion.
 8—11. IV st. Cl. Mathematif.
 8—11. II Cl. B. Historie og Geographie.
 3—6. VII Cl. B. Latin.
 3—6. III st. Cl. Latin.
 3—6. II Cl. A. Tydsk.
 4—6. IV og III Realcl. Regning.

Fredag den 10de Juli.

- 8—10. VII Cl. B. Hebraisk.
 8—11. V st. Cl. Tydsk.
 8—12. V og IV Realcl. Mathematif.
 8—12. III st. Cl. Historie.
 3—5. IV st. Cl. Fransk.
 3—6. III Realcl. Engelsk.
 3—6. I Cl. Naturhistorie.

Lørdag den 11te Juli.

- 8—11. V st. Cl. Historie.
 8—11. V og IV Realcl. Naturhistorie.
 8—12. III st. Cl. Fransk.
 3—6. VII Cl. B. Religion.
 3—6. V st. Cl. Geographie.
 3—5. IV st. Cl. Tydsk.

Mandag den 13de Juli.

- 8—12. V st. Cl. Fransk.
 8—12. IV og III Realcl. Religion.
 8—12. II Cl. AB. Dansk.
 3—6. III st. Cl. Naturhistorie.

Tirsdag den 14de Juli.

- 3—6. VI Cl. Latin.
 3—6. V st. Cl. Græsk.
 3—6. V og IV Realcl. Tydsk.
 3—6. II Cl. A. Naturhistorie.

Torsdag den 16de Juli.

- 8—12. VII Cl. B. og V Realcl. B. Naturlære.
 8—12. V st. Cl. Latin.
 8—11. III Realcl. Tydsk.
 8—12. I Cl. Historie.
 3—6. VI Cl. Græsk.
 3—6. IV st. Cl. Religion.
 3—6. II Cl. B. Naturhistorie.

Fredagen den 17de Juli.

- 8—11. VII Cl. B. Mathematik.
 8—12. VI Cl. Historie.
 8—11. V og IV Realcl. Fransk.
 3—5. IV st. Cl. Latin.
 3—6. III st. Cl. Geographie.
 3—6. III Realcl. Naturhistorie.
 3—6. I Cl. Religion.

Lørdag den 18de Juli.

- 8—11. V st. Cl. Naturhistorie.
 8—11. V og IV Realcl. Engelsk.
 8—12. II Cl. AB. Religion.
 8—11. I Cl. Tydsk.
 3—6. VII Cl. B. Græsk.
 3—6. VI Cl. Mathematik.
 3—6. IV st. Cl. Historie og Geographie.
 3—6. III st. Cl. Arithmetik.

Mandag den 20de Juli.

- 8—11. VII Cl. B. Historie.
 8—11. III Realcl. Historie og Geographie.
 8—12. II Cl. AB. Fransk.
 3—6. VI Cl. Religion.
 3—6. V st. Cl. Geometrie.
 3—5. IV st. Cl. Naturhistorie.
 3—6. I Cl. Dansk.

Tirsdag den 21 Juli.

- 8—11. V st. Cl. Arithmetik.
 8—12. III st. Cl. Religion.
 8—12. III Realcl. Fransk.
 8—12. I Cl. Geographie.

Tirsdagen den 14de Juli Kl. 8 foretages Indlemmelsesprøven med dem, som ere anmeldte til Optagelse i Skolen.

Onsdagen den 22de Juli Kl. 10. Translocation og Bekjendtgjørelse af Afgangsexamens Udfald.

Disciplenes Fædre og Foresatte samt andre Skolens og Videnskabernes Belyndere indbydes herved til at bære disse Examiners med deres Nærvarrelse.

Henrichsen.